

22.12.2006/1280

Katso tekijänoikeudellinen huomautus käyttöehdoissa.

Maatalousyrittäjän eläkelaki 22.12.2006/1280

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

I OSA

YLEISET SÄÄNNÖKSET

1 luku

Lain tarkoitus

1 §

Lain tarkoitus

Tässä laissa säädetään maatalousyrittäjän oikeudesta vanhuuseläkkeeseen, osa-aikaeläkkeeseen, kuntoutukseen ja työkyvyttömyyseläkkeeseen sekä maatalousyrittäjän edunsaajan oikeudesta perhe-eläkkeeseen ja ryhmähenkivakuutuskorvaukseen.

Suomessa asuvan ja toimivan maatalousyrittäjän on vakuutettava itsensä Maatalousyrittäjien eläkelaitoksessa vanhuuden, työkyvyttömyyden ja kuoleman varalta siten kuin tässä laissa säädetään. Suomessa asumista ei kuitenkaan edellytetä, jos maatalousyrittäjä asuu EU- tai ETA-maassa.

1 a § (19.12.2008/990)

Lain soveltaminen apurahansajaan

Tässä laissa säädetään myös tieteellistä tutkimusta tekevän tai taiteellista toimintaa harjoittavan apurahansajaan oikeudesta 1 §:n 1 momentissa tarkoitettuihin eläkkeisiin ja kuntoutukseen sekä hänen edunsaajansa oikeudesta perhe-eläkkeeseen ja ryhmähenkivakuutuskorvaukseen.

Suomessa asuvan apurahansajaan, joka työskentelee Suomesta myönnetyn apurahan turvin, on vakuutettava itsensä Maatalousyrittäjien eläkelaitoksessa vanhuuden, työkyvyttömyyden ja kuoleman varalta siten kuin tässä laissa säädetään.

2 §

Keskeiset määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *eläkelaitoksella* Maatalousyrittäjien eläkelaitosta sekä työntekijän eläkelain (395/2006) 2 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua eläkelaitosta silloin, kun ne käsittelevät tämän lain mukaista eläkeasiaa;

2) *kohta on kumottu L:lla 14.8.2009/637*.

3) *työeläkeläillä* työntekijän eläkelain 3 §:ssä tarkoitettuja lakeja;

4) *työeläkkeellä* työeläkelakien mukaista eläkettä;

5) *työtulolla* maatalousyrittäjälle 14 §:n ja apurahansajalle 21 a §:n mukaisesti vahvistettua vuotuista työtuloa; (19.12.2008/990)

6) *kokonaistyötulolla* 73 §:ssä tarkoitettua eläkkeen perusteena olevaa työtuloa, jossa on otettu huomioon työeläkevakuutusmaksun maksamatta jättäminen;

7) *työansioilla* tässä laissa ja yrittäjän eläkelaisissa (1272/2006) tarkoitettuja kokonaistyötuloja sekä muiden työeläkelakien mukaisia työansioita;

- 8) *palkattomalla ajalla* työntekijän eläkelain 2 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettua aikaa;
- 9) *ansaitulla eläkkeellä* tässä laissa tarkoitetun kokonaistyötulon, päättyneen eläkkeelläoloajan ja 8 kohdassa tarkoitettujen palkattomien aikojen perusteella karttunutta eläkettä sekä valtion varoista suoritettavasta eläkkeen korvaamisesta alle kolmivuotiaan lapsen hoidon tai opiskelun ajalta annetun lain ([644/2003](#)) perusteella karttunutta etuutta; ([14.8.2009/632](#))
- 10) *ensisijaisella etuudella* työntekijän eläkelain 92 ja 93 §:ssä tarkoitettua etuutta, joka maksetaan työeläkkeen määrästä riippumatta täysimääräisesti ja vähennetään tämän lain mukaisesta etuudesta;
- 11) *EU:n sosiaaliturvan perusasetuksella* sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 883/2004; ([14.5.2010/357](#))
- 12) *EU- ja ETA-maalla* maata, jossa sovelletaan EU:n sosiaaliturvan perusasetusta tai sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä annettua neuvoston asetusta (ETY) N:o 1408/71; ([14.5.2010/357](#))
- 13) *sosiaaliturvasopimuksella* Suomea sitovaa kansainvälistä, sosiaaliturvaa koskevaa sopimusta; ja
- 14) *teoreettisella eläkkeellä* laskennallista eläkettä, jota määrättäessä työeläkelakien alainen ja EU- ja ETA-maan työskentelyaika luetaan tämän lain mukaiseksi työskentelyajaksi.

Tässä laissa *eläketapahtumalla* tarkoitetaan:

- 1) vanhuuseläkkeen saamisen edellytysten täyttymistä;
- 2) osa-aikaeläkkeen saamisen edellytysten täyttymistä 36 §:n mukaisesti;
- 3) työkyvyttömyyden alkamista 47 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla; tai
- 4) edunjättäjän kuolemaa.

2 luku

Lain soveltamisala

3 §

Maatalousyrittäjä

Maatalousyrittäjällä tarkoitetaan:

- 1) maatilatalouden harjoittajaa, joka omaan tai yhteiseen lukuun itse työhön osallistuen harjoittaa maatilataloutta vähintään viisi hehtaaria maatalousmaata käsittävällä viljelmällä;
- 2) kalastajaa, joka olematta työsuhteessa harjoittaa ammattimaista kalastusta;
- 3) poronomistajaa, joka omaan, perheenjäsenensä tai paliskunnan lukuun tekee poronhoitotyötä;
- 4) henkilöä, joka tekee 1, 2 tai 3 kohdassa mainittua työtä maatalousyrittäjän perheenjäsenenä;
- 5) henkilöä, joka tekee 1, 2 tai 3 kohdassa mainittua työtä ja jatkuvasti elää 1, 2 tai 3 kohdassa tai 5 §:n 4 momentissa tarkoitetun maatalousyrittäjän kanssa yhteisessä taloudessa avioliitonomaisissa olosuhteissa (*avopuoliso*); ([21.12.2010/1191](#))
- 6) henkilöä, joka harjoittaa 1, 2 tai 3 kohdassa tarkoitettua toimintaa osakeyhtiössä tai muussa yhteisössä siten kuin 5 §:ssä säädetään.

4 §

Maatalousyrittäjän perheenjäsen

Maatalousyrittäjän perheenjäsenellä tarkoitetaan henkilöä, joka:

1) elää vakituisesti 3 §:n 1, 2 tai 3 kohdassa tai 5 §:n 4 momentissa tarkoitetun maatalousyrittäjän taloudessa ja on tälle tai tämän aviopuolisolle sukua suoraan ylenevässä tai alenevassa polvessa taikka on tässä tarkoitetun henkilön aviopuoliso; (21.12.2010/1191)

2) asuu viljelmällä, jolla maatilatalouden harjoittaja asuu, ja on 1 kohdassa tarkoitettu sukulainen tai aviopuoliso taikka maatilatalouden harjoittajan tai tämän vanhemman veli tai sisar taikka maatilatalouden harjoittajan veljen tai sisaren lapsi; tai

3) asuu viljelmällä tai sen läheisyydessä ja tekee viljelmällä maatilatalouden työtä säännöllisesti ja pääasiallisesti ja on maatilatalouden harjoittajan lapsi tai vanhempi taikka tällaisen henkilön aviopuoliso.

5 § (21.12.2010/1191)

Maatalousyrittäjä osakeyhtiössä tai muussa yhteisössä

Maatalousyrittäjänä pidetään maatilataloutta, kalastusta tai poronhoitoa harjoittavassa osakeyhtiössä johtavassa asemassa työskentelevää osakasta tai mainittua toimintaa harjoittavassa muussa yhteisössä johtavassa asemassa työskentelevää henkilöä, joka tekee 3 §:n 1, 2 tai 3 kohdassa mainittua työtä, jos:

1) osakeyhtiön osakas omistaa yksin yli 30 prosenttia yhtiön osakepääomasta tai hänellä on yksin yli 30 prosenttia yhtiön osakkeiden tuottamasta äänimäärästä;

2) osakeyhtiön osakas omistaa yhdessä avio- tai avopuolionsa tai samassa taloudessa asuvan, osakkaalle sukua suoraan ylenevässä tai alenevassa polvessa olevan henkilön kanssa yli 50 prosenttia yhtiön osakepääomasta tai heillä on yhdessä yli 50 prosenttia yhtiön osakkeiden tuottamasta äänimäärästä; tai

3) muussa yhteisössä johtavassa asemassa työskentelevällä henkilöllä on 1 tai 2 kohdassa tarkoitettua vastaava määräämisvalta yhteisössä.

Johtavalla asemalla tarkoitetaan toimitusjohtajuutta, hallituksen jäsenyyttä tai muuta vastaavaa asemaa tai vastaavaa tosiasiallista määräämisvaltaa osakeyhtiössä tai muussa yhteisössä.

Omistusosuutta laskettaessa otetaan huomioon myös välillinen, toisten yhteisöjen tai yhtymien kautta tapahtuva omistaminen, jos osakeyhtiössä tai muussa yhteisössä johtavassa asemassa työskentelevä henkilö yksin tai yhdessä avio- tai avopuolionsa tai samassa taloudessa asuvan, hänelle sukua suoraan ylenevässä tai alenevassa polvessa olevan henkilön kanssa omistaa sanotusta toisesta yhteisöstä tai yhtymästä yli 50 prosenttia tai heillä on tätä vastaava määräämisvalta.

Maatalousyrittäjänä pidetään myös maatilataloutta, kalastusta tai poronhoitoa harjoittavan avoimen yhtiön yhtiömiestä tai muun yhteisön tai yhtymän sellaista osakasta tai yhtiömiestä, joka on henkilökohtaisessa vastuussa yhteisön tai yhtymän velvoitteista ja sitoumuksista.

6 §

Viljelmä

Tässä laissa viljelmällä tarkoitetaan sellaista yhden tai useamman tilan tai tilanosan muodostamaa maatilatalouden harjoittamiseen tarkoitettua yksikköä, jota hallitaan yhtenä kokonaisuutena.

Tätä lakia sovellettaessa pidetään maatalousmaana viljelmään sisältyvän tilan tai tilanosan peltoa ja puutarhaa (*viljelty maatalousmaa*) lisätynä, jos tila tai tilanosa sijaitsee Etelä-Suomessa, 1/10 sen kasvullisesta metsämaasta tai, jos se sijaitsee Keski-Suomessa, 1/15 tai, jos se sijaitsee Pohjois-Suomessa, 1/20 siitä. Tässä tarkoitettujen alueiden rajoista säädetään valtioneuvoston asetuksella.

3 momentti on kumottu L:lla 7.12.2007/1170.

7 §

Lain soveltamisalan ulkopuolelle jäävä maatalousyrittäjätoiminta

Tämä laki ei koske:

1) maatalousyrittäjän toimintaa ennen 18 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alkua eikä

toimintaa, joka jatkuu sen kalenterikuukauden jälkeen, jona maatalousyrittäjä täyttää 68 vuotta;

2) maatalousyrittäjän toimintaa, joka ei ole jatkunut 18 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alun jälkeen yhdenjaksoisesti vähintään neljää kuukautta;

3) maatalousyrittäjän toimintaa, joka on alkanut tai jatkunut sen jälkeen, kun hän on siirtynyt työeläkelakien mukaiselle vanhuuseläkkeelle;

4) maatalousyrittäjää, jonka työtulo tässä laissa tarkoitetusta maatalousyrittäjätoiminnasta on arvioitava pienemmäksi kuin 2 752,07 euroa vuodessa;

5) maatilatalouden, kalastuksen tai poronhoidon yhteydessä harjoitettua toimintaa, jota on pidettävä eri yrityksenä;

6) ansiotyötä, jonka perusteella maatalousyrittäjällä on oikeus eläkkeeseen muun työeläkelain mukaan; eikä

7) maatalousyrittäjää, johon ei sovelleta Suomen lainsäädäntöä EU:n sosiaaliturvan perusasetuksen tai sosiaaliturvasopimuksen sovellettavaa lainsäädäntöä koskevien määräysten perusteella. (14.5.2010/357)

8 §

Maatalousyrittäjätoiminta ulkomailla

Tämä laki koskee myös sellaista ulkomailla työskentelevää maatalousyrittäjää, johon sovelletaan Suomen lainsäädäntöä EU:n sosiaaliturvan perusasetuksen tai sosiaaliturvasopimuksen sovellettavaa lainsäädäntöä koskevien määräysten perusteella, jos tämän lain soveltamisalaan kuulumisen edellytykset muuten täyttyvät. (14.5.2010/357)

Tämän lain mukaisesti vakuutettu ja enintään vuoden muussa kuin EU-, ETA- tai sosiaaliturvasopimusmaassa maatalousyrittäjätoimintaa harjoittava maatalousyrittäjä voi pitää tässä laissa tarkoitetun vakuutuksen voimassa sanotun ajan, jos hän asuu Suomessa.

8 a § (19.12.2008/990)

Apurahansaaja

Tässä laissa apurahansaajalla tarkoitetaan Suomessa asuvaa henkilöä, joka olematta työsuhteessa apurahan myöntäjään tekee Suomessa tieteellistä tutkimusta tai harjoittaa taiteellista toimintaa hänelle Suomesta henkilökohtaisesti myönnetyn apurahan turvin. Sama koskee henkilöä, joka vastaavasti työsuhteessa olematta tekee työtä tutkija- tai taiteilijaryhmässä, jolle apuraha on myönnetty. Edellä tarkoitettuna apurahansaajana pidetään myös henkilöä, joka työsuhteessa ollessaan tai yrittäjätoimintaa harjoittaessaan saa apurahan työsuhteesta tai yrittäjätoiminnasta erillään tehtävää tutkimusta tai taiteellista toimintaa varten. Suomessa asumista ei kuitenkaan edellytetä apurahansaajalta, johon sovellettaisiin Suomen sosiaaliturvalainsäädäntöä EU:n sosiaaliturvan perusasetuksen tai sosiaaliturvasopimuksen sovellettavaa lainsäädäntöä koskevien määräysten perusteella. (14.5.2010/357)

Suomessa tehtävään tieteelliseen tutkimukseen tai taiteellisen toiminnan harjoittamiseen rinnastetaan tutkimuksen tekeminen tai taiteellisen toiminnan harjoittaminen ulkomailla, jos apuraha on myönnetty Suomesta muualla kuin Suomessa tehtävää tutkimusta tai harjoitettavaa taiteellista toimintaa varten.

Edellä tarkoitettuna tieteellisen tutkimuksen tekemisenä tai taiteellisen toiminnan harjoittamisena ei pidetä ammatilliseen perustutkintoon, ammattikorkeakoulututkintoon tai alempaan tai ylempään korkeakoulututkintoon liittyvää opiskelua tai opinnäytetyötä.

8 b § (19.12.2008/990)

Lain soveltamisalan ulkopuolelle jäävä apurahansaajan työ

Tämä laki ei koske apurahansaajan työtä:

1) ennen 18 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alkua, eikä työtä, joka jatkuu sen kalenterikuukauden jälkeen, jona apurahansaaja täyttää 68 vuotta;

- 2) joka ei ole jatkunut 18 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alun jälkeen yhdenjaksoisesti vähintään neljä kuukautta;
- 3) joka on alkanut tai jatkunut sen jälkeen, kun hän on siirtynyt työeläkelakien mukaiselle vanhuuseläkkeelle;
- 4) ajalta, jona apurahansaajalle arvioitava vuotuinen työtulo on pienempi kuin 2 752,07 euroa;
- 5) jos apurahansaajaan ei sovelleta Suomen sosiaaliturvalainsäädäntöä EU:n sosiaaliturvan perusasetuksen tai sosiaaliturvasopimuksen sovellettavaa lainsäädäntöä koskevien määräysten perusteella. ([14.5.2010/357](#))

9 §

Ratkaisu lain soveltamisesta

Eläketurvakeskus ratkaisee työn teettäjän, työn suorittajan tai eläkelaitoksen hakemuksesta, sovelletaanko työhön tätä lakia.

9 a § (19.12.2008/990)

Apurahansaajaa koskevat säännökset

Apurahansaajan oikeus vanhuuseläkkeeseen, osa-aikaeläkkeeseen, kuntoutukseen ja työkyvyttömyyseläkkeeseen sekä apurahansaajan edunsaajan oikeus perhe-eläkkeeseen ja ryhmähenkivakuutuskorvaukseen määräytyy samalla tavalla kuin maatalousyrittäjällä ja hänen edunsaajallaan. Mitä tässä laissa ja maatalousyrittäjän eläkelain voimaannpanosta annetussa laissa ([1281/2006](#)) säädetään maatalousyrittäjästä ja maatalousyrittäjätoiminnasta koskee vastaavasti myös apurahansaajaa ja apurahalla työskentelyä, jollei apurahansaajasta ja apurahalla työskentelystä erikseen muuta säädetä.

Apurahansaajaa ja apurahalla työskentelyä ei kuitenkaan koske, mitä säädetään tämän lain:

- 1) 3 §:ssä maatalousyrittäjästä, 4 §:ssä maatalousyrittäjän perheenjäsenestä, 5 §:ssä maatalousyrittäjästä osakeyhtiössä tai muussa yhteisössä, 6 §:ssä viljelmästä, 7 §:ssä lain soveltamisalan ulkopuolelle jäävästä maatalousyrittäjätoiminnasta, 8 §:ssä maatalousyrittäjätoiminnasta ulkomailla, 10 §:ssä maatalousyrittäjän vakuuttamisesta, 12 §:ssä eläkelaitoksen valvontavelvollisuudesta ja maatalousyrittäjän pakkovakuuttamisesta, 13 §:ssä vakuutuksesta maatalousyrittäjälle, jolle vakuuttamisen alaraja ei täyty sekä maatalousyrittäjälle, joka on vanhuuseläkkeellä, 14 §:ssä työtulon vahvistamisesta ja tarkistamisesta, 15 §:ssä viljelmän työtulosta, 16 §:ssä viljellyn maatalousmaan tulosta, 17 §:ssä kasvullisen metsämaan työtulosta, 18 §:ssä viljelmän työtulon jaosta, 19 §:ssä maatalousyrittäjän perheenjäsenen työtulosta, 20 §:ssä poronomistajan työtulosta ja 21 §:ssä työkyvyttömyys- tai osa-aikaeläkkeellä olevan maatalousyrittäjän työtulosta;
- 2) 24 §:ssä laiminlyöntikorotuksesta ja 26 §:n 2–4 momentissa maatalousyrittäjän vastuusta työeläkevakuutusmaksusta; eikä
- 3) 115 §:ssä Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen maatalousyrittäjien työterveyshuoltoon liittyvistä tehtävistä, 141 §:ssä maatalousyrittäjän tietojenantovelvollisuudesta ja 144 §:ssä maatalousyrittäjien työterveyshuollon tilakäyntirekisteristä.

II OSA

VAKUUTTAMISTA KOSKEVAT SÄÄNNÖKSET

3 luku

Eläketurvan järjestäminen

Vakuuttaminen ja vakuuttamisen valvonta

10 §

Maatalousyrittäjän vakuuttaminen (19.12.2008/990)

Maatalousyrittäjä on velvollinen ottamaan 1 §:ssä tarkoitetun vakuutuksen kuuden kuukauden kuluessa tässä laissa tarkoitetun maatalousyrittäjätoiminnan alkamisesta. Maatalousyrittäjä liitetään samalla myös maatalousyrittäjien ryhmähenkivakuutukseen.

Vakuutus alkaa tässä laissa tarkoitetun maatalousyrittäjätoiminnan alkamisesta lukien. Vakuutusta ei voi ottaa takautuvasti pidemmältä ajalta kuin kulumassa olevalta ja sitä välittömästi edeltäneeltä kolmelta

kalenterivuodelta. Jos vakuuttamisvelvollisuus on laiminlyöty tätä aikaisemmalta ajalta, oikeus tämän lain mukaiseen eläkkeeseen on tältä osin menetetty. Maatalousyrittäjän avopuoliso vakuutetaan kuitenkin vasta hakemusta seuraavasta päivästä.

Vakuutuksen voimassaolo päättyy, jos maatalousyrittäjän ilmoituksen tai muun selvityksen perusteella käy ilmi, että maatalousyrittäjä on lopettanut tässä laissa tarkoitetun maatalousyrittäjätoimintansa tai jos hän ei enää muuten ole vakuuttamisvelvollinen. Maatalousyrittäjien eläkelaitos voi selvityksen saatuaan päättää vakuutuksen takautuvasti siihen ajankohtaan, jolloin vakuuttamisen edellytykset eivät enää täyty.

10 a § (19.12.2008/990)

Apurahansaajan vakuuttaminen

Apurahansaaja on velvollinen ottamaan 1 a §:ssä tarkoitetun vakuutuksen, kun hänelle on myönnetty Suomesta apuraha, jonka turvin hän työskentelee Suomessa yhdenjaksoisesti vähintään neljä kuukautta ja hänen saamansa apurahan määrä 21 a §:ssä säädetyllä tavalla vuotuiseksi työtuloksi muunnettuna on vähintään 2 752,07 euroa vuodessa. Apurahansaaja liitetään myös tämän lain mukaiseen ryhmähenkivakuutukseen.

Apurahansaaja on velvollinen ottamaan 1 momentissa tarkoitetun vakuutuksen Maatalousyrittäjien eläkelaitoksesta kolmen kuukauden kuluessa apurahalla työskentelyn alkamisesta. Eläkelaitos vahvistaa vakuutuksen apurahansaajan esittämän apurahapäätöksen tai apurahan myöntäjän 141 b §:n nojalla tekemän ilmoituksen perusteella. Apurahapäätöksestä tai sen lisäksi esitettävästä muusta selvityksestä tai 141 b §:n mukaisesta ilmoituksesta on ilmentävä apurahansaajan saaman henkilökohtaisen apurahan määrä.

Apurahalla työskentelyn katsotaan alkavan ja päättyvän apurahapäätöksessä tai 141 b §:ssä tarkoitetussa ilmoituksessa mainitun työskentelyajan mukaisesti. Muussa tapauksessa apurahalla työskentelyn katsotaan alkavan apurahansaajan ilmoittamana alkamispäivänä ja jatkuvan hänen ilmoittamaansa päättymispäivään. Apurahalla työskentelyn voidaan kuitenkin katsoa alkaneen aikaisintaan apurahan myöntämispäätöksestä lukien. Vakuutus vahvistetaan edellä tarkoitetulle työskentelyajalle.

Vakuutusta ei voi vahvistaa takautuvasti pidemmältä ajalta kuin kulumassa olevalta ja sitä välittömästi edeltäneeltä kalenterivuodelta. Jos vakuuttamisvelvollisuus on laiminlyöty edellä tarkoitettua aikaisemmalta ajalta, oikeus tämän lain mukaiseen eläkkeeseen on tältä osin menetetty.

10 b § (19.12.2008/990)

Apurahansaajan vakuutuksen voimassaolo ja sen päättyminen

Edellä 10 a §:n 3 momentissa tarkoitetun vakuutuksen voimassaolo jatkuu apurahansaajan muussa maassa kuin EU- tai ETA-maassa tai sosiaaliturvasopimusmaassa asumisesta ja työskentelystä huolimatta, jos häneen sovelletaan edelleen Suomen sosiaaliturvalainsäädäntöä asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta annetun lain (1573/1993) nojalla. Edellä tarkoitetun vakuutuksen voimassaolo jatkuu myös apurahansaajan EU- tai ETA-maassa tai sosiaaliturvasopimusmaassa asumisesta ja työskentelystä huolimatta, jos apurahansaajaan sovelletaan Suomen sosiaaliturvalainsäädäntöä EU:n sosiaaliturvan perusasetuksen tai sosiaaliturvasopimuksen määräysten nojalla. (14.5.2010/357)

Jos apurahansaajalle vahvistetussa vakuutuksessa huomioon otettu työskentely keskeytyy vähintään neljän kuukauden ajaksi apurahansaajan sairauden, kuntoutuksen, lapsen syntymän tai alle kolmevuotiaan lapsen hoidon, asevelvollisuuden, siviilipalveluksen tai näihin verrattavan syyn vuoksi ja apurahansaaja on ilmoittanut työskentelynsä keskeytymisestä myös apurahan myöntäjälle, vakuutus voidaan apurahansaajan hakemuksesta keskeyttää sitä seuraavan kalenterikuukauden alusta, jona apurahalla työskentely on keskeytynyt. Kun apurahansaaja keskeytyksen jälkeen aloittaa uudelleen apurahalla työskentelyn, vakuutuksen voimassaoloa jatketaan apurahansaajan hakemuksesta alkuperäisen vakuutus päätöksen mukaan jäljellä olevalle, vähintään neljän kuukauden työskentelyajalle.

Vakuutuksen voimassaolo päättyy 10 a §:n 3 momentissa tarkoitettua päättymispäivää aikaisemmin, jos apurahansaajan ilmoituksen tai muun selvityksen perusteella käy ilmi, että apurahansaaja on lopettanut 10 a §:ssä tarkoitetun työskentelyn tai jos hän ei enää muuten ole vakuuttamisvelvollinen. Maatalousyrittäjien eläkelaitos voi selvityksen saatuaan tarkistaa 10 a §:n 3 momentin nojalla annettua päätöstä siten, että

vakuutus päätetään takautuvasti siihen päivään, jolloin vakuuttamisen edellytykset eivät täyty.

10 c § (19.12.2008/990)

Maatalousyrittäjätoimintaa harjoittavan apurahansaajan vakuuttaminen

Jos maatalousyrittäjä tekee myös tämän lain piiriin kuuluvaa työtä apurahansaajana, vakuutus maatalousyrittäjätoiminnasta ja työskentelystä apurahansaajana vahvistetaan erikseen.

11 §

Ryhmähenkivakuutuksen vakuutusehdot

Sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa maatalousyrittäjien ryhmähenkivakuutuksen ehdot Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen esityksestä ja niiden tulee olla kulloinkin voimassa olevien työntekijäin ryhmähenkivakuutuksen ehtojen mukaiset. Ministeriö voi kuitenkin ehtoja vahvistaessaan poiketa työntekijäin ryhmähenkivakuutuksen ehdoista, jos poikkeama on vähäinen ja johtuu maatalousyrittäjätoiminnan erityisestä luonteesta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuja ryhmähenkivakuutuksen ehtoja sovelletaan myös 10 a §:n mukaan vakuutettuun apurahansaajaan. Mitä mainituissa ehdoissa määrätään maatalousyrittäjästä, koskee vastaavasti myös apurahansaajaa. (19.12.2008/990)

12 §

Eläkelaitoksen valvontavelvollisuus ja maatalousyrittäjän pakkovakuuttaminen (19.12.2008/990)

Maatalousyrittäjien eläkelaitos valvoo, että maatalousyrittäjä täyttää tämän lain mukaisen vakuuttamisvelvollisuutensa ja että maatalousyrittäjä, joka on vakuutettu tämän lain perusteella täyttää tämän lain mukaiset ilmoittamis- ja vakuuttamisvelvoitteensa. Maatalousyrittäjä on velvollinen antamaan eläkelaitokselle tietoja siten kuin 141 §:ssä säädetään.

Jos maatalousyrittäjä on laiminlyönyt tämän lain mukaisen vakuutuksen ottamisen, eläkelaitoksen on kehotettava maatalousyrittäjää korjaamaan laiminlyöntinsä. Jos maatalousyrittäjä ei eläkelaitoksen asettamassa määräajassa korjaa laiminlyöntiään, eläkelaitos vakuuttaa maatalousyrittäjän tämän lain mukaisesti (*pakkovakuuttaminen*).

Kun maatalousyrittäjä pakkovakuutetaan, vakuutuksen alkamiseen ja eläkeoikeuteen takautuvalta ajalta sovelletaan, mitä 10 §:n 2 momentissa säädetään. Pakkovakuuttamisen yhteydessä eläkelaitos vahvistaa maatalousyrittäjälle työtulon hankitun selvityksen tai sen puuttuessa arvion perusteella ja perii työeläkevakuutusmaksun. Työtulo vahvistetaan maatalousyrittäjätoiminnan alkamisesta lukien, ei kuitenkaan pakkovakuuttamista aikaisemmalta ajalta.

Kun eläkelaitos vakuuttaa maatalousyrittäjän 2 momentin perusteella, eläkelaitoksella on oikeus periä maatalousyrittäjältä korotettu työeläkevakuutusmaksu laiminlyönnin ajalta siten kuin 24 §:ssä säädetään.

12 a § (19.12.2008/990)

Eläkelaitoksen valvontavelvollisuus ja apurahansaajan pakkovakuuttaminen

Maatalousyrittäjien eläkelaitos valvoo, että apurahansaaja täyttää tämän lain mukaisen vakuuttamisvelvollisuutensa. Apurahansaaja on velvollinen antamaan eläkelaitokselle tietoja siten kuin 141 a §:ssä säädetään.

Jos apurahansaaja on laiminlyönyt tämän lain mukaisen vakuutuksen ottamisen, eläkelaitoksen on kehotettava apurahansaajaa korjaamaan laiminlyöntinsä. Jos apurahansaaja ei eläkelaitoksen asettamassa määräajassa korjaa laiminlyöntiään, eläkelaitos vakuuttaa apurahansaajan tämän lain mukaisesti (*pakkovakuuttaminen*).

Kun apurahansaaja pakkovakuutetaan, vakuutuksen alkamiseen ja eläkeoikeuteen takautuvalta ajalta sovelletaan, mitä 10 a §:n 3 ja 4 momentissa säädetään. Pakkovakuuttamisen yhteydessä eläkelaitos vahvistaa apurahansaajalle työtulon hankitun selvityksen tai sen puuttuessa arvion perusteella sekä perii työeläkevakuutusmaksun.

12 b § (19.12.2008/990)**Vakuuttamisvelvollisuuden kiertäminen**

Jos tämän lain mukaisen vakuuttamisvelvollisuuden kiertämiseksi tai muusta vastaavasta syystä oikeustoimelle on annettu sellainen sisältö, joka ei vastaa asian todellista luonnetta tai tarkoitusta, vakuutusmaksua määrättäessä tai asiaa käsiteltäessä on meneteltävä asian todellisen luonteen tai tarkoituksen mukaisesti.

13 §**Vakuutus maatalousyrittäjälle, jolla vakuuttamisen alaraja ei täyty sekä maatalousyrittäjälle, joka on vanhuuseläkkeellä**

Maatalousyrittäjällä, jonka viljelämä on pienempi kuin viisi hehtaaria maatalousmaata tai jonka työtulo on pienempi kuin 2 752,07 euroa vuodessa, mutta joka muuten täyttää tässä laissa tarkoitetut edellytykset, on oikeus saada hakemuksesta sosiaali- ja terveysministeriön määräämin ehdoin tässä laissa tarkoitettu vakuutus.

Työeläkelakien mukaisella vanhuuseläkkeellä olevalla henkilöllä, joka muuten täyttää tässä laissa tarkoitetut edellytykset ja joka samanaikaisesti harjoittaa tässä laissa tarkoitettua maatalousyrittäjätoimintaa, on oikeus saada hakemuksesta 1 momentissa tarkoitettu vakuutus.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, sovelletaan myös maatilatalouden työhön osallistuvaan maatalousyrittäjän perheenjäseneneen, jolle ei makseta palkkaa.

Jos 10 §:n mukaisesti vakuutetun maatalousyrittäjän viljelmän pinta-ala on vakuutuksen alkamisen jälkeen jäänyt alle viisi hehtaaria maatalousmaata ja maatalousyrittäjä olisi voinut vakuuttaa itsensä 1 momentin mukaan, 10 §:n mukainen vakuutus voidaan pitää voimassa siihen ajankohtaan saakka, josta 1 momentissa tarkoitettu vakuutus on mahdollista myöntää.

Edellä 1–3 momentissa tarkoitettua vakuutusta ei myönnetä takautuvasti. Maatalousyrittäjää, joka vakuutetaan 1–3 momentin perusteella, ei liitetä maatalousyrittäjien ryhmähenkivakuutukseen.

Työtulo**14 §****Maatalousyrittäjän työtulon vahvistaminen ja tarkistaminen (19.12.2008/990)**

Maatalousyrittäjien eläkelaitos vahvistaa vakuutuksen alkaessa maatalousyrittäjälle vuotuisen työtulon. Maatalousyrittäjälle vahvistetaan se työtulo, jonka voidaan kohtuudella arvioida jatkuvasti vastaavan hänen työpanostaan tämän lain piiriin kuuluvassa maatalousyrittäjätoiminnassa. (19.12.2008/990)

Jos työtuloon vaikuttavat seikat myöhemmin olennaisesti muuttuvat, se tarkistetaan hakemuksesta. Eläkelaitos voi myös omasta aloitteestaan tarkistaa työtulon. Työtuloa ei saa muuttaa takautuvasti.

15 §**Viljelmän työtulo**

Maatilataloudessa viljelmän vuotuinen työtulo on viljellyn maatalousmaan ja kasvullisen metsämaan perusteella määriteltyjen vuotuisten työtulojen yhteismäärä.

Työtuloa määrättäessä viljellyn maatalousmaan ja kasvullisen metsämaan pinta-ala lasketaan hehtaarin tarkkuudella. Jos pyöritys on mahdollinen molempiin suuntiin, se tehdään ylöspäin. (7.12.2007/1170)

16 §**Viljellyn maatalousmaan työtulo**

Viljellyn maatalousmaan vuotuista työtuloa määriteltäessä pidetään perustyötulona hehtaarilta:

	euroa
ensimmäisiltä 12 hehtaarilta	1175,30
seuraavilta 10 hehtaarilta	477,48
seuraavilta 10 hehtaarilta	321,34

seuraavilta 30 hehtaarilta	101,00
lopuilta hehtaareilta	18,34

Työtulon normaalialue on enintään 130 prosenttia ja vähintään 85 prosenttia perustyötulosta. Jos maatilatalouden harjoittajia, joille työtuloa määritellään, on yksi, ovat sanotut prosenttiluvut 115 ja 70.

Viljelyn maatalousmaan vuotuinen työtulo on maatilatalouden harjoittajien 2 momentissa tarkoitettua normaalialueelta esittämä työtulo. Jos sanottua työtuloa ei esitetä tai esitetty määrä on ilmeisessä ristiriidassa viljelmän tosiasiallisten olosuhteiden kanssa, työtulo on perustyötulon suuruinen.

Viljelyn maatalousmaan vuotuinen työtulo voidaan vahvistaa 1–3 momentin säännöksistä poiketen korkeammaksi tai alemmaksi, jos viljely- tai muu tuotantotapa, viljelmällä työhön osallistuvien maatilatalouden harjoittajien tai heidän perheenjäsentensä tai viljelmälle palkattujen työntekijöiden määrä, viljelmän tuottavuus tai muu näihin verrattava syy niin edellyttää.

17 §

Kasvullisen metsämaan työtulo

Kasvullisen metsämaan vuotuista työtuloa määriteltäessä pidetään perustyötulona hehtaarilta:

	euroa
Etelä-Suomessa ensimmäisiltä 120 hehtaarilta	45,86
seuraavilta 280 hehtaarilta	22,93
Keski-Suomessa ensimmäisiltä 150 hehtaarilta	36,69
seuraavilta 350 hehtaarilta	18,34
Pohjois-Suomessa ensimmäisiltä 200 hehtaarilta	27,52
seuraavilta 500 hehtaarilta	13,76

Kasvullisen metsämaan työtulo määritellään 1 momentissa tarkoitettua perustyötuloa suuremmaksi, jos maatilatalouden harjoittaja osallistuu tavanomaista suuremmassa määrin metsän hakkuutöihin, on erikoistunut metsätalouden harjoittamiseen, panostaa tavanomaista enemmän metsänhoitoon, jos maatilatalouden harjoittajan työpanos viljelmän metsätaloudessa muuten on tavanomaista suurempi tai muu näihin verrattava syy niin edellyttää.

Työtulo määritellään 1 momentissa tarkoitettua perustyötuloa pienemmäksi, jos metsän hoitotyöt on sopimuksella tai muuten annettu muiden tehtäviksi, maatilatalouden harjoittaja tekee työtä metsässä epäsäännöllisesti, maatilatalouden harjoittaja asuu kaukana tilalta, metsä sijaintinsa vuoksi on erittäin huonotuottoinen tai muu näihin verrattava syy niin edellyttää.

18 §

Viljelmän työtulon jako

Avio- tai avopuolisoiden yhteisestä työtulosta katsotaan kummallekin puolisolle kuuluvan yksi kolmasosa. Muilta osin työtulo jaetaan heidän kesken siten kuin he ovat esittäneet tai jos esitystä ei ole tehty, kummallekin tasan. Erityisestä syystä työtulon voi jakaa puolisojen kesken toisin. Viljelmän työtulo jaetaan muiden maatilatalouden harjoittajien kuin puolisojen kesken siinä suhteessa kuin he osallistuvat työhön viljelmällä.

19 §

Maatalousyrittäjän perheenjäsenen työtulo

Maatilatalouden työhön osallistuvan maatalousyrittäjän perheenjäsenen työtulona pidetään hänelle maksettavaa palkkaa.

20 §

Poronmistajan työtulo

Poronomistajan vuotuinen työtulo on 22,06 euroa hänen omistamaltaan poronhoitolain (848/1990) 5 §:ssä tarkoitettulta lukuporolta lisätynä 44,11 eurolla jokaiselta hänen työpäivältään tämän lain piiriin kuuluvassa poronhoitotyössä. Poronomistajan työtuloon lisätään palkkiot hänen poronhoitolaissa tarkoitettuna paliskunnan poroisäntänä tai paliskunnan rahastonhoitajana tekemästään työstä.

21 §

Työkyvyttömyys- tai osa-aikaeläkkeellä olevan maatalousyrittäjän työtulo

Työkyvyttömyyseläkkeeseen oikeutetun maatalousyrittäjän työtuloksi vahvistetaan eläketapahtumasta alkaen työtulo, joka vastaa hänen tässä laissa tarkoitettua maatalousyrittäjätoimintaansa.

Osa-aikaeläkettä saavan maatalousyrittäjän työtulo on puolet tämän lain 36 §:n 4 momentin 1 kohdassa tarkoitettusta vakiintuneesta työtulosta, jos maatalousyrittäjä tämän lain mukaisella osa-aikaeläkkeellä ollessaan jatkaa maatalousyrittäjätoimintaa.

21 a § (19.12.2008/990)

Apurahansaajan työtulon vahvistaminen

Maatalousyrittäjien eläkelaitos vahvistaa 10 a §:ssä tarkoitetun työskentelyn alkamisesta lukien apurahansaajalle vuotuisen työtulon mainitun pykälän 3 momentissa tarkoitettulle työskentelyajalle. Apurahansaajan vuotuinen työtulo määritetään siten, että hänelle työtä varten myönnetty apuraha jaetaan apurahalla työskentelyaikaan sisältyvien päivien lukumäärällä ja näin saatu rahamäärä kerrotaan kolmellasadallakymmenellä.

Jos apurahan myöntöpäätöksestä tai 141 b §:n mukaisesta ilmoituksesta ilmenee, että osa apurahasta on myönnetty apurahalla työskentelystä aiheutuvien materiaali- ja muiden kulujen korvaamiseen, apurahansaajan on esitettävä Maatalousyrittäjien eläkelaitokselle laskelma kuluja vastaavasta osuudesta. Ennen vuotuisen työtulon vahvistamista eläkelaitoksen arvioima kuluja vastaava osuus vähennetään myönnetystä apurahasta.

Jos samalle tai osittain samalle työskentelyajalle on myönnetty useampia apurahoja, joista kukin täyttää 10 a §:n 1 momentissa säädetyt ehdot, vuotuinen työtulo vahvistetaan kullakin apurahalla työskentelyn osalta erikseen 1 ja 2 momentissa säädetyllä tavalla.

21 b § (19.12.2008/990)

Työkyvyttömyys- tai osa-aikaeläkkeellä olevan apurahansaajan työtulo

Työkyvyttömyyseläkkeeseen oikeutetun apurahansaajan työtuloksi vahvistetaan eläketapahtumasta alkaen työtulo, joka vastaa hänen jäljellä olevaa työkykyään apurahalla tehtävään työhön.

Osa-aikaeläkettä saavan apurahansaajan työtulo on puolet tämän lain 36 §:n 4 momentin 1 kohdassa tarkoitettusta vakiintuneesta työtulosta, jos apurahansaaja tämän lain mukaisella osa-aikaeläkkeellä ollessaan jatkaa työtään apurahansaajana.

21 c § (19.12.2008/990)

Maatalousyrittäjätoimintaa harjoittavan apurahansaajan työtulon vahvistaminen

Jos maatalousyrittäjä tekee myös tämän lain piiriin kuuluvaa työtä apurahansaajana, työtulo 3 §:n mukaisesta maatalousyrittäjätoiminnasta vahvistetaan erikseen noudattaen, mitä 14–21 §:ssä säädetään ja erikseen työtulo työskentelystä apurahansaajana, noudattaen, mitä 21 a ja 21 b §:ssä säädetään.

4 luku

Vakuutusmaksut

22 §

Työeläkevakuutusmaksu

Tämän lain mukaisen eläketurvan kustantamiseksi maatalousyrittäjä ja apurahansaaja on velvollinen suorittamaan työtulon perusteella lasketun työeläkevakuutusmaksun. (19.12.2008/990)

Työeläkevakuutusmaksu on alennetun prosentin mukainen siltä osin kuin työtulo on enintään 19 282,24 euroa, väliprosentin mukainen siltä osin kuin työtulo ylittää 19 282,24 euroa, mutta on enintään 30 300,71

euroa, ja perusprosentin mukainen työtulon 30 300,71 euroa ylittävältä osalta. Työeläkevakuutusmaksun eräpäivistä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa asetuksella vuosittain työeläkevakuutusmaksun perusprosentin, joka on sama kuin se prosenttimäärä, jonka voidaan arvioida vastaavan työntekijän eläkelain mukaisen vakuutuksen keskimääräistä työeläkevakuutusmaksua prosentteina palkoista, kun sanotun lain 153 §:ssä tarkoitettua 53 vuotta täyttäneiden työntekijöiden korotetun työeläkevakuutusmaksun osuutta ei oteta huomioon.

Maatalousyrittäjän ja apurahansaajan 53 ikävuoden täyttämistä seuraavan kalenterivuoden alusta lukien työeläkevakuutusmaksun perusprosentiksi vahvistetaan kuitenkin 3 momentissa tarkoitettu perusprosentti lisättyä yhtä monella prosenttiyksiköllä kuin työntekijän eläkelain 153 §:ssä tarkoitettu 53 vuotta täyttäneiden eläkemaksu ylittää sitä nuorempien eläkemaksun. (19.12.2008/990)

Alennettu prosentti on 49 prosenttia työeläkevakuutusmaksun perusprosentista. Väliprosentti on alennettu prosentti kerrottuna luvulla, joka saadaan, kun 0,51-kertaisen työtulon ja 964,13 euron summa jaetaan 10 798,13 eurolla. Väliprosenttia laskettaessa työtulo otetaan huomioon enintään 30 300,71 euroon saakka.

Sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen esityksestä työeläkevakuutusmaksun tarkemmat laskentaperusteet.

Sen estämättä, mitä 3–5 momentissa säädetään, työntekijän eläkelain mukaisen vakuutuksen keskimääräisessä työeläkevakuutusmaksussa ei oteta huomioon työntekijän eläkelain 181 §:n mukaisten kulujen rahoittamista varten perittäviä työeläkevakuutusmaksun osia, kun työeläkevakuutusmaksun perusprosenttia vahvistetaan.

23 § (19.12.2008/990)

Ryhmähenkivakuutusmaksu

Tämän lain 10 §:n mukaan vakuutettava maatalousyrittäjä ja 10 a §:n mukaan vakuutettava apurahansaaja on velvollinen ryhmähenkivakuutusta varten suorittamaan vakuutusmaksun, jonka perusteet sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen hakemuksesta. Maatalousyrittäjien ryhmähenkivakuutuksen vakuutusmaksu lasketaan vuotuisena tasamaksuna siten, että maksujen yhteismäärän tulee kattaa kaksi kolmannesta maatalousyrittäjien ryhmähenkivakuutuksen korvausmenoista. Myös apurahansaajien ryhmähenkivakuutuksen vakuutusmaksu lasketaan vuotuisena tasamaksuna siten, että maksujen yhteismäärän tulee kattaa kaksi kolmannesta apurahansaajien ryhmähenkivakuutuksen korvausmenoista.

Tämän lain 10 §:n mukaan vakuutettu maatalousyrittäjä, joka on vakuutettu myös 10 a §:n mukaisesti apurahansaajana, on velvollinen suorittamaan vain maatalousyrittäjien ryhmähenkivakuutuksen vakuutusmaksun siltä ajalta, jona 10 ja 10 a §:n mukaiset vakuutukset ovat samanaikaisesti voimassa.

Tässä pykälässä tarkoitettuun vakuutusmaksuun sovelletaan myös, mitä 22 §:n mukaisesta työeläkevakuutusmaksusta säädetään 24–30 §:ssä. Apurahansaajien ryhmähenkivakuutuksen vakuutusmaksuun ei kuitenkaan sovelleta 24 §:ää.

24 §

Laiminlyöntikorotus

Eläkelaitos voi määrätä maatalousyrittäjälle enintään kaksinkertaiseksi korotetun, kohtuullisena pidettävän työeläkevakuutusmaksun, jos maatalousyrittäjä ei ota vakuutusta kuuden kuukauden kuluessa vakuuttamisvelvollisuuden alkamisesta lukien.

Korotettua työeläkevakuutusmaksua määrättäessä laiminlyönnin ajalta huomioon otetaan laiminlyöntiajan pituus, laiminlyönnin toistuvuus ja muut näihin rinnastettavat laiminlyönnin moitittavuuden arviointiin liittyvät seikat. Eläkelaitoksen on annettava maatalousyrittäjälle tämän pyynnöstä valituskelpoinen päätös korotetusta työeläkevakuutusmaksusta.

25 § (19.12.2008/990)

Työeläkevakuutusmaksun viivästyskorko

Jos maatalousyrittäjä tai apurahansaaja on laiminlyönyt työeläkevakuutusmaksun suorittamisen, eläkelaitoksella on oikeus periä sille suorituksen viivästymisen ajalta korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun korkokannan mukainen vuotuinen viivästyskorke.

26 §

Maatalousyrittäjän ja apurahansaajan vastuu työeläkevakuutusmaksusta (19.12.2008/990)

Maatalousyrittäjä ja apurahansaaja vastaa henkilökohtaisesti tässä laissa tarkoitetusta työeläkevakuutusmaksusta. (19.12.2008/990)

Edellä 3 §:n 1 momentin 1–3 tai 6 kohdassa tarkoitettu maatalousyrittäjä vastaa samassa yrityksessä vakuutetun avio- tai avopuolisonsa ja perheenjäsenensä työeläkevakuutusmaksuista niin kuin omasta velastaan. Tässä tarkoitettua vastuuta toisen henkilön työeläkevakuutusmaksuista ei kuitenkaan ole sellaisella 3 §:n 1 momentin 1–3 kohdassa tarkoitettulla maatalousyrittäjällä, joka ei harjoita maatalousyrittäjätoimintaa omistus- tai vuokraoikeuden perusteella hallitsemassaan yrityksessä.

Jos tämän lain mukaista maatalousyrittäjätoimintaa harjoitetaan yhtymänä, avoimena yhtiönä, kommandiittiyhtiönä, osakeyhtiönä tai osuuskuntana, myös se vastaa tähän toimintaan perustuvista osakkaittensa työeläkevakuutusmaksuista niin kuin omasta velastaan.

Eläkelaitoksen on pyydettyessä annettava 2 ja 3 momentissa tarkoitettulle henkilölle, yhtymälle, avoimelle yhtiölle, kommandiittiyhtiölle, osakeyhtiölle ja osuuskunnalle 2 ja 3 momentissa tarkoitettuun vastuuseen vaikuttavat tiedot.

27 § (19.12.2008/990)

Työeläkevakuutusmaksun perinnän keskeyttäminen

Jos maatalousyrittäjä ja apurahansaaja hakee muutosta tämän lain perusteella annettuun päätökseen, eläkelaitos voi keskeyttää työeläkevakuutusmaksun perinnän, kunnes muutoksenhaku on käsitelty, jos muutoksenhakuelimen ratkaisulla voi olla vaikutusta työeläkevakuutusmaksuun. Jos maatalousyrittäjä tai apurahansaaja hakee eläkettä, eläkelaitos voi niin ikään keskeyttää työeläkevakuutusmaksun perinnän, kunnes eläkehakemus on ratkaistu, jos ratkaisulla voi olla vaikutusta työeläkevakuutusmaksuun.

28 § (7.12.2007/1170)

Työeläkevakuutusmaksun ulosottokelpoisuus

Eläkelaitoksen tämän lain perusteella määräämä työeläkevakuutusmaksu ja 12 §:n 4 momentissa sekä 24 §:ssä tarkoitettu korotettu työeläkevakuutusmaksu saadaan viivästyskorkeineen ulosottaa ilman tuomiota tai päätöstä niin kuin verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007) säädetään.

29 § (19.12.2008/990)

Työeläkevakuutusmaksun vanhentuminen

Työeläkevakuutusmaksu on perittävä maatalousyrittäjältä, apurahansaajalta tai 26 §:ssä tarkoitettulta muulta maksuvelvolliselta viimeistään maksuunpanovuotta välittömästi seuraavien viiden kalenterivuoden kuluessa. Jos työeläkevakuutusmaksua ei ole sanotun ajan kuluessa maksettu, työeläkevakuutusmaksu on vanhentunut.

30 §

Aiheettomasti maksetun työeläkevakuutusmaksun palautuksen vanhentuminen

Aiheettomasti maksetun työeläkevakuutusmaksun palautus vanhentuu viiden vuoden kuluttua työeläkevakuutusmaksun maksupäivästä lukien, jollei vanhentumista ole sitä ennen katkaistu. Vanhentuminen katkeaa siten kuin velan vanhentumisesta annetun lain (728/2003) 10 tai 11 §:ssä säädetään. Vanhentumisaikojen katkaisemisesta alkaa kulua uusi viiden vuoden vanhentumisaika. Viiden vuoden vanhentumisaika voi pidentyä siten kuin velan vanhentumisesta annetun lain 11 §:n 3 momentissa säädetään.

III OSA

ELÄKKEITÄ, KUNTOUTUSTA JA RYHMÄHENKIVAKUUTUSTA SEKÄ NIIDEN TOIMEENPANOJA KOSKEVAT SÄÄNNÖKSET

5 luku

Eläke- ja kuntoutusetuudet sekä ryhmähenkivakuutuskorvaus

Vanhuuseläke

31 §

Oikeus vanhuuseläkkeeseen

Maatalousyrittäjällä on oikeus jäädä vanhuuseläkkeelle 63–68 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alusta, varhennetulle vanhuuseläkkeelle 62 vuotta täytettyään tai lykätylle vanhuuseläkkeelle 68 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden jälkeen. Maatalousyrittäjällä on oikeus saada vanhuuseläkettä siitä riippumatta, jatkaako hän tässä laissa tarkoitettua maatalousyrittäjätoimintaansa.

Jos maatalousyrittäjä jää merimieseläkelain (1290/2006) mukaiselle vanhuuseläkkeelle ennen 62 vuoden ikää, hänellä on oikeus jäädä tässä laissa tarkoitettu vanhuuseläkkeelle merimieseläkelaisa tarkoitettussa eläkeiässä. Tällöin tämän lain mukaisen eläkkeen määrä muunnetaan vakuutusmatemaattisesti vastaamaan maatalousyrittäjän eläkkeellesiirtymisikää. Tarkemmat säännökset eläkkeen määrän muuntamisesta ja muuntamisessa käytettävistä kertoimista annetaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

32 §

Vanhuuseläkkeen määrä

Jos vanhuuseläke alkaa 63–68 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alusta, vanhuuseläkkeen määrä on eläkkeen alkamisajankohtaan mennessä ansaittu eläke.

Vanhuuseläkettä varhennettaessa eläkettä vähennetään pysyvästi 0,6 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläkettä varhennetaan ennen 63 vuoden iän täyttämiskuukautta seuraavan kuukauden alkua (*varhennusvähennys*). Varhennusvähennys lasketaan eläkkeen alkamisajankohtaan mennessä ansaitusta eläkkeestä.

Varhennusvähennystä ei tehdä, jos maatalousyrittäjällä on muun työeläkelain perusteella oikeus jäädä vanhuuseläkkeelle 62 vuoden iässä työttömyysturvalain (1290/2002) 6 luvun 9 §:n 2 tai 3 momentin perusteella. (29.10.2010/915)

Vanhuuseläkettä lykätessä eläkettä korotetaan 0,4 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläkkeen alkamisaikaa lykätään myöhemmäksi 68 vuoden täyttämistä seuraavan kuukauden alusta (*lykkäyskorotus*). Lykkäyskorotus lasketaan 68 vuoden iän täyttämiskuukauden loppuun mennessä ansaitusta eläkkeestä.

33 §

Vanhuuseläkkeen alkaminen

Vanhuuseläke alkaa sitä seuraavan kalenterikuukauden alusta lukien, jona eläkettä on haettu. Muu vanhuuseläke kuin 32 §:n 3 momentissa tarkoitettu varhennusvähennyksellä vähentämätön vanhuuseläke tai lykätty vanhuuseläke voidaan myöntää myös takautuvasti enintään eläkkeen hakemiskuukautta edeltäneeltä kolmelta kuukaudelta tai pätevistä syistä tätä pidemmältä ajalta. Eläkkeen takautuva myöntäminen edellyttää, että maatalousyrittäjän tässä laissa tarkoitettu vakuutus on päättynyt ennen eläkkeen alkamista. (29.10.2010/915)

Vanhuuseläkkeen aikana harjoitetusta maatalousyrittäjätoiminnasta 13 §:ssä tarkoitettua vakuutuksen perusteella kertynyt eläke myönnetään hakemuksesta aikaisintaan 68 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alusta.

34 §

Vanhuuseläkkeen lakkauttaminen

Maatalousyrittäjä voi hakea vanhuuseläkkeensä lakkauttamista, jos hänelle on myönnetty kuntoutustuki sellaisen määräaikaisen työkyvyttömyyden perusteella, jonka on kuntoutustukea myönnettäessä arvioitu jatkuvan sen jälkeen, kun maatalousyrittäjä täyttää 63 vuotta. Vanhuuseläkkeen lakkauttamista on haettava kuukauden kuluessa arvioidun työkyvyttömyyden päättymisestä lukien ja vanhuuseläke lakkautetaan arvioidun työkyvyttömyyden päättymiseen.

Osa-aikaeläke

35 §

Osa-aikaeläkkeeseen liittyviä käsitteitä

Osa-aikaeläkeoikeutta ratkaistaessa tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) *ansiotyöllä* työeläkelakien perusteella vakuutettavaa työskentelyä;
- 2) *kokoaikatyöllä* tämän lain mukaan vakuutettua maatalousyrittäjätoimintaa, jonka vahvistettu työtulo on vähintään 5 504,14 euroa vuodessa.

Jäljempänä 36, 37 ja 40 §:ssä mainitulla osa-aikatyöllä tarkoitetaan työeläkelakien perusteella vakuutettavaa työtä, jota maatalousyrittäjä tekee osa-aikaeläkkeellä ollessaan. Tällaiseen osa-aikatyöhön rinnastetaan osa-aikatyö, jota tehdään EU- tai ETA-maassa.

Jäljempänä 36 §:n 5 momentissa ja 37 §:ssä tarkoitettulla vakiintuneella ansiolla tarkoitetaan sitä työntekijän eläkelain 76 §:ssä tarkoitettua tulevan ajan ansiota, jonka perusteella maatalousyrittäjän työkyvyttömyyseläke laskettaisiin, jos maatalousyrittäjä osa-aikaeläkkeen alkamishetkellä olisi tullut työkyvyttömäksi.

36 §**Oikeus osa-aikaeläkkeeseen**

Osa-aikatyöhön siirtyneellä 60–67-vuotiaalla maatalousyrittäjällä on oikeus osa-aikaeläkkeeseen, jos: ([14.8.2009/632](#))

- 1) hän on osa-aikaeläkkeen alkamista välittömästi edeltäneiden 18 kuukauden aikana ollut työeläkelakien mukaisessa kokoaikatyössä vähintään 12 kuukautta;
- 2) hänellä on osa-aikaeläkkeen alkamista välittömästi edeltäneiden 15 kalenterivuoden aikana työeläkelakien tai niihin rinnastettavien lakien alaisia työansioita vähintään lukua 60 vastaava määrä; mainittu määrä saadaan jakamalla kunkin kalenterivuoden työansiot 41,89 euron 25-kertaisella määrällä, pyöristämällä näin saatu osamäärä alaspäin lähimpään kokonaislukuun, joka voi olla enintään 12, ja laskemalla eri vuosien osamäärät yhteen;
- 3) hän ei saa muuta omaan työskentelyyn perustuvaa lakisääteistä eläkettä tai vastaavaa ulkomaista tai kansainvälisen järjestön tai Euroopan yhteisöjen toimielimen palvelukseen perustuvaa etuutta; ja
- 4) hänellä ei ole tässä laissa tarkoitettun maatalousyrittäjätoiminnan päättymisen jälkeen julkisten alojen työeläkelaeissa tarkoitettun kokoaikaisen palvelun perusteella oikeutta mainituissa laeissa tarkoitettuun osa-aikaeläkkeeseen.

Edellä 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuun työhön rinnastetaan työ EU- tai ETA-maassa.

Jos maatalousyrittäjä on 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettun 18 kuukauden aikana saanut sairausvakuutuslaissa ([1224/2004](#)) tarkoitettua sairauspäivärahaa tai osasairauspäivärahaa, liikennevakuutuslaissa ([279/1959](#)) tarkoitettua ansionmenetykskorvausta tai tapaturmavakuutuslaissa ([608/1948](#)) tarkoitettua päivärahaa, tätä 18 kuukauden aikaa pidennetään vastaavasti, kuitenkin enintään kuusi kuukautta.

Osa-aikaeläkkeen edellyttämä osa-aikatyö täyttyy, jos:

- 1) maatalousyrittäjä lopettaa tässä laissa tarkoitettun maatalousyrittäjätoimintansa kokonaan tai puolittaa välittömästi ennen osa-aikaeläkkeen alkamista olleen, vähintään neljä kuukautta jatkuneen yhdenjaksoisen maatalousyrittäjätoiminnan keskimääräisen työtulon; tällöin työtulo otetaan huomioon täysiltä kalenterikuukausilta osa-aikaeläkkeen alkamisvuodelta ja välittömästi sitä edeltävän enintään 60 kuukauden ajalta;
- 2) hänen jatkaessaan maatalousyrittäjätoimintaansa jäljellä oleva työtulo on vähintään 2 752,07 euroa;
- 3) hän esittää eläkelaitokselle riittävän selvityksen työpanoksensa vähentymisestä; ja

4) hän ei ole yhtäjaksoisesti työstä poissa kuutta viikkoa pidempää aikaa; tähän poissaoloaikaan ei lueta aikaa, jolta maatalousyrittäjälle on maksettu sairausvakuutuslaissa tarkoitettua päivärahaa, liikennevakuutuslaissa tarkoitettua ansionmenetykskorvausta tai tapaturmavakuutuslaissa tarkoitettua päivärahaa siltä osin kuin maatalousyrittäjä on saanut mainittuja päivärahoja yhteensä enintään 12 kuukauden ajalta.

Jos maatalousyrittäjä lopettaa tai puolittaa tässä laissa tarkoitetun maatalousyrittäjätoiminnan 4 momentin 1 kohdan mukaisesti, osa-aikatyötä koskeva edellytys täyttyy, jos hänen työeläkelaeissa tarkoitetut osa-aikatyöstä saamansa työansiot ovat 35–70 prosenttia vakiintuneesta ansiosta ja työajassa ja työpanoksessa on tapahtunut vastaava muutos.

37 §

Osa-aikaeläkkeen määrä

Osa-aikaeläkkeen määrä on 50 prosenttia työeläkelakien alaisuuteen kuuluneen vakiintuneen ansion ja työeläkelakien alaisen osa-aikatyön ansion erotuksesta (*ansion alenema*).

Jos maatalousyrittäjä on ennen osa-aikatyötä ollut samanaikaisesti muussa työeläkelaiassa tarkoitetussa ansiotyössä, osa-aikaeläkkeen määrä on 50 prosenttia näiden kaikkien töiden vakiintuneen ansion ja osa-aikatyön ansion erotuksesta. Tällaisesta osa-aikaeläkkeestä tämän lain mukaisen osa-aikaeläkkeen osuus on yhtä suuri kuin tässä laissa tarkoitetun kokonaistytön osuus on vakiintuneessa ansiossa huomioon otetuista, niissä laeissa tarkoitetuista työansioista, joiden perusteella osa-aikaeläke myönnetään.

Osa-aikaeläkkeen enimmäismäärä on kuitenkin 75 prosenttia maatalousyrittäjälle osa-aikaeläkkeen alkamisajankohtaan mennessä karttuneista, työeläkelakien mukaisista eläkkeistä ja valtion varoista suoritettavasta eläkkeen korvaamisesta alle kolmivuotiaan lapsen hoidon tai opiskelun ajalta annetun lain perusteella karttuneesta etuudesta. Jos eläkkeestä on vähennettävä ensisijainen etuus, osa-aikaeläkkeen enimmäismäärä lasketaan näin vähennetystä eläkkeestä. Osa-aikaeläkkeen enimmäismäärä tarkistetaan, jos osa-aikaeläkkeen saajalle myönnetään ensisijainen etuus tai tällaisen etuuden määrä muuttuu.

Edellä 3 momentissa tarkoitettuun eläkkeeseen rinnastetaan eläke, joka maatalousyrittäjälle on karttunut EU- tai ETA -maassa tai Suomen kanssa sosiaaliturvasopimuksen solmineessa maassa.

Jos maatalousyrittäjällä on oikeus saada osa-aikaeläkettä myös muun työeläkelain mukaan ja 3 momentissa mainittu 75 prosentin enimmäismäärä vähentää osa-aikaeläkkeen määrää, vähennys tehdään näiden lakien kesken vakiintuneessa ansiossa huomioon otettujen työansioiden suhteessa.

38 §

Osa-aikaeläkkeen alkaminen

Osa-aikaeläke alkaa sitä seuraavan kuukauden alusta lukien, jona maatalousyrittäjä täyttää 36 §:ssä tarkoitetut edellytykset, kuitenkin aikaisintaan hakemista seuraavan kuukauden alusta. Osa-aikaeläkettä ei myönnetä takautuvasti.

39 §

Osa-aikaeläkkeen saajan ilmoitusvelvollisuus

Osa-aikaeläkkeen saaja on velvollinen ilmoittamaan eläkelaitokselle:

- 1) maatalousyrittäjä- tai muun yrittäjätoiminnan taikka työsuhteen päättymisestä tai uuden alkamisesta;
- 2) muutoksista maatalous- tai muussa yrittäjätoiminnassa;
- 3) uuden työeläkkeen tai vastaavan ulkomailta myönnetyn etuuden alkamisesta;
- 4) yli kuuden viikon mittaisesta työn keskeytyksestä, ei kuitenkaan, jos keskeytys johtuu sellaisesta sairaudesta, jonka perusteella osa-aikaeläkkeen saaja saa sairausvakuutuslaissa tarkoitettua sairauspäivärahaa, liikennevakuutuslaissa tarkoitettua ansionmenetykskorvausta tai tapaturmavakuutuslaissa tarkoitettua päivärahaa enintään 12 kuukauden ajalta; ja

5) ensisijaisen etuuden alkamisesta tai sen muuttumisesta.

Työsuhteessa oleva osa-aikaeläkkeen saaja on lisäksi velvollinen ilmoittamaan eläkelaitokselle:

- 1) työaikajärjestelyjensä muutoksista;
- 2) muista kuin työehtosopimusten mukaisista palkan tarkistuksista; ja
- 3) yli kuuden viikon mittaisesta työstä poissaolosta, ellei poissaolo johdu 1 momentin 4 kohdassa mainituista syistä tai siitä, että hän saa sairausajan palkkaa.

40 §

Osa-aikaeläkkeen tarkistaminen

Osa-aikaeläkkeen määrä tarkistetaan, jos:

- 1) osa-aikaeläkkeen saajan osa-aikatyön aikaisissa työansioissa on tapahtunut pysyvä muutos, joka olennaisesti poikkeaa yleisestä palkkakehityksestä; tai
- 2) osa-aikaeläkkeen saaja saa oikeuden osa-aikaeläkkeeseen sellaisen työeläkelain mukaan, jonka perusteella hänellä ei aiemmin ole ollut oikeutta osa-aikaeläkkeeseen.

Tarkistaminen tehdään muutosta seuraavan kalenterikuukauden alusta lukien tai, jos muutos tapahtuu kalenterikuukauden ensimmäisenä päivänä, tästä päivästä lukien.

Kun osa-aikaeläkkeen määrä tarkistetaan, vakiintuneena ansiotulona pidetään ansiotuloa, joka oli perusteena osa-aikaeläkettä ensimmäisen kerran määrättäessä.

41 §

Osa-aikaeläkkeen muuttuminen

Tätä lakia toimeenpantaessa osa-aikaeläkkeeseen sovelletaan lisäksi, mitä:

- 1) työntekijän eläkelain 21 §:ssä säädetään osa-aikaeläkkeen keskeyttämisestä;
- 2) työntekijän eläkelain 22 §:ssä säädetään osa-aikaeläkkeen lakkauttamisesta ja uudelleen alkamisesta;
- 3) työntekijän eläkelain 23 §:ssä säädetään työkyvyttömyyseläkkeestä ja vanhuuseläkkeestä osa-aikaeläkkeen jälkeen; ja ([7.12.2007/1170](#))
- 4) työntekijän eläkelain 24 §:ssä säädetään osa-aikaeläkkeen muuttumisesta vanhuuseläkkeeksi.

Työeläkekuntoutus

42 §

Oikeus työeläkekuntoutukseen

Alle 63-vuotiaalla maatalousyrittäjällä on oikeus saada työkyvyttömyyden estämiseksi tai työ- ja ansiokyvyn parantamiseksi tarkoituksenmukaista ammatillista kuntoutusta, jos:

- 1) asianmukaisesti todettu sairaus, vika tai vamma todennäköisesti aiheuttaa sellaisen uhkan, että hän tulee työkyvyttömäksi 47 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla;
- 2) hänellä on työskentelystä saatuja vakuutettuja työansioita 76 §:ssä tarkoitettuna tulevan ajan tarkasteluajana vähintään 25 133,40 euroa; ja ([7.12.2007/1170](#))
- 3) hänellä ei ole oikeutta kuntoutukseen tapaturmavakuutuksen tai liikennevakuutuksen kuntoutusta koskevien säännösten perusteella.

Kuntoutuksen tarkoituksenmukaisuutta arvioitaessa otetaan huomioon maatalousyrittäjän ikä, ammatti, aikaisempi toiminta, koulutus, vakiintuminen työelämään sekä se, johtaako haettu ammatillinen kuntoutus

todennäköisesti maatalousyrittäjän terveydentilalle sopivassa työssä jatkamiseen tai työhön palaamiseen. Lisäksi tarkoituksenmukaisuutta arvioitaessa otetaan huomioon, lykkääkö ammatillinen kuntoutus maatalousyrittäjän eläkkeelle jäämistä.

Työkyvyttömyyden uhkalla tarkoitetaan tilannetta, jossa on todennäköistä, että maatalousyrittäjälle lähivuosina ilman ammatillista kuntoutusta tulisi myönnettäväksi täysi tai osatyökyvyttömyyseläke, vaikka hoidon ja lääkinällisen kuntoutuksen toteutuksen mahdollisuudet otetaan huomioon.

Edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu tulevan ajan tarkastelu-aika määräytyy siten kuin maatalousyrittäjä olisi tullut työkyvyttömäksi kuntoutushakemuksen tullessa vireille. (7.12.2007/1170)

Mitä 1 momentissa säädetään, sovelletaan myös sellaisen maatalousyrittäjän kuntoutukseen, joka on 47 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla työkyvytön. Tällöin 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettut ansiot määräytyvät samoin kuin tulevan ajan ansiot hänen työkyvyttömyyseläkkeessään. (7.12.2007/1170)

43 §

Ammatillisen kuntoutuksen sisältö ja kuntoutussuunnitelma

Ammatillisella kuntoutuksella tarkoitetaan työkokeilua, työhön valmennusta, työhön tai ammattiin johtavaa koulutusta ja tukea elinkeinotoiminnan aloittamiseen tai jatkamiseen. Maatalousyrittäjälle voidaan korvata ammatillisesta kuntoutuksesta aiheutuvat välttämättömät ja tarpeelliset kustannukset.

Ennen ammatillisen kuntoutuksen käynnistämistä maatalousyrittäjällä on oltava suunnitelma ammatillisesta kuntoutuksesta (*kuntoutussuunnitelma*), jonka laatimista eläkelaitos voi tukea.

44 §

Ennakkopäätös oikeudesta työeläkekuntoutukseen

Maatalousyrittäjällä on oikeus saada ennakkopäätös siitä, täyttyvätkö työeläkekuntoutuksen saamisen edellytykset. Ennakkopäätös on eläkelaitosta sitova, jos maatalousyrittäjä toimittaa eläkelaitokselle kuntoutussuunnitelman yhdeksän kuukauden kuluessa siitä, kun ennakkopäätös on tullut lainvoimaiseksi.

45 §

Kuntoutusta koskevat muut säännökset ja kuntoutuksen ajalta maksettavat etuudet

Tätä lakia toimeenpantaessa kuntoutukseen sovelletaan, mitä:

- 1) työntekijän eläkelain 28 §:ssä säädetään kuntoutusrahasta;
- 2) työntekijän eläkelain 29 §:ssä säädetään osakuntoutusrahasta;
- 3) työntekijän eläkelain 30 §:ssä säädetään työkyvyttömyyseläkkeensaajan kuntoutuskorotuksesta;
- 4) työntekijän eläkelain 31 §:ssä säädetään kuntoutusavustuksesta;
- 5) työntekijän eläkelain 32 §:ssä säädetään kuntoutusrahan tai työkyvyttömyyseläkkeensaajan kuntoutuskorotuksen lakkauttamisesta; ja
- 6) työntekijän eläkelain 33 §:ssä säädetään eläkelaitoksen ilmoitusvelvollisuudesta.

Mitä tässä laissa säädetään työkyvyttömyyseläkkeen hakemisesta, määräytymisestä entisin perustein, kertakorotuksesta, palkka- ja hintatason muutosten huomioon ottamisesta, ensisijaisten etuuksien vähentämisestä, maksamisesta, työkyvyttömyyseläkkeen tarkistamisesta ja määrän muuttamisesta, viivästyskorotuksesta, takaisinperinnästä, tietojen antamisesta ja saamisesta, muutoksenhausta ja työkyvyttömyyseläkkeen saajan ilmoitusvelvollisuudesta, koskee kuntoutusrahaa ja kuntoutuskorotusta sekä niiden saajaa, jollei tässä laissa muuta säädetä. Aiheettomasti maksetut ammatillisen kuntoutuksen kustannusten korvaukset voidaan periä takaisin siten kuin tässä laissa säädetään aiheettomasti maksetun eläkkeen takaisinperinnästä. (7.12.2007/1170)

Kuntoutusraha ja -korotus voidaan maksaa myös kuukautta lyhyemmältä ajalta. Sairausvakuutuslaissa

tarkoitettu ensisijaisuusaika ei vaikuta kuntoutusrahan alkamisaikaan. Kuntoutusraha-ajalta ei kartu eläkettä 71 §:n mukaisesti eikä kuntoutusetuuksia oteta perhe-eläkkeen perusteeksi. Kuntoutusraha-ajan aikaisesta työskentelystä karttuu uutta eläkettä 68 §:n mukaisesti.

46 §

Kuntoutusavustus työllistymisen tukemiseksi

Kuntoutusrahaa saaneelle voidaan maksaa enintään kuudelta kuukaudelta kuntoutusavustusta, jos tämä on hänen työllistymisensä kannalta erityisen tarpeellista. Tällöin kuntoutusavustus määritellään kertasuorituksena ja se maksetaan yhdessä tai useammassa erässä. Kuntoutusavustusta ei kuitenkaan makseta ajalta, jolta maatalousyrittäjällä on oikeus työttömyysturvalaissa tarkoitettuun työttömyyspäivärahaan tai työmarkkinatukeen.

Työkyvyttömyyseläke

47 §

Oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen

Maatalousyrittäjällä on oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen, jos hänen työkykynsä arvioidaan olevan heikentynyt sairauden, vian tai vamman vuoksi vähintään kahdella viidesosalla yhtäjaksoisesti ainakin vuoden ajan. Työkyvyttömyyseläke myönnetään täytenä eläkkeenä, jos maatalousyrittäjän työkyky on heikentynyt vähintään kolmella viidesosalla. Muussa tapauksessa työkyvyttömyyseläke myönnetään osatyökyvyttömyyseläkkeenä.

Työkyvyn heikentymistä arvioitaessa otetaan huomioon maatalousyrittäjän jäljellä oleva kyky hankkia itselleen ansiotuloja sellaisella saatavissa olevalla työllä, jota maatalousyrittäjän voidaan kohtuudella edellyttää tekevän. Tällöin otetaan huomioon myös maatalousyrittäjän koulutus, aikaisempi toiminta, ikä, asuinpaikka ja muut näihin rinnastettavat seikat.

Sen lisäksi, mitä 2 momentissa säädetään, arvioitaessa 60 vuotta täyttäneen maatalousyrittäjän oikeutta työkyvyttömyyseläkkeeseen painotetaan työkyvyttömyyden ammatillista luonnetta.

48 § (14.8.2009/637)

Työkyvyttömyyseläke julkisten alojen työeläkelakien mukaan myönnetyn eläkkeen perusteella

Maatalousyrittäjällä on oikeus tämän lain mukaiseen työkyvyttömyyseläkkeeseen, jos hänelle on myönnetty työkyvyttömyyseläke:

- 1) kunnallisen eläkelain ([549/2003](#)) [24 §:n](#) 1 momentin 2 kohdan perusteella;
- 2) valtion eläkelain ([1295/2006](#)) [35 §:n](#) 1 momentin 2 kohdan perusteella; tai
- 3) valtion eläkelain [35 §:n](#) 1 momentin 2 kohtaa soveltaen evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain ([261/2008](#)) [6 §:n](#) tai Kansaneläkelaitoksesta annetun lain ([731/2001](#)) [13 §:n](#) perusteella.

Lisäksi maatalousyrittäjällä on oikeus tämän lain mukaiseen työkyvyttömyyseläkkeeseen, jos hänelle on myönnetty työkyvyttömyyseläke julkisten alojen palvelussuhteen jatkuessa alkaneen työkyvyttömyyseläkkeen perusteella kunnallisen eläkelain [24 §:n](#) 1 momentin 1 kohdan tai valtion eläkelain [35 §:n](#) 1 momentin 1 kohdan perusteella taikka viimeksi mainittua lainkohtaa soveltaen evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain [6 §:n](#) tai Kansaneläkelaitoksesta annetun lain [13 §:n](#) nojalla ja hänen yksityisten alojen työeläkelakien mukaisen karttuneen eläkkeensä määrä kuukaudessa on enintään 688,02 euroa.

L:lla [637/2009](#) muutettu 48 § tulee voimaan 1.1.2012. Aiempi sanamuoto kuuluu:

48 §

Työkyvyttömyyseläke julkisten alojen työeläkelakien mukaan myönnetyn eläkkeen perusteella

Maatalousyrittäjällä on oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen, jos hänelle tämän lain alaisen työskentelyn päätyttyä on myönnetty myöhempään virka- tai työsuhteeseen perustuva työkyvyttömyyseläke:

- 1) valtion eläkelain ([1295/2006](#)) [35 §:n](#) 1 momentin 2 kohdan;

- 2) kunnallisen eläkelain (549/2003) 24 §:n 1 momentin 2 kohdan;
- 3) evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain (261/2008) 1 §:n edellä 1 kohdassa mainittuja säännöksiä vastaavien säännösten; tai (30.12.2008/1101)
- 4) Kansaneläkelaitoksesta annetun lain (731/2001) 13 §:n edellä 1 kohdassa mainittuja säännöksiä vastaavien säännösten perusteella.

Maatalousyrittäjällä on oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen myös silloin, kun hänen yksityisten alojen työeläkelakien mukaisen eläkkeensä määrä kuukaudessa on enintään 688,02 euroa ja hänelle tämän lain alaisen työskentelyn päätyttyä on myönnetty myöhempään virka- tai työsuhteeseen perustuva työkyvyttömyyseläke palvelussuhteen kestäessä alkaneen työkyvyttömyyden perustella:

- 1) valtion eläkelain 35 §:n 1 momentin 1 kohdan;
- 2) kunnallisen eläkelain 24 §:n 1 momentin 1 kohdan;
- 3) evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain 1 §:n edellä 1 kohdassa mainittuja säännöksiä vastaavien säännösten; tai
- 4) Kansaneläkelaitoksesta annetun lain 13 §:n edellä 1 kohdassa mainittuja säännöksiä vastaavien säännösten mukaan.

49 §

Ennakkopäätös oikeudesta osatyökyvyttömyyseläkkeeseen

Maatalousyrittäjällä on oikeus saada ennakkopäätös siitä, täyttääkö hän 47 §:n 1 momentissa tarkoitetut osatyökyvyttömyyseläkkeen saamisen edellytykset. Ennakkopäätöksen antaa se eläkelaitos, joka olisi toimivaltainen ratkaisemaan eläkehakemuksen, jos maatalousyrittäjä hakisi ennakkopäätöksen sijasta eläkettä.

Ennakkopäätös on eläkelaitosta sitova, jos siihen perustuva eläkehakemus tehdään yhdeksän kuukauden tai maatalousyrittäjän ja eläkelaitoksen sopiman sitä pidemmän ajan kuluessa siitä, kun ennakkopäätös on tullut lainvoimaiseksi.

50 §

Työkyvyttömyyseläkeasian käsittely

Ennen kuin eläkelaitos tekee päätöksen työkyvyttömyyseläkkeestä, sen on varmistettava, että maatalousyrittäjän mahdollisuudet kuntoutukseen on selvitetty.

Jos työkyvyttömyyseläkettä tai työeläkekuntoutusta koskeva hakemus hylätään, eläkelaitoksen on huolehdittava siitä, että hakija ohjataan kuntoutukseen siten kuin työntekijän eläkelain 53 §:ssä säädetään.

Eläkelaitoksen asiantuntijalääkärin on osallistuttava asioiden valmisteluun eläkelaitoksessa siten kuin työntekijän eläkelain 40 §:ssä säädetään.

51 §

Työkyvyttömyyseläkkeen määrä

Täyden työkyvyttömyyseläkkeen määrä on eläketapahtumavuotta edeltävän vuoden loppuun mennessä ansaitun eläkkeen ja 70 §:ssä tarkoitetun tulevan ajan eläkeosan yhteismäärä. Osatyökyvyttömyyseläke on puolet täydestä työkyvyttömyyseläkkeestä.

52 §

Työkyvyttömyyseläkkeen alkaminen

Täysi työkyvyttömyyseläke alkaa aikaisintaan sairausvakuutuslain 12 luvun 3 §:ssä tarkoitetun sairauspäivärahan ensisijaisuusajan päättymistä seuraavan kuukauden alusta.

Täysi työkyvyttömyyseläke alkaa kuitenkin työkyvyttömyyden alkamista seuraavan kuukauden alusta, jos:

- 1) eläkehakemus on tehty ennen kuin Kansaneläkelaitos on vahvistanut sairauspäivärahan ensisijaisuusajan ja eläkehakemuksen tekemistä seuraavan toisen kalenterikuukauden loppuun mennessä ei ole myönnetty vähintään kuukauden ajalta yhtäjaksoisesti maksettavaa päivärahaa, joka kohdistuu työkyvyttömyyden alkamisen jälkeiseen aikaan;
- 2) työkyvyttömyyden alkamisen jälkeiseen aikaan kohdistuva päivarahahakemus on hylätty eikä maatalousyrittäjälle ole myönnetty hylkäämisen jälkeiseen aikaan kohdistuvaa vähintään kuukaudelta yhtäjaksoisesti maksettavaa päivärahaa; tai
- 3) työkyvyttömyys alkaa sairauspäivärahan ensisijaisuusajan päättymisen jälkeen ja maatalousyrittäjälle on myönnetty työkyvyttömyyden alkamisen jälkeiselle ajalle sairausvakuutuslain 8 luvun 9 §:n 5 momentin mukaista sairauspäivärahaa.

(21.12.2010/1251)

L:lla 1251/2010 muutettu 2 momentti tulee voimaan 1.7.2011. Aiempi sanamuoto kuuluu:

Täysi työkyvyttömyyseläke alkaa kuitenkin työkyvyttömyyden alkamista seuraavan kuukauden alusta:

- 1) jos eläkehakemus on tehty ennen kuin Kansaneläkelaitos on vahvistanut sairauspäivärahan ensisijaisuusajan ja eläkehakemuksen tekemistä seuraavan toisen kalenterikuukauden loppuun mennessä ei ole myönnetty vähintään kuukauden ajalta yhdenjaksoisesti maksettavaa sairauspäivärahaa, joka kohdistuu työkyvyttömyyden alkamisen jälkeiseen aikaan; tai
- 2) jos työkyvyttömyyden alkamisen jälkeiseen aikaan kohdistuva sairauspäivarahahakemus on hylätty eikä maatalousyrittäjälle ole myönnetty hylkäämisen jälkeiseen aikaan kohdistuvaa vähintään kuukaudelta yhdenjaksoisesti maksettavaa sairauspäivärahaa.

Jos maatalousyrittäjällä on oikeus saada sairausvakuutuslaissa tarkoitettua sairauspäivärahaa vastaavaa ulkomailta maksettavaa etuutta, se otetaan huomioon täyden työkyvyttömyyseläkkeen alkamisaikaa määrättäessä samalla tavalla kuin sairausvakuutuslaissa tarkoitettu sairauspäiväraha, kuitenkin enintään sairausvakuutuslaissa tarkoitettuun enimmäissuoritus aikaan saakka.

Osatyökyvyttömyyseläke alkaa eläketapahtumaa seuraavan kuukauden alusta.

53 §

Työkyvyttömyyseläkkeen maksaminen takautuvalta ajalta

Työkyvyttömyyseläkettä ei makseta ilman pätevää syytä takautuvasti pidemmältä ajalta kuin eläkkeen hakemiskuukautta edeltäneeltä kuudelta kuukaudelta.

Jos työkyvyttömyyseläke myönnetään takautuvasti, sitä ei makseta ajalta, jolta maatalousyrittäjä on saanut työeläkelaeissa tai Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetussa laissa tarkoitettua kuntoutusrahaa tai ansionmenetykskorvausta tapaturmavakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain tai liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain perusteella.

Jos työkyvyttömyyseläke myönnetään takautuvasti osatyökyvyttömyyseläkkeenä tai täytenä työkyvyttömyyseläkkeenä 52 §:n 2 momentin mukaan, ja samalta ajalta on maksettu sairausvakuutuslaissa tarkoitettua sairauspäivärahaa tai osasairauspäivärahaa, työkyvyttömyyseläkettä maksetaan tältä ajalta päivärahan määrän ylittävä osa.

54 §

Työkyvyttömyyseläkkeen kestoaika

Työkyvyttömyyseläke myönnetään toistaiseksi tai kuntoutustukena määräajaksi.

Jos maatalousyrittäjän työkyky on heikentynyt määräaikaisesti ainakin vuoden ajan, hänellä on oikeus saada kuntoutustukea työkykynsä palauttamiseksi niin pitkältä ajalta kuin hänen arvioidaan olevan työkyvytön tässä

laissa tarkoitettulla tavalla.

Kuntoutustukea myönnettäessä eläkelaitoksen on varmistettava, että maatalousyrittäjälle on laadittu hoito- tai kuntoutussuunnitelma. Kuntoutustuki voidaan myöntää työkyvyttömälle maatalousyrittäjälle myös hoito- tai kuntoutussuunnitelman valmistelun ajaksi.

55 §

Työkyvyttömyyseläkkeensaajan ilmoitusvelvollisuus

Työkyvyttömyyseläkkeen saaja on velvollinen ilmoittamaan eläkelaitokselle työkykynsä palautumisesta, maatalous- tai muun yrittäjätoiminnan tai muun ansiotyön aloittamisesta tai lisäämisestä ja kuntoutuksen keskeyttämisestä.

56 §

Selvitys työkyvyttömyyden jatkumisesta

Jos eläkelaitoksella on perusteltua syytä olettaa, että eläkkeensaajan työkyky on palautunut, eläkkeensaaja on velvollinen käymään eläkelaitoksen määräyksestä työkyvyttömyyden jatkumisen selvittämistä varten tutkittavana eläkelaitoksen nimeämän laillistetun lääkärin luona tai eläkelaitoksen osoittamassa kuntoutus- tai tutkimuslaitoksessa. Eläkelaitoksen on tällöin korvattava tutkimuksesta ja mahdollisista matkoista aiheutuvat kohtuulliset kustannukset.

57 §

Työkyvyttömyyseläkeoikeuden tarkistaminen

Jos työkyvyttömyyseläkkeen saajan työkyky muuttuu, hänen oikeutensa työkyvyttömyyseläkkeeseen tarkistetaan hänen hakemuksestaan tai eläkelaitoksen aloitteesta.

Työkyvyttömyyseläkkeen saajan työkyvyn muuttumista tai palautumista arvioitaessa otetaan huomioon maatalousyrittäjän työansioissa tai työpanoksessa tapahtuneet muutokset. Maatalousyrittäjällä ei ole oikeutta täyteen työkyvyttömyyseläkkeeseen aikana, jolloin hänen työansionsa ovat enemmän kuin 40 prosenttia työkyvyttömyyden alkamista edeltävästä vakiintuneesta keskiansiosta eikä osatyökyvyttömyyseläkkeeseen aikana, jolloin hänen työansionsa ovat enemmän kuin 60 prosenttia mainitusta keskiansiosta, ellei ansiorajan ylitys ole tilapäistä.

58 §

Työkyvyttömyyseläkkeen muuttuminen ja lakkaaminen

Tätä lakia toimeenpantaessa työkyvyttömyyseläkkeeseen sovelletaan, mitä:

- 1) työntekijän eläkelain 48 §:ssä säädetään eläkkeen määrän muuttamisesta;
- 2) työntekijän eläkelain 50 §:ssä säädetään eläkkeen maksamisen keskeyttämisestä;
- 3) työntekijän eläkelain 51 §:ssä säädetään eläkkeen takautuvasta tarkistamisesta; ja
- 4) työntekijän eläkelain 52 §:ssä säädetään eläkkeen muuttumisesta vanhuuseläkkeeksi.

59 §

Työkyvyttömyyseläkkeen lakkauttaminen

Jos työkyvyttömyyseläkkeen saajan työkyky palautuu siinä määrin, ettei hän enää täytä eläkkeen saamisen edellytyksiä, työkyvyttömyyseläke lakkautetaan työkyvyn palautumista seuraavan kalenterikuukauden alusta.

Jos työkyvyttömyyseläke lakkautetaan tai kuntoutustuki päättyy, eläkettä voidaan työhön paluun tukemiseksi jatkaa osatyökyvyttömyyseläkkeen suuruisena kuntoutustukena vuotta lyhyemmältäkin ajalta.

Perhe-eläke

60 §

Perhe-eläke ja perhe-eläkkeen saajat

Edunjättäjä on maatalousyrittäjä, jolle on karttunut eläkettä tämän lain mukaan ja jonka kuoleman jälkeen maksetaan perhe-eläkettä edunsaajille siten kuin jäljempänä säädetään.

Edunsaaja on henkilö, jolla on oikeus saada perhe-eläkettä edunjättäjän kuoleman jälkeen. Edunsaajia ovat jäljempänä säädetyn edellytyksin leski, edunjättäjän sekä lesken lapset ja edunjättäjän entinen puoliso.

Perhe-eläke maksetaan leskeneläkkeenä ja lapseneläkkeenä.

Perhe-eläkkeeseen ei ole oikeutta henkilöllä, joka on rikoksella tahallisesti aiheuttanut edunjättäjän kuoleman.

61 §

Lesken eläkeoikeus

Leskellä on oikeus leskeneläkkeeseen, jos hän on solminut avioliiton edunjättäjän kanssa ennen kuin tämä oli täyttänyt 65 vuotta ja hänellä on tai on ollut yhteinen lapsi edunjättäjän kanssa.

Leskeneläkkeeseen on oikeus myös sellaisella leskellä, jonka avioliitto on solmittu ennen kuin leski oli täyttänyt 50 vuotta ja edunjättäjä 65 vuotta ja avioliitto oli jatkunut vähintään viisi vuotta, jos:

- 1) leski on edunjättäjän kuollessa täyttänyt 50 vuotta; tai
- 2) leski sai edunjättäjän kuollessa työeläkelain tai kansaneläkelain (568/2007) mukaista työkyvyttömyyseläkettä, joka oli jatkunut vähintään kolme vuotta. (28.3.2008/171)

Leskellä ei ole oikeutta leskeneläkkeeseen 1 momentin mukaan, jos lapsi on annettu ottolapseksi perheen ulkopuolelle ennen edunjättäjän kuolemaa, eikä sellaisen edunjättäjän lapsen perusteella, jonka leski on ottanut ottolapsekseen edunjättäjän kuoltua.

Jos leskellä on aikaisemman avioliiton perusteella oikeus saada työeläkelain mukaista perhe-eläkettä, hänellä ei ole oikeutta uuteen perhe-eläkkeeseen.

62 §

Lapsen eläkeoikeus

Lapseneläkkeeseen on oikeus edunjättäjän kuollessa alle 18-vuotiaalla:

- 1) edunjättäjän lapsella; ja
- 2) lesken lapsella, joka asui edunjättäjän kuollessa tämän ja lesken kanssa samassa taloudessa.

Lapseneläke myönnetään ensisijaisesti oman vanhemman jälkeen. Lapseneläkkeeseen ei ole oikeutta useamman kuin kahden edunjättäjän jälkeen samanaikaisesti. Jos kahden edunjättäjän jälkeen lapseneläkettä saavalle lapselle myönnetään myöhemmin lapseneläke oman vanhemman jälkeen, muun edunjättäjän jälkeen ensiksi myönnetty lapseneläke lakkaa siitä ajankohdasta, josta oman vanhemman jälkeen myönnettävä lapseneläke alkaa.

63 §

Entisen puolison eläkeoikeus

Edunjättäjän entisellä puolisollla on oikeus leskeneläkkeeseen, jos edunjättäjä oli kuollessaan tuomioistuimen lainvoimaisen päätöksen tai tuomion taikka sosiaalilautakunnan vahvistaman sopimuksen perusteella velvollinen määrääjain maksamaan hänelle elatusapua. Entisestä puolisosta ja hänen oikeudestaan leskeneläkkeeseen on voimassa, mitä leskestä ja lesken oikeudesta leskeneläkkeeseen säädetään.

64 §

Perhe-eläkkeen alkaminen, maksaminen ja lakkaaminen

Tätä lakia toimeenpantaessa perhe-eläkkeeseen sovelletaan, mitä:

- 1) työntekijän eläkelain 58 §:ssä säädetään eläkkeen alkamisesta ja sen takautuvasta maksamisesta;

- 2) työntekijän eläkelain 60 §:ssä säädetään eläkkeen lakkaamisesta;
- 3) työntekijän eläkelain 61 §:ssä säädetään eläkkeen myöntämisestä määräajaksi; ja
- 4) työntekijän eläkelain 62 §:ssä säädetään leskeneläkkeen maksamisesta kertasuorituksena.

65 §

Ilmoitusvelvollisuus

Leskeneläkkeen saaja on velvollinen ilmoittamaan eläkelaitokselle solmimastaan avioliitosta.

Jos lapseneläkettä saava lapsi annetaan ottolapseksi muulle kuin edunjättäjän leskelle tai tämän uudelle puolisolle, lapsen ottovanhemmat ovat velvolliset ilmoittamaan ottolapseksi ottamisesta eläkelaitokselle.

Ryhmähenkivakuutus

66 §

Oikeus ryhmähenkivakuutuksen vakuutussummaan

Edellä 10 §:ssä tarkoitetun maatalousyrittäjän kuoleman jälkeen hänen edunsaajillaan on oikeus saada ryhmähenkivakuutuksen vakuutussumma tämän lain mukaisesti. Edunsaajat ja vakuutussumman saamisen edellytykset sekä vakuutussumman suuruus ja sen suorittaminen määräytyvät 11 §:ssä tarkoitettujen ehtojen mukaisesti.

Jos Maatalousyrittäjien eläkelaitos on maksanut tämän lain mukaisen vakuutussumman ja sittemmin ilmenee, että edunsaajalla on oikeus suoritukseen muusta ryhmähenkivakuutuksesta, edunsaajan oikeus suoritukseen siirtyy eläkelaitokselle tämän lain nojalla suoritettua korvausta vastaavalta osalta.

6 luku

Eläkkeen määräytyminen

Eläkkeen karttuminen

67 §

Eläkkeen karttuman perusteet

Eläkettä karttuu:

- 1) 18 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alun ja 68 vuoden iän täyttämiskuukauden lopun välisenä aikana tämän lain perusteella vakuutetun maatalousyrittäjätoiminnan kokonaistyötulosta;
- 2) palkattomilta ajoilta; ja
- 3) tämän lain mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen ajalta. (14.8.2009/632)

Eläkkeeseen ei oikeuta työkyvyttömyyden alkamisvuoden kokonaistyötulo, jos työkyvyttömyyseläkettä määrättäessä tuleva aika on luettu eläkkeeseen oikeuttavaksi siten kuin työntekijän eläkelain 66 §:ssä säädetään.

68 §

Eläkkeen karttuminen kokonaistyötulosta

Eläkettä karttuu eläkkeen perusteena olevasta kokonaistyötulosta:

- 1) 1,5 prosenttia sen kalenterikuukauden loppuun, jona maatalousyrittäjä täyttää 53 vuotta;
- 2) 1,9 prosenttia sitä seuraavan kalenterikuukauden alusta, jona maatalousyrittäjä täyttää 53 vuotta, sen kalenterikuukauden loppuun, jona maatalousyrittäjä täyttää 63 vuotta;
- 3) 4,5 prosenttia sitä seuraavan kalenterikuukauden alusta, jona maatalousyrittäjä täyttää 63 vuotta sen kalenterikuukauden loppuun, jona maatalousyrittäjä täyttää 68 vuotta.

Kun 1 momentissa tarkoitettu karttumisprosentti muuttuu kalenterivuoden aikana, siltä kalenterivuodelta, jona maatalousyrittäjä täyttää 53 tai 63 vuotta, katsotaan ennen mainitun iän täyttämistä seuraavan

kalenterikuukauden alkua saaduksi työtuloksi niin suuri osuus kalenterivuoden kokonaistytulosta kuin ansiokuukausien määrä mainitun iän täyttämiskuukauden loppuun on ansiokuukausien määrästä kyseisenä vuonna. Tällöin ansiokuukaudeksi katsotaan kalenterikuukausi, jonka aikana vakuutus on voimassa.

Jos maatalousyrittäjä työskentelee muussa EU- tai ETA-maassa kuin Suomessa 53 vuotta täytettyään, teoreettiseen eläkkeeseen lisätään 1 momentin 2 ja 3 kohdassa tarkoitetun karttumisprosentin ja 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetun karttumisprosentin erotuksen perusteella laskettu erillinen lisä. Erillinen lisä lasketaan tämän lain perusteella vakuutetun maatalousyrittäjätoiminnan kokonaistytulon perusteella.

69 §

Eläkkeen karttuminen eläkkeen aikana tehdystä työstä

Eläkettä karttuu 1,5 prosenttia tämän lain perusteella vakuutetun maatalousyrittäjätoiminnan kokonaistytulosta ajalta, jolta maatalousyrittäjä saa työeläkelakien mukaista työkyvyttömyyseläkettä, vanhuuseläkettä tai niitä vastaavaa ulkomailta maksettua eläkettä.

70 §

Eläkkeen karttuminen palkattomilta ajoilta ja eläkkeen määräytyminen tulevalta ajalta

Eläkettä karttuu 1,5 prosenttia maatalousyrittäjän kunakin kalenterivuonna palkattomalta ajalta saaman 74 §:ssä tarkoitetun etuuden perusteena olevasta tulosta.

Työkyvyttömyyseläkettä määrättäessä eläkkeeseen oikeuttaa aika sen kalenterivuoden alusta, jona maatalousyrittäjä on tullut työkyvyttömäksi, sen kalenterikuukauden loppuun, jona maatalousyrittäjä täyttää 63 vuotta (*tuleva aika*). Tulevan ajan eläkkeen saamisen edellytyksenä on, että maatalousyrittäjällä on työansioita yhteensä vähintään 12 566,70 euroa työkyvyttömyyden alkamisvuotta edeltäneen kymmenen kalenterivuoden aikana.

Tulevan ajan eläke on 76 §:n 1 momentissa tarkoitetusta tulevan ajan perusteena olevasta ansiosta 1,5 prosenttia vuotta kohden sen kuukauden loppuun, jonka aikana eläkkeensaaja täyttää 63 vuotta.
(14.8.2009/632)

71 §

Eläkkeen karttuminen päättyneeltä työkyvyttömyyseläkeajalta

Jos työkyvyttömyyseläkettä saaneelle maatalousyrittäjälle myöhemmin myönnetään vanhuuden tai työkyvyttömyyden perusteella uusin perustein eläke, eläkkeeseen oikeuttavaksi luetaan myös aika, jona maatalousyrittäjä sai työkyvyttömyyseläkettä. Tältä ajalta eläkettä laskettaessa käytetään perusteena päättyneen työkyvyttömyyseläkkeen tulevan ajan ansiota.

Edellä 1 momentin perusteella eläkettä karttuu työkyvyttömyyden alkamisvuoden alusta työkyvyttömyyseläkkeen päättymiskuukauden loppuun työkyvyttömyyseläkkeen tulevan ajan eläkkeen perusteena olevasta ansiosta 1,5 prosenttia vuotta kohden. (14.8.2009/632)

Jos maatalousyrittäjä sai tämän lain mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen lisäksi muun työeläkelain mukaista työkyvyttömyyseläkettä, päättyneen työkyvyttömyyseläkkeen tämän lain mukainen tulevan ajan ansio on sama suhteellinen osuus maatalousyrittäjän saamien työkyvyttömyyseläkkeiden tulevan ajan ansioista kuin tässä laissa tarkoitetun kokonaistytulon osuus on työeläkelaeissa tarkoitettujen ansioiden yhteismäärästä työntekijän eläkelain 76 ja 78 §:ssä tarkoitettuna tarkasteluaikana.

Jos maatalousyrittäjä on saanut työkyvyttömyyseläkettä aiheuttomasti, uutta eläkettä laskettaessa ei lueta eläkkeeseen oikeuttavaksi tätä eläkkeellä oloaika.

72 § (14.8.2009/632)

Eläkkeen karttuminen osa-aikaeläkkeen aikana

Osa-aikaeläkkeen rinnalla tehdyn osa-aikatyön ansioista sekä osa-aikatyön aikaisilta palkattomilta ajoilta saatujen työntekijän eläkelain 74 §:ssä tarkoitettujen etuuksien perusteena olevista tuloista karttuu eläkettä 68 §:n ja 70 §:n 1 momentin mukaisesti.

Eläkkeen perusteena oleva kokonaistyötulo ja eläkkeeseen oikeuttavat etuudet**73 §****Eläkkeen perusteena oleva kokonaistyötulo**

Eläkkeen perusteena oleva kokonaistyötulo lasketaan kullekin kalenterivuodelle erikseen. Eläkkeen perusteena oleva kokonaistyötulo on sanottuna vuonna voimassa olleiden maatalousyrittäjän vahvistettujen työtulojen vakuutusaikojen mukaan painotettu keskimäärä. Maatalousyrittäjätoiminnan alkamis- ja päättymisvuotena kokonaistyötulo on maatalousyrittäjätoiminnan jatkumisaikaa vastaava osuus sanotun vuoden vuotuisesta työtulosta.

Jos maatalousyrittäjällä on maksamattomia työeläkevakuutusmaksuja, jotka eivät ole vanhentuneet, kokonaistyötulo tältä kalenterivuodelta on yhtä suuri kuin se työtulo, jonka perusteella maatalousyrittäjälle on määrätty työeläkevakuutusmaksut sanotulta kalenterivuodelta. Jos maksamattomat työeläkevakuutusmaksut ovat vanhentuneet, kokonaistyötulo saadaan kertomalla mainittu työtulo maatalousyrittäjän maksamien ja hänelle määrättyjen työeläkevakuutusmaksujen osamäärällä.

74 §**Eläkkeeseen oikeuttavat palkattomat ajat**

Palkattomat ajat oikeuttavat eläkkeeseen, jos maatalousyrittäjällä on ennen eläketapahtumavuoden alkua työansioita vähintään 12 566,70 euroa. Tätä lakia toimeenpantaessa eläkkeeseen oikeuttaviin palkattomiin aikoihin sovelletaan, mitä työntekijän eläkelain 74 §:ssä säädetään. Jos maatalousyrittäjä on saanut aikuiskoulutustuesta annetussa laissa (1276/2000) tarkoitettua aikuiskoulutustukea, eläkkeeseen oikeuttavana tulona otetaan kuitenkin huomioon 65 prosenttia 523,61 eurosta jokaiselta täydeltä kuukaudelta, jolta maatalousyrittäjä on saanut mainittua tukea.

Jos eläkkeensaajalla on oikeus eläkkeeseen kahden tai useamman työeläkelain mukaan, otetaan etuuksien perusteena olevat työ- ja ansiotulot huomioon vain kertaalleen.

Eläkeote, sen antaminen ja tarkistaminen (30.12.2008/1101)**75 § (30.12.2008/1101)****Eläkeote**

Suomessa asuvalle 18–67-vuotiaalle maatalousyrittäjälle annetaan hänen eläkevakuutetuista ansioistaan vuosittain eläkeote. Eläkeote voidaan antaa kirjallisena tai sähköisenä. Eläkeotteessa ilmoitetaan viideltä otteen antamisvuotta edeltäneeltä kalenterivuodelta:

- 1) tämän lain perusteella vakuutettu eläkkeeseen oikeuttava maatalousyrittäjätoiminta ja sen kokonaistyötulot;
- 2) eläkkeeseen oikeuttavilta palkattomilta ajoilta maksettujen etuuksien perusteena olevat tulot etuuslajeittain;
- 3) peruste ja aika, jolta etuutta karttuu valtion varoista suoritettavasta eläkkeen korvaamisesta alle kolmivuotiaan lapsen hoidon tai opiskelun ajalta annetun lain perusteella; ja
- 4) otteen antamisvuotta edeltäneen vuoden loppuun mennessä karttuneen eläkkeen määrä.

75 a § (30.12.2008/1101)**Eläkeotteen antaminen**

Kirjallisen eläkeotteen lähettää maatalousyrittäjälle eläkelaitos, jossa maatalousyrittäjä oli vakuutettu otteen lähettämisen vuotta edeltäneen kalenterivuoden lopussa tai viimeksi sitä ennen. Jos maatalousyrittäjä oli vakuutettu myös muun työeläkelain mukaan, eläkeotteen lähettää maatalousyrittäjän sanotun eläkelain mukaan viimeksi vakuuttanut eläkelaitos. Ote sisältää työntekijän eläkelaisissa säädettyjen tietojen lisäksi tiedot tämän lain mukaisesta maatalousyrittäjätoiminnasta. Sähköisen eläkeotteen maatalousyrittäjä saa sen eläkelaitoksen sähköisestä asiointipalvelusta, jossa maatalousyrittäjä oli vakuutettu sähköisen otteen antamishetkellä tai viimeksi sitä ennen.

Eläkeote voidaan antaa sähköisenä, jos maatalousyrittäjä on näin valinnut eläkelaitoksen sähköisessä asiointipalvelussa. Voidakseen valita ja tarkastaa sähköisen eläkeotteen maatalousyrittäjän on kirjaututtava eläkelaitoksen sähköiseen asiointipalveluun. Kirjautumisessa on käytettävä tietoturvallista ja todisteellista

tunnistautumistekniikkaa.

Eläkelaitos valvoo, että sähköisen eläkeotteen valinnut maatalousyrittäjä käyttää sähköisen eläkeotteen sisältävää sähköistä asiointipalvelua. Jos maatalousyrittäjä ei kirjaudu sähköisen eläkeotteen sisältävään palveluun neljään kalenterivuoteen, 1 momentin mukaan määräytyvän eläkelaitoksen, jossa maatalousyrittäjä oli vakuutettu mainitun neljännen kalenterivuoden lopussa tai viimeksi sitä ennen, on lähetettävä maatalousyrittäjälle kirjallinen eläkeote seuraavan kalenterivuoden aikana.

75 b § (30.12.2008/1101)

Eläkeotteen tarkistaminen

Jos maatalousyrittäjä toteaa 75 §:n 2 ja 3 kohdassa tarkoitetuissa tiedoissaan puutteen tai virheen, otteen antaneen eläkelaitoksen on maatalousyrittäjän vaatimuksesta selvitettävä tietojen oikeellisuus. Maatalousyrittäjän on tarvittaessa esitettävä vaatimuksensa perusteista sellainen selvitys kuin häneltä kohtuudella voidaan edellyttää. Eläkelaitoksella ei ole velvollisuutta selvittää näitä tietoja takautuvasti pidemmältä ajalta kuin viideltä eläkeotteen antamisvuotta edeltävältä kalenterivuodelta.

Jos maatalousyrittäjä osoittaa riidattomasti, että hänellä on ollut edellä mainittua viittä vuotta aikaisemmin sellaisia eläkkeeseen oikeuttavia 75 §:n 2 ja 3 kohdassa tarkoitettuja etuuksia, joita ei ole otettu huomioon oikein eläkkeeseen oikeuttavina, eläkelaitos ottaa tiedot huomioon takautuvasti. Riidattomasti osoitetut palkattomilta ajoilta maksettujen etuuksien perusteena olevat tulot sekä alle kolmivuotiaan lapsen hoitoaika sekä opiskeluaika otetaan huomioon niiden vuosien ansioina, joihin etuusaika, lapsen hoitoaika tai opiskelu kohdistuu.

Maatalousyrittäjällä on oikeus saada päätös 1 ja 2 momentissa tarkoitetuista eläkeoikeuteensa vaikuttavista tiedoista. Päätöksen antaa otteen antanut eläkelaitos. Jos 1 ja 2 momentissa tarkoitettut tiedot liittyvät Eläketurvakeskuksen käsiteltävänä olevaan 9 §:ssä tarkoitettuun soveltamisasiaan, päätöksen myös näistä tiedoista antaa Eläketurvakeskus.

Työkyvyttömyyseläkkeen määrään vaikuttavat muut seikat

76 §

Tulevan ajan eläke

Tulevan ajan eläkkeen perusteena olevat ansiot (*tulevan ajan ansio*) määrätään niiden työansioiden sekä tämän lain 74 §:ssä tarkoitettujen palkattomilta ajoilta saatujen etuuksien perusteena olevien tulojen perusteella, jotka maatalousyrittäjällä on ollut työkyvyttömyyden alkamisvuotta edeltäneiden viiden kalenterivuoden aikana (*tarkasteluaika*) ja siten kuin työntekijän eläkelain 76 §:ssä tarkemmin säädetään. Tulevan ajan ansioihin luetaan myös tarkasteluaikana maksetun työkyvyttömyyseläkkeen tulevan ajan ansio ja osa-aikaeläkkeen ansionalenema. (7.12.2007/1170)

Tätä lakia toimeenpantaessa eläkkeeseen sovelletaan lisäksi, mitä:

- 1) työntekijän eläkelain 77 §:ssä säädetään lapsenhoitoajan vaikutuksesta tulevan ajan eläkkeeseen;
- 2) työntekijän eläkelain 78 §:ssä säädetään tulevan ajan eläkkeen määräytymisestä alle viiden vuoden ansioiden perusteella; ja
- 3) työntekijän eläkelain 79 §:ssä säädetään sanotun lain mukaisesta osuudesta tulevan ajan ansioista.

77 §

Eläkkeen myöntäminen entisin perustein ja eläkkeen kertakorotus

Tätä lakia toimeenpantaessa työkyvyttömyyseläkkeeseen sovelletaan, mitä:

- 1) työntekijän eläkelain 80 §:ssä säädetään eläkkeen myöntämisestä entisin perustein; ja
- 2) työntekijän eläkelain 81 §:ssä säädetään työkyvyttömyyseläkkeeseen myönnettävästä kertakorotuksesta.

Elinaikakerroin

78 § (14.8.2009/632)

Eläketurvan sopeuttaminen yleiseen eliniän muutokseen

Vanhuuseläkkeen ja työkyvyttömyyden alkamiseen mennessä ansaittu eläke sopeutetaan eliniän odotteen muutokseen elinaikakertoimella.

Vanhuuseläkkeen alkaessa eläke muunnetaan sille vuodelle vahvistetulla elinaikakertoimella, jonka aikana maatalousyrittäjä täyttää 62 vuotta. Jos vanhuuseläke alkaa ennen tuota vuotta, vanhuuseläke muunnetaan eläkkeen alkamisvuodelle vahvistetulla elinaikakertoimella.

Työkyvyttömyyseläkkeen alkaessa työkyvyttömyyden alkamiseen mennessä ansaittu eläke muunnetaan työkyvyttömyyden alkamisvuodelle vahvistetulla elinaikakertoimella. Työkyvyttömyyseläkkeen muuttuessa vanhuuseläkkeeksi eläkettä ei muunneta elinaikakertoimella.

Elinaikakerroin annetaan sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön asetuksella siten kuin työntekijän eläkelain 83 §:ssä säädetään.

Perhe-eläkkeen määräytyminen

79 §

Perhe-eläkkeen peruste

Perhe-eläke määrätään edunjättäjän kuollessaan saaman tämän lain mukaisen vanhuuseläkkeen tai täyden työkyvyttömyyseläkkeen perusteella. Perhe-eläkkeen perusteeksi laskettavaan edunjättäjän eläkkeeseen lisätään edunjättäjän eläkkeellä ollessaan ansaitsema eläke. (14.8.2009/632)

Jos edunjättäjä ei kuollessaan saanut 1 momentissa tarkoitettua eläkettä, perhe-eläkkeen perusteeksi lasketaan eläke, jota edunjättäjä olisi saanut, jos hän olisi tullut täyteen työkyvyttömyyseläkkeeseen oikeuttavassa määrin työkyvyttömäksi kuolinpäivänään.

Jos edunjättäjä oli kuollessaan työkyvyttömyyseläkkeellä, johon ei sisältynyt työntekijän eläkelain 81 §:ssä tarkoitettua kertakorotusta, maksussa olevaan perhe-eläkkeeseen lisätään kertakorotus sen kalenterivuoden alusta, johon mennessä edunjättäjän työkyvyttömyyseläke ja sen perusteella myönnetty perhe-eläke yhdessä ovat jatkuneet viisi kalenterivuotta. Jos edunjättäjä ei ollut kuollessaan eläkkeellä, kertakorotus lisätään maksussa olevaan perhe-eläkkeeseen sen kalenterivuoden alusta, johon mennessä perhe-eläke on jatkunut viisi kalenterivuotta. Kertakorotusprosentti määrätään työntekijän eläkelain 81 §:ssä tarkoitettulla tavalla sen mukaan, mikä edunjättäjän ikä olisi korotushetkellä. (14.8.2009/632)

80 §

Lesken ja entisen puolison eläkkeen sekä lapseneläkkeen määrä

Tämän lain mukaiseen lesken, entisen puolison ja lapsen eläkkeeseen sovelletaan, mitä työntekijän eläkelain 85 ja 86 §:ssä säädetään eläkkeen määrästä.

81 §

Perhe-eläkkeen tarkistaminen

Perhe-eläkkeen määrä ja sen jakautuminen edunsaajien kesken tarkistetaan, kun edunsaajien lukumäärä muuttuu. Tarkistaminen tehdään muutosta seuraavan kalenterikuukauden alusta.

Perhe-eläkkeen määrä tarkistetaan myös, kun perhe-eläkkeen perusteena olevaan työkyvyttömyyseläkkeeseen lisätään 79 §:n 3 momentissa tarkoitettu kertakorotus. Tällöin perhe-eläke tarkistetaan samasta ajankohdasta kuin kertakorotus lisätään.

82 §

Leskeneläkkeen vähentäminen

Lesken ansiotyön perusteella saamat työeläkelakien ja niihin rinnastettavien lakien mukaiset eläkkeet vähentävät leskeneläkettä. Leskeneläkettä vähennettäessä lesken saamat eläkkeet otetaan huomioon vähentämättä ensisijaisia etuuksia ja lesken saama osatyökyvyttömyyseläke otetaan huomioon täyden työkyvyttömyyseläkkeen määräisenä. Lisäksi leskeneläkettä vähennettäessä otetaan huomioon edellä mainittua eläkettä vastaava etuus, joka on maksettava leskelle ulkomailta tai Euroopan yhteisöjen

toimielimen taikka kansainvälisen järjestön palveluksen perusteella.

Jos leski ei saa 1 momentissa tarkoitettua eläkettä, lesken työeläkkeenä pidetään kuitenkin sitä laskennallista eläkettä, joka leskelle olisi myönnetty, jos hän olisi tullut täyteen työkyvyttömyyseläkkeeseen oikeuttavassa määrin työkyvyttömäksi edunjättäjän kuolinpäivänä (*lesken laskennallinen eläke*). Jos leski on työskennellyt ulkomailla tai Euroopan yhteisöjen toimielimen tai kansainvälisen järjestön palveluksessa, lesken työeläkkeenä pidetään sitä laskennallista eläkettä, joka leskelle olisi myönnetty, jos hänen ulkomailla, Euroopan yhteisöjen toimielimen tai kansainvälisen järjestön palvelukseen perustuvaan vakuutusaikaan luettava työskentelynsä olisi tämän lain alaista.

Jos eläkelaitos antaa lesken laskennallisen eläkkeen määrän julkisten alojen työeläkelakien toimeenpanosta huolehtivalle eläkelaitokselle julkisten alojen työeläkelakien mukaisen leskeneläkkeen määräämistä varten, leskellä on oikeus pyynnöstä saada eläkelaitokselta päätös laskennallisen eläkkeensä määrästä.

Tätä lakia toimeenpantaessa leskeneläkkeeseen sovelletaan lisäksi, mitä:

- 1) työntekijän eläkelain 89 §:ssä säädetään eläkkeen vähentämisen ajankohdasta;
- 2) työntekijän eläkelain 90 §:ssä säädetään eläkkeen vähennyksen perusteesta ja määrästä; ja
- 3) työntekijän eläkelain 91 §:ssä säädetään eläkkeen vähentämisestä erityistilanteissa.

Ensisijaisten etuuksien vähentäminen eläkkeestä

83 §

Eläkkeen määrään vaikuttavat etuudet sekä eläkelaitoksen takautumisoikeus

Tätä lakia toimeenpantaessa eläkkeeseen sovelletaan, mitä:

- 1) työntekijän eläkelain 92 §:ssä säädetään eläkkeestä vähennettävistä etuuksista;
- 2) työntekijän eläkelain 93 §:ssä säädetään ulkomailta saatavan etuuden vähentämisestä;
- 3) työntekijän eläkelain 94 §:ssä säädetään ensisijaisen etuuden tai eläkkeen muutoksen vaikutuksesta eläkkeen määrään; ja ([29.10.2010/915](#))
- 4) työntekijän eläkelain 95 §:ssä säädetään takautumisoikeudesta.

Palkka- ja hintatason muutosten huomioon ottaminen

84 §

Ansiorajojen, rahamäärien ja kokonaistyötulon tarkistaminen palkkakertoimella

Tässä laissa tarkoitettut ansiorajat, rahamäärät ja rajamäärät tarkistetaan vuosittain tammikuun alusta lukien työntekijän eläkelain 96 §:n 1 momentissa tarkoitettulla palkkakertoimella. Eläkettä laskettaessa kokonaistyötulot tarkistetaan palkkakertoimella eläkkeen alkamisvuoden tasoon.

Tässä laissa tarkoitettut ansiorajat, rahamäärät ja rajamäärät vastaavat 1 momentissa tarkoitettun palkkakertoimen arvoa yksi (1,000) vuonna 2004.

85 §

Eläkkeiden indeksitarkistus

Maksussa oleva eläke tarkistetaan vuosittain tammikuun alusta lukien työntekijän eläkelain 98 §:ssä tarkoitettulla työeläkeindeksillä.

7 luku

Eläkkeen hakeminen ja päätökset

86 §

Eläkehakemus

Eläkettä on haettava eläkelaitokselta Eläketurvakeskuksen sitä varten vahvistamalla lomakkeella.

Hakemukseen on liitettävä eläkeasian ratkaisemiseksi tarvittava selvitys.

Tarkemmat säännökset eläkkeen hakemiseen tarvittavista lomakkeista ja todistuksista annetaan valtioneuvoston asetuksella.

87 §

Työkyvyttömyyseläkkeen hakijan terveydentilaselvitys

Työkyvyttömyyseläkkeen hakijan on toimitettava eläkelaitokselle terveydentilastaan laadittu lääkärinlausunto, joka sisältää hoito- tai kuntoutussuunnitelman. Eläkelaitos voi kuitenkin hyväksyä muunkinlaisen lääkärinlausunnon tai sitä vastaavan selvityksen. Eläkelaitos voi myös omalla kustannuksellaan hankkia lääkärinlausunnon, jos hakija on hoidettavana sairaalassa tai siihen on muu erityinen syy.

Työkyvyttömyyseläkkeen hakija on velvollinen eläkelaitoksen osoituksesta käymään työkyvyn heikentymisen selvittämistä varten tutkittavana eläkelaitoksen nimeämän laillistetun lääkärin luona tai eläkelaitoksen osoittamassa kuntoutus- tai tutkimuslaitoksessa. Jos hakija ilman hyväksyttävää syytä kieltäytyy tutkimuksesta, eläkehakemus voidaan ratkaista eläkelaitoksen käytävissä olevan selvityksen nojalla.

Eläkelaitos on velvollinen korvaamaan työkyvyttömyyseläkkeen hakijalle 2 momentissa tarkoitettua tutkimuksesta ja mahdollisista matkoista aiheutuvat kohtuulliset kustannukset.

88 §

Eläkkeen hakeminen maatalousyrittäjän puolesta

Jos maatalousyrittäjä ei itse pysty hakemaan eläkettä tai muuten hoitamaan eläkettään koskevia asioita iän, vamman, sairauden tai muun syyn takia eikä hänellä ole edunvalvojaa, eläkelaitoksen hyväksymä maatalousyrittäjän lähiomainen tai maatalousyrittäjästä huolehtinut henkilö voi hakea maatalousyrittäjän puolesta eläkettä ja muutenkin käyttää puhevaltaa hänen puolestaan tämän lain mukaista eläkettä koskevassa asiassa.

89 §

Eläkehakemuksen vireilletulo

Eläkehakemus katsotaan tehdyksi sinä päivänä, jona se on saapunut työeläkelaeissa tarkoitetulle eläkelaitokselle tai Eläketurvakeskukselle tai eläkelaitoksen tai Eläketurvakeskuksen sitä varten valtuuttamalle asiamiehelle.

90 §

Päätös ja sen tiedoksianto

Oikeus tämän lain mukaiseen eläkkeeseen ja eläkkeen määrä ratkaistaan eläkelaitoksen antamalla päätöksellä. Toimivaltaisen eläkelaitoksen on ratkaistava eläkehakemus viipymättä, kun se on saanut tarpeelliset selvitykset.

Eläkelaitos ja Eläketurvakeskus antavat päätöksensä tiedoksi kirjeellä lähettämällä sen vastaanottajalle hänen ilmoittamaansa osoitteeseen.

Tarkemmat säännökset eläkelaitoksen ja Eläketurvakeskuksen päätöksen koneellisesta allekirjoittamisesta annetaan valtioneuvoston asetuksella.

91 § (14.8.2009/637)

Toimivaltainen eläkelaitos

Tämän lain mukainen toimivaltainen eläkelaitos ja sen tehtävät määräytyvät siten kuin työntekijän eläkelain 106, 107, 107 a, 107 b ja 108–111 §:ssä säädetään yksityisten alojen ratkaisevasta eläkelaitoksesta ja viimeisestä eläkelaitoksesta.

L:lla 637/2009 muutettu 91 § tulee voimaan 1.1.2012. Aiempi sanamuoto kuuluu:

91 §

Toimivaltainen eläkelaitos

Toimivaltainen eläkelaitos ja toimivaltaisen eläkelaitoksen tehtävät määräytyvät siten kuin työntekijän eläkelain 106–111 §:ssä ja sanottua lakia koskevassa valtioneuvoston asetuksessa säädetään. Tällöin maatalousyrittäjä rinnastetaan sanotuissa säännöksissä tarkoitettuun työntekijään.

8 luku

Eläkkeen maksaminen, viivästyskorotus ja takaisinperintä

92 §

Eläkkeen maksaminen

Eläke maksetaan eläkkeensaajalle, jollei tässä luvussa tai muussa laissa muuta säädetä. (30.12.2008/1101)

Eläke maksetaan kuukausittain siten, että eläke on eläkepääatöksessä ilmoitettuna eräpäivänä nostettavissa eläkkeensaajan ilmoittamalta tililtä Suomessa toimivassa rahalaitoksessa. Eläke voidaan maksaa myös eläkkeensaajan ulkomailla olevalle tilille.

93 §

Maksamisen alkaminen, päättäminen, keskeyttäminen ja lakkauttaminen

Eläkettä aletaan maksaa sitä seuraavan kalenterikuukauden alusta, jona oikeus eläkkeen saamiseen on syntynyt, ellei 5 luvun säännöksistä muuta johdu. Eläkettä maksetaan sen kalenterikuukauden loppuun, jonka aikana oikeus eläkkeen saamiseen on lakannut.

Jos eläkelaitoksella on syytä epäillä, että eläkkeensaaja ei enää täytä eläkkeen saamisen edellytyksiä, eläkelaitos voi keskeyttää eläkkeen maksamisen. Edellytyksenä on, että eläkelaitos on pyytänyt eläkkeensaajalta selvityksen eläkkeen määrään tai eläkeoikeuteen liittyvistä seikoista, mutta eläkkeensaaja ei tällaista selvitystä eläkelaitoksen ilmoittamassa kohtuullisessa ajassa esitä.

Jos eläkkeensaajan kuolemasta ei voida esittää selvitystä, mutta on todennäköistä, että hän on kuollut hukkumisen, muun onnettomuuden tai muun niihin rinnastettavan syyn vuoksi, eläkelaitos voi lakkauttaa eläkkeen eläkkeensaajan katoamispäivään.

94 §

Eläke kertasuorituksena

Jos vanhuuseläke, perhe-eläke tai täysi työkyvyttömyyseläke on ennen ensisijaisen etuuden vähentämistä pienempi kuin 20 euroa kuukaudessa, eläkelaitos voi maksaa sen kertasuorituksena.

Kun 1 momentissa tarkoitettun eläkkeen määrä on vähintään 20 euroa, mutta enintään 50 euroa kuukaudessa, eläkelaitos voi maksaa eläkkeen kertasuorituksena, jos eläkkeensaajalle on ilmoitettu eläkkeen maksamisesta kertasuorituksena eikä eläkkeensaaja ole vastustanut sitä eläkelaitoksen ilmoittamassa kohtuullisessa ajassa.

Toistaiseksi myönnetyn työkyvyttömyyseläkkeen kertasuoritus sisältää myös sen jälkeen myönnettävän vanhuuseläkkeen.

Kun työkyvyttömyyseläke maksetaan kertasuorituksena, takautuvaa eläkettä ei makseta sairausvakuutusrahastolle.

Kun eläke maksetaan viimeisen eläkelaitoksen järjestelyn mukaisesti työntekijän eläkelain 107 §:ssä tarkoitettulla päätösyhdistelmällä, 1 ja 2 momentissa tarkoitettuna eläkkeen määrällä tarkoitetaan päätösyhdistelmään sisältyvien eläkkeiden yhteismäärää.

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa asetuksella kertasuorituskerroimet, jotka tulee määrätä vakuutusmatemaattisten perusteiden mukaan.

95 §

Viivästyskorotus

Jos tämän lain mukaisen eläkkeen maksaminen viivästyy, eläkelaitoksen on maksettava viivästynyt eläke viivästysajalta korotettuna. Eläkkeen korotus on vuotta kohden laskettuna korkolain 4 §:n 1 momentissa tarkoitettuna korkokannan mukainen. Velvollisuus maksaa eläke korotettuna koskee myös niitä eläkkeitä, jotka

eläkelaitos maksaa viimeisenä eläkelaitoksena.

Velvollisuus maksaa eläke 1 momentin mukaan korotettuna ei koske sitä osaa eläkkeestä, joka maksetaan toiselle lakisääteistä vakuutusta harjoittavalle vakuutus- tai eläkelaitokselle tai Kansaneläkelaitokselle tai työttömyyskassalle tämän takautumisvaatimuksen vuoksi.

Viivästyskorotusta ei makseta, jos sen määrä on pienempi kuin 5,39 euroa.

96 §

Aika, jolta viivästyskorotus lasketaan

Eläkkeen korotus lasketaan viivästysajan jokaiselta päivältä, ei kuitenkaan ennen kuin kolme kuukautta on kulunut sen kalenterikuukauden päättymisestä, jonka aikana maatalousyrittäjä on esittänyt eläkelaitokselle vaatimuksensa sekä eläkkeen perustetta koskevan sellaisen selvityksen, joka häneltä voidaan kohtuudella vaatia ottaen huomioon myös eläkelaitoksen mahdollisuudet hankkia selvitys. Viivästyskorotus lasketaan eräpäivästä saman päätöksen perusteella myöhemmin maksettavalle eläke-erälle.

Jos eläkkeen maksaminen viivästyy eläkkeensaajasta johtuvasta syystä, eläkelaitos ei ole velvollinen maksamaan eläkettä korotettuna pidemmältä ajalta kuin siitä päivästä, jona eläkelaitos on saanut tietää esteen lakkaamisesta.

Jos eläkkeen maksaminen viivästyy lain säännöksen tai maksuliikenteen keskeytymisen tai muun sen kaltaisen yleisen esteen takia, eläkelaitos ei ole velvollinen maksamaan eläkettä korotettuna tällaisen esteen aiheuttamalta viivästysajalta.

97 §

Maksamatta jääneiden vakuutusmaksujen vähentäminen eläkkeestä

Eläkkeensaajan maksamatta jääneet tämän lain mukaiset työeläkevakuutusmaksut, 12 §:n 4 momentissa ja 24 §:ssä tarkoitettu korotettu työeläkevakuutusmaksu sekä maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaissa (1026/1981) tarkoitettu vakuutusmaksu voidaan viivästyskorokoineen vähentää hänen tässä laissa tarkoitettua maatalousyrittäjätoiminnasta karttuneesta eläkkeestä sekä tämän lain mukaisesta tulevan ajan eläkkeestä.

Vakuutusmaksuja ei peritä siitä eläkkeen osasta, joka on maksettava sairausvakuutusrahastolle. Muusta osasta eläkettä voidaan periä vakuutusmaksuja ilman eläkkeensaajan suostumusta enintään kolmannes kulloinkin maksettavan 1 momentin mukaisen eläkkeen määrästä. Tämä rajoitus ei kuitenkaan koske kertasuorituksena maksettavaa eläkettä.

Vakuutusmaksujen perinnästä johtuvan eläkkeen vähennyksen katsotaan kulloinkin koskevan vanhinta perimiskelpoista ja vielä maksamatta olevaa vakuutusmaksua.

98 §

Kuntoutusetuuden ja eläkkeen maksaminen muulle kuin etuuden saajalle itselleen

Tätä lakia toimeenpantaessa kuntoutusetuuteen ja eläkkeeseen sovelletaan, mitä:

- 1) työntekijän eläkelain 117 §:ssä säädetään eläkkeen ja kuntoutusetuuden maksamisesta työnantajalle;
- 2) työntekijän eläkelain 118 §:ssä säädetään eläkkeen ja kuntoutusetuuden maksamisesta sairausvakuutusrahastolle;
- 3) työntekijän eläkelain 119 §:ssä säädetään eläkkeen maksamisesta kunnalle tai sosiaalihuoltolaissa tarkoitettulle toimielimelle;
- 4) työntekijän eläkelain 120 §:ssä säädetään eläkkeen maksamisesta Kansaneläkelaitokselle tai työttömyyskassalle; ja
- 5) työntekijän eläkelain 122 §:ssä säädetään eläkkeen maksamisesta sosiaalihuoltolaissa tarkoitettulle toimielimelle eläkkeensaajan suostumuksen perusteella.

Sanottuja säännöksiä sovellettaessa maatalousyrittäjä rinnastetaan sanotuissa säännöksissä tarkoitettuun työntekijään.

Määräaika maksuvaatimuksen esittämiselle määräytyy työntekijän eläkelain 121 §:n perusteella ja eläkkeen maksamisjärjestys sanotun lain 123 §:n perusteella.

99 §

Eläkkeen siirtäminen tai panttaaminen

Eläkettä ei saa siirtää toiselle henkilölle. Eläkkeen panttaamista tarkoittava sopimus on mitätön.

Tämän lain mukaan maksettavaa kustannusten korvausta ei saa ulosmitata.

100 §

Eläkkeen vanhentuminen

Oikeus saada eläkettä vanhentuu viiden vuoden kuluttua siitä päivästä lukien, jona eläke olisi pitänyt maksaa, jollei vanhentumista ole sitä ennen katkaistu. Vanhentumisen katkaisemisesta alkaa kulua uusi viiden vuoden vanhentumisaika. Vanhentuminen katkeaa siten kuin velan vanhentumisesta annetun lain 10 tai 11 §:ssä säädetään. Vanhentumisaika voi pidentyä siten kuin velan vanhentumisesta annetun lain 11 §:n 3 momentissa säädetään.

101 §

Aiheettomasti maksetun eläkkeen takaisinperintä

Jos eläkettä on maksettu enemmän kuin mihin sen saajalla on oikeus, eläkelaitoksen on perittävä aiheettomasti maksettu eläke takaisin.

Eläkelaitos voi luopua aiheettomasti maksetun eläkkeen takaisinperimisestä kokonaan tai osittain, jos tämä katsotaan kohtuulliseksi eikä eläkkeen maksamisen ole katsottava johtuneen eläkkeen saajan tai hänen edustajansa vilpillisestä menettelystä. Eläkelaitos voi luopua aiheettomasti maksetun eläkkeen takaisinperimisestä myös silloin, kun takaisin perittävä määrä on vähäinen.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, sovelletaan myös, jos eläkelaitos on yksityisten alojen ratkaisevana eläkelaitoksena tai viimeisenä eläkelaitoksena toimiessaan maksanut yksityisten alojen työeläkelakien mukaista eläkettä aiheettomasti. Jos viimeinen eläkelaitos on maksanut aiheettomasti julkisten alojen työeläkelakien mukaista eläkettä, takaisinperinnästä päättää asianomainen julkisten alojen eläkelaitos siten kuin takaisinperinnästä asianomaisessa julkisten alojen työeläkelaiissa säädetään. Viimeinen eläkelaitos antaa takaisin perittävästä eläkkeistä päätösyhdistelmän ja perii takaisin perittävän määrän. (14.8.2009/637)

L:lla [637/2009](#) muutettu 3 momentti tulee voimaan 1.1.2012. Aiempi sanamuoto kuuluu:

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, sovelletaan myös silloin, kun eläkelaitos on yksityisten alojen eläkelaitoksena tai viimeisenä eläkelaitoksena toimiessaan maksanut yksityisten alojen eläkelakien mukaista eläkettä aiheettomasti. Jos viimeinen eläkelaitos on maksanut aiheettomasti julkisten alojen eläkelakien mukaista eläkettä, takaisinperinnästä päättää asianomainen julkisten alojen eläkelaitos siten kuin sitä koskevassa laissa säädetään. Viimeinen eläkelaitos antaa takaisin perittävästä eläkkeistä päätösyhdistelmän ja perii takaisin perittävän määrän.

Päätös aiheettomasti maksetun eläkkeen takaisinperinnästä on tehtävä viiden vuoden kuluessa eläkkeen maksupäivästä lukien. Takaisinperintäpäätöksellä vahvistettu saatava vanhentuu viiden vuoden kuluttua päätöksen antamisesta, jollei vanhentumista ole sitä ennen katkaistu. Takaisinperintäpäätöksellä vahvistetun saatavan vanhentuminen katkeaa siten kuin velan vanhentumisesta annetun lain 10 tai 11 §:ssä säädetään. Vanhentumisaajan katkaisemisesta alkaa kulua uusi viiden vuoden vanhentumisaika. Viiden vuoden vanhentumisaika voi pidentyä siten kuin velan vanhentumisesta annetun lain 11 §:n 3 momentissa säädetään.

102 §

Aiheettomasti maksetun eläkkeen kuittaus

Eläkelaitos voi periä aiheettomasti maksamansa eläkkeen myös kuittaamalla sen vastaisuudessa maksettavista

eläke-eristä. Ilman eläkkeensaajan suostumusta kulloinkin maksettavasta eläke-erästä saa vähentää enintään kuudesosan siitä eläke-erän osasta, joka jää jäljelle sen jälkeen, kun eläke-erästä on toimitettu ennakkoperintälain (1118/1996) mukainen ennakonpidätys.

Jos viimeinen eläkelaitos perii takaisinperittävän määrän kuittaamalla, 1 momentissa tarkoitettuna eläke-eränä pidetään viimeisen eläkelaitoksen maksettavana olevien eläke-erien yhteismäärää.

9 luku

Muutoksenhaku

103 §

Muutoksen hakeminen

Muutoksenhakua varten on työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunta ja vakuutusosoikeus. Työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnasta ja sen jäsenistä säädetään työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnasta annetussa laissa (677/2005) ja vakuutusosoikeudesta vakuutusosoikeuslaissa (132/2003). Valtioneuvosto nimittää työeläkeasioiden muutoksenhakulautakuntaan sosiaali- ja terveysministeriön esityksestä viideksi vuodeksi kerrallaan kaksi työelämän olosuhteita tuntevaa jäsentä, jotka ovat perehtyneet maatalousyrittäjätoimintaan ja joista 116 §:n 1 momentissa mainitut järjestöt tekevät ehdotuksen sosiaali- ja terveysministeriölle.

Asianosainen saa hakea valittamalla muutosta eläkelaitoksen tai Eläketurvakeskuksen tämän lain perusteella antamaan päätökseen työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnalta siten kuin tässä laissa ja hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Asianosainen saa hakea valittamalla muutosta työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnan muutoksenhakuasiassa antamaan päätökseen vakuutusosoikeudelta siten kuin tässä laissa ja hallintolainkäyttölaissa säädetään.

104 §

Muutoksen hakeminen viimeisen eläkelaitoksen päätösyhdistelmään (14.5.2010/357)

Eläkelaitoksen viimeisenä eläkelaitoksena antamaan päätösyhdistelmään sovelletaan, mitä työntekijän eläkelain 129 §:n 1 momentissa säädetään.

2 momentti on kumottu L:lla 14.5.2010/357.

105 §

Muutoksenhakuaika

Muutoksenhakuaika on 30 päivää siitä päivästä, jona asianosainen on saanut tiedon eläkelaitoksen, Eläketurvakeskuksen tai työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnan päätöksestä. Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemäntenä päivänä sen päivän jälkeen, jona päätös on postitettu hänen ilmoittamaansa osoitteeseen, jos muutoksenhaun yhteydessä ei muuta näytetä.

106 §

Perustevalitus maksuunpanosta

Asianosainen saa tehdä maksuunpanoa koskevan perustevalituksen, jos hän katsoo, että eläkelaitoksen tämän lain perusteella määräämä maksuunpano on ollut lain tai sopimuksen vastainen. Perustevalitus on tehtävä kirjallisesti ja se on toimitettava työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnalle viimeistään kahden vuoden kuluessa sitä seuraavan vuoden alusta lukien, jona saaminen on määrätty tai maksuunpantu.

Jos perustevalitus tehdään ulosmittauksen takia, on lisäksi voimassa, mitä verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa säädetään perustevalituksesta. (7.12.2007/1170)

107 §

Valituskirjelmän jättäminen

Asianosaisen on toimitettava valituskirjelmä muutoksenhakuajassa valituksenalaisen päätöksen tehneelle eläkelaitokselle. Jos muutosta haetaan Eläketurvakeskuksen antamaan päätökseen, valituskirjelmä on toimitettava Eläketurvakeskukselle. Työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnan päätöksestä tehty

valituskirjelmä on toimitettava asiassa päätöksen antaneelle eläkelaitokselle tai Eläketurvakeskukselle.

108 §

Päätöksen oikaisu muutoksenhaun yhteydessä

Eläkelaitos tai Eläketurvakeskus voi muutoksenhaun yhteydessä oikaista tämän lain nojalla antamansa päätöksen. Päätöksen oikaisemiseen sovelletaan, mitä työntekijän eläkelain 133 §:n 1–3 momentissa säädetään päätöksen oikaisusta muutoksenhaun yhteydessä.

Jos eläkelaitos tai Eläketurvakeskus ei hyväksy muutoksenhakijan vaatimuksia kaikilta osin, eläkelaitoksen tai Eläketurvakeskuksen on siirrettävä valitus työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnalle tai jos valitus koskee työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnan antamaa päätöstä, vakuutusoskeudelle. Valituksen siirtämiseen sovelletaan, mitä työntekijän eläkelain 134 §:n 1, 3 ja 4 momentissa säädetään.

109 §

Väliaikainen päätös

Jos eläkelaitos tai Eläketurvakeskus oikaisee päätöksensä vain osittain muutoksenhaun yhteydessä, sen on annettava asiasta väliaikainen päätös.

Jos eläkelaitos tai Eläketurvakeskus hyväksyy valituksessa esitetyt vaatimukset osin tai kokonaan sen jälkeen kun valituskirjelmä on siirretty muutoksenhakuelimelle, eläkelaitos tai Eläketurvakeskus voi antaa asiasta väliaikaisen päätöksen. Siitä on ilmoitettava viipymättä muutoksenhakuelimelle.

Eläkelaitoksen tai Eläketurvakeskuksen antamaan väliaikaiseen päätökseen ei saa hakea muutosta.

110 §

Muutoksenhakuajan jälkeen tullut valitus

Jos työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnalle tai vakuutusoskeudelle annettava valitus on saapunut asianomaiselle eläkelaitokselle tai Eläketurvakeskukselle tai työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnalle tai vakuutusoskeudelle 105 tai 106 §:ssä tarkoitetun määräajan jälkeen, valitus voidaan tästä huolimatta ottaa tutkittavaksi, jos myöhästymiseen on ollut painava syy.

111 §

Päätöksen täytäntöönpano

Eläkelaitoksen ja Eläketurvakeskuksen päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, kunnes asia on ratkaistu lainvoimaisella päätöksellä.

Eläkelaitoksen, Eläketurvakeskuksen ja työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnan lainvoimainen päätös saadaan panna täytäntöön niin kuin riita-asiassa annettu lainvoimainen tuomio.

112 §

Päätöksen korjaaminen ja oikaisu

Tätä lakia toimeenpantaessa eläkelaitoksen tai Eläketurvakeskuksen tämän lain nojalla antaman virheellisen päätöksen korjaamiseen ja oikaisuun sovelletaan, mitä:

- 1) työntekijän eläkelain 137 §:ssä säädetään kirjoitus- tai laskuvirheen korjaamisesta;
- 2) työntekijän eläkelain 138 §:ssä säädetään asiavirheen korjaamisesta; ja
- 3) työntekijän eläkelain 139 §:ssä säädetään lainvoimaisen päätöksen oikaisusta uuden selvityksen perusteella.

113 §

Lainvoimaisen päätöksen poistaminen

Jos eläkelaitoksen tämän lain perusteella antama lainvoimainen päätös perustuu virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen tai se on ilmeisesti lain vastainen, työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunta voi asianosaisen tai eläkelaitoksen vaatimuksesta poistaa päätöksen ja määrätä asian uudelleen käsiteltäväksi.

Sama koskee asianosaisen tai Eläketurvakeskuksen vaatimuksesta Eläketurvakeskuksen tämän lain perusteella antamaa lainvoimaista päätöstä. Työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnan on varattava asianosaisille tilaisuus tulla kuulluksi ennen asian ratkaisemista. Tällaiseen päätökseen saa hakea muutosta siten kuin 103–105 §:ssä säädetään.

Jos työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnan tai vakuutusosoikeuden tämän lain perusteella antama lainvoimainen päätös perustuu virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen tai se on ilmeisesti lain vastainen, vakuutusosoikeus voi asianosaisen tai eläkelaitoksen vaatimuksesta poistaa päätöksen ja määrätä asian uudelleen käsiteltäväksi. Vakuutusosoikeuden on varattava asianosaisille tilaisuus tulla kuulluksi ennen asian ratkaisemista.

Jos eläkelaitos tekee päätöksen poistamista koskevan vaatimuksen, se voi keskeyttää eläkkeen maksamisen tai maksaa sen vaatimuksensa mukaisena siihen asti kunnes asia on uudelleen ratkaistu.

Päätöksen poistamista on haettava viiden vuoden kuluessa siitä, kun päätös sai lainvoiman. Erityisen painavista syistä päätös voidaan poistaa määräajan jälkeenkin tehdystä hakemuksesta.

IV OSA

MAATALOUSYRITTÄJIEN ELÄKELAITOS

10 luku

Eläkelaitoksen tehtävät

114 §

Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen tehtävät

Maatalousyrittäjien eläkelaitos huolehtii:

- 1) tässä laissa säädetystä eläketurvasta ja ryhmähenkivakuutuksesta;
- 2) maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksen tehtävistä siten kuin maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaissa säädetään;
- 3) sukupolvenvaihdoseläkkeistä siten kuin maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä annetussa laissa ([1317/1990](#)) säädetään;
- 4) luopumiseläkkeistä siten kuin luopumiseläkelaisissa ([16/1974](#)) säädetään;
- 5) luopumiskorvauksista siten kuin maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta annetussa laissa ([1330/1992](#)) säädetään;
- 6) luopumistuista siten kuin maatalousyrittäjien luopumistuesta annetussa laissa ([1293/1994](#)) ja maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta annetussa laissa ([612/2006](#)) säädetään;
- 7) lopettamistukiasioista siten kuin kasvihuonetuotannon ja omenanviljelyn lopettamistuesta annetussa laissa ([1297/1994](#)) ja maataloustuotannon lopettamistuesta annetussa laissa ([1340/1996](#)) säädetään;
- 8) maatalousyrittäjien toimeentuloturvasta siten kuin sairausvakuutuslain mukaisen omavastuuajan korvaamisesta maatalousyrittäjille annetussa laissa ([118/1991](#)) säädetään;
- 9) maatalousyrittäjien lomituspalveluista siten kuin maatalousyrittäjien lomituspalvelulaissa ([1231/1996](#)) säädetään, turkistuottajien lomituspalveluista siten kuin turkistuottajien lomituspalveluista annetussa laissa ([1264/2009](#)) säädetään sekä poronhoitajien sijaisapukokeilusta siten kuin poronhoitajien sijaisapukokeilusta annetussa laissa ([1265/2009](#)) säädetään; ja ([22.12.2009/1266](#))
- 10) työterveyshuoltolaissa ([1383/2001](#)) tarkoitettuun maatalousyrittäjien työterveyshuoltoon liittyvistä tehtävistä siten kuin tässä laissa sekä maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaissa säädetään. ([4.12.2009/1004](#))

Ensisijainen vastuu 1 momentin 1–8 kohdassa mainittujen lakien soveltamisalaan kuuluvien asioiden neuvonnasta on Maatalousyrittäjien eläkelaitoksella.

Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen päätösvaltaa käyttävät valtuuskunta ja sen asettama hallitus.

Maatalousyrittäjien eläkelaitos on Finanssivalvonnan valvonnan alainen. Tässä laissa oleva viittaus Vakuutusvalvontavirastoon tarkoittaa viittausta Finanssivalvontaan. (19.12.2008/912)

Maatalousyrittäjien eläkelaitos voi käyttää nimestään lyhennettä Mela. (19.12.2008/990)

115 §

Maatalousyrittäjien työterveyshuoltoon liittyvät tehtävät

Edellä 114 §:n 1 momentin 10 kohdassa tarkoitettujen Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen tehtävät ovat:

- 1) ylläpitää maatalousyrittäjien työterveyshuollon tilakäyntirekisteriä tilakäyntien toteutumisen tehostamista ja seurantaan varten;
- 2) edistää työterveyshuoltolaissa tarkoitettujen maatalouden asiantuntijoiden osallistumista työterveyshuollon toimintasuunnitelmien mukaisille tilakäynneille;
- 3) pitää ja julkaista tilakäyntirekisterin tietojen perusteella tilastoja;
- 4) laatia tilakäyntirekisterin tietojen perusteella selvityksiä maatalousyrittäjien työolojen terveysvaaroista ja toimenpiteistä, joilla terveysvaaroja voidaan ennaltaehkäistä; ja
- 5) edistää maatalousyrittäjien työterveyshuoltotoiminnan tehokasta toteutumista ja tehdä ehdotuksia toiminnan kehittämistä. (4.12.2009/1004)

Maatalousyrittäjien eläkelaitokselle 1 momentissa säädettyjen tehtävien hoitamisesta aiheutuvien kustannusten rahoittamisesta säädetään maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain 13 §:ssä.

11 luku

Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen hallintoa koskevat säännökset

116 §

Valtuuskunta

Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen valtuuskunnan asettaa Eläketurvakeskus. Valtuuskunnassa on puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan ohella yksi maa- ja metsätalousministeriön, yksi sosiaali- ja terveysministeriön ja yksi valtiovarainministeriön nimeämä henkilö sekä tämän lain piiriin kuuluvien henkilöiden taloudellisia etuja valvovien edustavimpien järjestöjen edustus. Puheenjohtajaa ja varapuheenjohtajaa lukuun ottamatta on kullekin valtuuskunnan jäsenelle nimettävä henkilökohtainen varajäsen.

Valtuuskunnan puheenjohtajalla tai varapuheenjohtajalla tulee olla hyvä työeläkevakuutustoiminnan tuntemus.

117 § (29.12.2009/1232)

Valtuuskunnan tehtävät ja päätöksenteko

Valtuuskunnan tehtävänä on päättää eläkelaitoksen toiminnan yleisistä suuntaviivoista sekä valvoa eläkelaitoksen hallituksen toimintaa.

Valtuuskunnan on:

- 1) valittava muut kuin ministeriöitä edustavat hallituksen jäsenet ja heille henkilökohtaiset varajäsenet;
- 2) valittava tilintarkastaja ja mahdollinen varatilintarkastaja;
- 3) käsiteltävä tilinpäätös, toimintakertomus ja tilintarkastuskertomus sekä päätettävä toimenpiteistä, joihin ne antavat aiheita.

118 § (29.12.2009/1232)

Hallitus

Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen hallitukseen kuuluu Eläketurvakeskuksen valitsema puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja ja valtuuskunnan valitsemat jäsenet. Hallituksessa on puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan ohella yksi maa- ja metsätalousministeriön, yksi sosiaali- ja terveysministeriön ja yksi valtiovarainministeriön nimeämä jäsen sekä tämän lain piiriin kuuluvien henkilöiden taloudellisia etuja valvovien edustavimpien järjestöjen edustus. Puheenjohtajaa ja varapuheenjohtajaa lukuun ottamatta kullekin hallituksen jäsenelle on nimettävä henkilökohtainen varajäsen.

Hallituksen puheenjohtajalla tai varapuheenjohtajalla tulee olla hyvä työeläkevakuutustoiminnan tuntemus. Hallituksen jäsenen on oltava hyvämaineinen.

Hallituksessa on oltava hyvä eläkelaitoksen 114 §:ssä tarkoitetun toiminnan tuntemus ja sijoitustoiminnan asiantuntemus.

119 §

Hallituksen tehtävät ja päätöksenteko

Hallitus huolehtii eläkelaitoksen hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä sekä eläkelaitoksen toiminnan laatuun ja laajuuteen nähden riittävästä sisäisestä valvonnasta ja riittävästä riskienhallintajärjestelmästä. Vakuutusvalvontavirasto antaa tarkemmat määräykset sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä.

Hallitus voi asettaa 114 §:ssä mainittujen lakien toimeenpanoon kuuluvien asioiden ja sijoitusasioiden käsittelyä varten jaostoja. Hallituksella on oikeus siirtää mainitut asiat tai osa niistä jaoston, toimitusjohtajan tai muun toimihenkilön ratkaistavaksi.

120 § (29.12.2009/1232)

Toimitusjohtaja

Hallitus valitsee Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen toimitusjohtajan.

Toimitusjohtajan on oltava hyvämaineinen ja hänellä on oltava hyvä työeläkevakuutustoiminnan, eläkelaitoksen 114 §:ssä tarkoitetun muun toiminnan, sijoitustoiminnan ja liikkeenjohtamisen tuntemus.

Toimitusjohtajan tulee hoitaa eläkelaitoksen hallintoa hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti. Toimitusjohtajan on huolehdittava siitä, että kirjanpito on lain mukainen ja varainhoito luotettavalla tavalla järjestetty.

121 §

Varajäsenet ja toimitusjohtajan sijainen

Mitä 116, 118, 120, 122 ja 133 §:ssä tai valtioneuvoston asetuksessa, joka sisältää Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen ohjesäännön, säädetään valtuuskunnan tai hallituksen jäsenestä taikka toimitusjohtajasta, sovelletaan vastaavasti valtuuskunnan tai hallituksen varajäsenenä sekä toimitusjohtajan sijaisena.

122 §

Muut kelpoisuusehdot

Valtuuskunnan tai hallituksen jäsenenä taikka toimitusjohtajana ei voi olla alaikäinen tai se, jolle on määrätty edunvalvoja tai jonka toimintakelpoisuutta on rajoitettu tai joka on konkurssissa. Liiketoimintakiellon vaikutuksesta kelpoisuuteen säädetään liiketoimintakiellosta annetussa laissa (1059/1985).

123 §

Tarkemmat säännökset Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen hallinnon järjestämisestä

Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen ohjesääntö annetaan valtioneuvoston asetuksella, jossa säädetään tarkemmin:

1) valtuuskunnan asettamisesta, kokoonpanosta, tehtävistä ja päätöksenteosta;

- 2) hallituksen asettamisesta, kokoonpanosta ja päätöksenteosta sekä hallituksen ja sen asettamien jaostojen tehtävistä;
- 3) toimitusjohtajan tehtävistä; sekä
- 4) Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen nimenkirjoitusoikeudesta.

124 §

Sijoitustoiminta

Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen sijoitustoiminnan on oltava itsenäistä ja sitä varten on oltava riittävä henkilöstö toiminnan luonne ja laajuus huomioon ottaen.

Eläkelaitoksen hallituksen on laadittava sijoitussuunnitelma noudattaen soveltuvin osin, mitä työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain (354/1997) 28 §:n 1 momentissa säädetään. Sijoitussuunnitelmasta on käytävä ilmi, missä määrin eläkelaitos ostaa varainhoitopalveluja, sijoitustoiminnan asiantuntijapalveluja, aputoimintoja tai niihin rinnastettavia muita palveluja.

Eläkelaitoksen varoja ei saa käyttää sen toiminnalle vieraaseen tarkoitukseen. Eläkelaitos ei saa ilman Vakuutusvalvontaviraston lupaa hankkia kirjanpitolain (1336/1997) 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettua määräysvaltaa muuta liikettä kuin vakuutusliikettä harjoittavassa yhteisössä, jollei yhteisön toimintaa voida pitää eläkelaitoksen toimintaan liittyvänä ja tämän kannalta tarkoituksenmukaisena tai jollei kysymyksessä ole asunto- tai kiinteistöyhteisö.

Eläkelaitos ei saa yksin eikä yhdessä tytäryhteisönsä kanssa ilman Vakuutusvalvontaviraston lupaa omistaa yli kymmentä prosenttia osakkeista, jäsenosuuksista tai yhtiöosuuksista eikä yli kymmentä prosenttia kaikkien osakkeiden, jäsenosuuksien tai yhtiöosuuksien tuottamasta äänimäärästä julkisen valvonnan alaisessa luotto- tai rahoituslaitoksessa eikä niissä määräämisvaltaa käyttävässä luottolaitostoiminnasta annetun lain (1607/1993) 4 §:n 1 momentissa tarkoitettua omistusyhteisössä rahastoyhtiötä lukuun ottamatta.

Edellä 3 ja 4 momentissa tarkoitettuun omistukseen lasketaan myös sellaiset osakkeet ja niiden tuottama äänimäärä, jotka eläkelaitos voi optio-oikeuden tai vaihtovelkakirjan nojalla merkitä.

Vakuutusvalvontavirasto antaa tarvittaessa määräykset 1 momentissa tarkoitettua sijoitustoiminnan itsenäisyydestä, 2 momentissa tarkoitettua sijoitussuunnitelmasta sekä sijoitustoimintaa täydentävien varojenhoitopalvelujen, sijoitustoiminnan asiantuntijapalvelujen, aputoimintojen ja näihin rinnastettavien palvelujen käytöstä.

125 § (19.12.2008/990)

Vastuuelka ja vastuuelan kate

Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen on kirjattava sosiaali- ja terveysministeriön eläkelaitoksen hakemuksesta vahvistamien perusteiden mukaisesti vastuuelkana maatalousyrittäjille tämän lain mukaisen eläketurvan järjestämisestä johtuvien tulevien menojen peittämiseen tarvittavat varat siihen määrään asti, johon eläkelaitoksen ne tulot, joita ei ole käytettävä muihin tarkoituksiin, riittävät mainittujen menojen peittämiseen.

Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen on kirjattava sosiaali- ja terveysministeriön eläkelaitoksen hakemuksesta vahvistamien perusteiden mukaisesti vastuuelkana apurahansaajille tämän lain mukaisen eläketurvan järjestämisestä johtuvien tulevien menojen peittämiseen tarvittavat varat siihen määrään asti, johon eläkelaitoksen ne tulot, joita ei ole käytettävä muihin tarkoituksiin, riittävät mainittujen menojen peittämiseen.

Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen vastuuelka muodostuu edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen vastuuelkojen yhteismäärästä. Apurahansaajien tämän lain mukaisen eläketurvan järjestämisestä johtuvat tulot ja menot on pidettävä erillään eläkelaitoksen muista tuloista ja menoista.

Eläkelaitoksen on 3 momentissa tarkoitettua vastuuelkaa sekä muita vastuuelkaan rinnastettavia eriiä katettaessa noudatettava eläkelaitoksen vakavaraisuusrajan laskemisesta ja vastuuelan kattamisesta annettua

lakia (1114/2006) ottaen lisäksi soveltuvin osin huomioon, mitä vakuutusyhtiölain (521/2008) 10 luvun 3 §:n 2 ja 3 kohdassa sekä 25 §:n 3 kohdassa säädetään. Tarkemmat säännökset vastuuelvelkaan rinnastettavista ja vähennettävistä eristä annetaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

126 § (29.12.2009/1232)

Kirjanpito, tilinpäätös ja toimintakertomus

Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen kirjanpitoon sekä tilinpäätöksen, toimintakertomuksen ja konsernitilinpäätöksen laadintaan sovelletaan kirjanpitolakia, jollei tämän lain kirjanpitoa, tilinpäätöstä ja toimintakertomusta koskevista säännöksistä muuta johdu, sekä kirjanpitoasetusta (1339/1997), jollei tämän lain kirjanpitoa, tilinpäätöstä ja toimintakertomusta koskevista säännöksistä tai 127 §:n 1 momentissa tarkoitettusta sosiaali- ja terveysministeriön asetukselta tai Finanssivalvonnan määräyksistä muuta johdu.

Sen lisäksi, mitä tässä laissa säädetään, eläkelaitoksen tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen sovelletaan vakuutusyhtiölain 8 luvun säännöksiä, lukuun ottamatta 1–3 §:ää, 10 §:n 1 momenttia ja 2 momentin 1 kohtaa, 12 §:n 3–6 kohtaa, 13 §:ää, 14 §:n 1 momentin 2 kohtaa, 19, 23 ja 27–31 §:ää.

Kirjanpitolain 3 luvun 9 §:ää ei sovelleta eläkelaitoksen tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen rekisteröintiin eikä 11 §:ää jäljennösten antamisvelvollisuuteen.

Tilinpäätös ja toimintakertomus on viimeistään tilikautta seuraavan maaliskuun loppuun mennessä annettava tilintarkastajille, joiden tulee seuraavan huhtikuun 15 päivään mennessä antaa hallitukselle tilintarkastuskertomuksensa.

127 § (29.12.2009/1232)

Kirjanpitoa ja tilinpäätöstä koskevat tarkemmat määräykset

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan antaa vakuutustoiminnan erityisluonteesta johtuvat tarkemmat säännökset:

- 1) vakuutusyhtiölain 8 luvun 8 §:ssä tarkoitetun tilinpäätöksen tase- ja tuloslaskelmakaavoista, toimintakertomuksesta, rahoituslaskelmasta, tilinpäätöksen liitetiedoista, vakuutusyhtiölain 8 luvun 21 §:ssä tarkoitetun konsernitilinpäätöksen laatimiseen liittyvistä vastaavista kaavoista, asiakirjoista ja liitetiedoista sekä tase-erittelyistä ja liitetietojen erittelyistä;
- 2) vakuutusyhtiölain 8 luvun 17 §:ssä tarkoitettujen rahoitusvälineiden, sijoituskiinteistöjen ja muiden sijoitusten käyvän arvon mukaisen arvostuksen edellytysten ja käyvän arvon määrittämisen pääperiaatteista, käyvän arvon muutosten merkitsemisestä tilinpäätöksen tuloslaskelmaan ja taseeseen sekä konsernitilinpäätöksen konsernituloslaskelmaan ja konsernitaseeseen, näistä sijoituksista annettavista liitetiedoista ja näistä sijoituksista toimintakertomuksessa annettavista tiedoista;
- 3) vakuutusyhtiölain 8 luvun 24 §:n mukaan laadittavassa tilinpäätöksessä ja konsernitilinpäätöksessä tai toimintakertomuksessa annettavista lisätiedoista, joiden antamiseen kirjanpitolain 7 a luvun 1 §:ssä tarkoitetut kansainväliset tilinpäätösstandardit eivät velvoita; sekä
- 4) milloin ja miten saadaan poiketa vakuutusyhtiölain 8 luvun 8 §:ssä tarkoitetun tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen ja vakuutusyhtiölain 8 luvun 21 §:ssä tarkoitetun konsernitilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevista säännöksistä oikean ja riittävän kuvan antamiseksi.

Finanssivalvonta antaa vakuutustoiminnan erityisluonteesta johtuvat tarkemmat määräykset:

- 1) eläkelaitoksen ja sen konsernin tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta;
- 2) vakuutusyhtiölain 8 luvun 17 ja 18 §:ssä tarkoitettujen sijoitusten käyvän arvon mukaisen arvostuksen edellytyksistä, sijoitusten käyvän arvon ja hankintamenon määrittämisestä ja esittämisestä tase-eräkohtaisesti liitetiedoissa sekä sijoitus- ja käyttöomaisuuden välisistä siirroista;
- 3) vakuutusyhtiölain 8 luvun 17 §:ssä tarkoitettujen rahoitusvälineiden luokittelusta ja suojauslaskennasta;

4) vakuutusyhtiölain 8 luvun 18 §:ssä tarkoitettujen johdannaissopimusten käsittelystä kirjanpidossa ja tilinpäätöksessä; sekä

5) eläkelaitoksen vakuutusteknisen vastuuvelan ilmoittamisesta tilinpäätöksessä tai toimintakertomuksessa.

Jos tässä pykälässä tarkoitettu asetus, määräys tai lupa on kirjanpitolain tai kirjanpitoasetuksen yleisen soveltamisen kannalta merkittävä, ministeriön tai Finanssivalvonnan on ennen asetuksen, määräyksen tai luvan antamista pyydyttävä siitä kirjanpitolautakunnan lausunto.

Finanssivalvonta voi erityisestä syystä määrääjäksi myöntää yksittäistapauksissa poikkeuksia tämän pykälän 1 momentin 1–3 kohdasta ja 2 momentin 2 kohdasta, vakuutusyhtiölain 8 luvun 6 §:stä sekä kirjanpitolain 6 luvun 5 §:n 1 momentista. Lisäksi Finanssivalvonta voi myöntää poikkeuksia kirjanpitolain 2 luvun 9 §:n 1 momentista.

128 § (29.12.2009/1232)

Tilintarkastus

Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen tilintarkastuksesta säädetään tässä laissa ja tilintarkastuslaissa ([459/2007](#)).

Eläkelaitoksen tilintarkastukseen sovelletaan, mitä tilintarkastuslain 25 §:n 1 momentin 8 kohdassa, 5 luvussa ja 40 §:n 2 momentin 1 kohdassa säädetään julkisen kaupankäynnin kohteena olevan yhteisön tilintarkastuksesta ja tilintarkastajasta.

Eläkelaitoksessa on oltava vähintään yksi tilintarkastaja. Vähintään yhden tilintarkastajan ja varatilintarkastajan on oltava tilintarkastuslain 2 §:n 2 kohdassa tarkoitettu KHT-tilintarkastaja tai KHT-yhteisö.

Eläkelaitoksen tilintarkastajan toimikausi päättyy ja uuden tilintarkastajan toimikausi alkaa uuden tilintarkastajan valinnasta päättävän valtuuskunnan kokouksen päättyessä, jollei uutta tilintarkastajaa valittaessa päätetä toisin. Valtuuskunnan kokouksessa ei voida päättää, että tilintarkastajan toimikausi jatkuu toistaiseksi.

Jos eläkelaitokselle on valittu vain yksi tilintarkastaja eikä tämä ole tilintarkastuslain 2 §:n 2 kohdassa tarkoitettu KHT-yhteisö, on valittava ainakin yksi varatilintarkastaja. Mitä tässä laissa ja tilintarkastuslaissa säädetään tilintarkastajasta, sovelletaan myös varatilintarkastajaan.

128 a § (29.12.2009/1232)

Eläkelaitoksen tilintarkastusta koskevat erityiset säännökset

Eläkelaitoksen tilintarkastajan suorittaman tilikauden aikaisen jatkuvan tarkastuksen on riittävänä pidettävässä laajuudessa ulotuttava 114 §:n mukaiseen toimintaan, vastuuvelkaan, sijoitustoimintaan sekä eläkelaitoksen ja sen kanssa samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen välisiin liiketoimiin.

Eläkelaitoksen tilintarkastajan on vähintään kerran vuodessa ja Finanssivalvonnan pyynnöstä myös muuna ajankohtana tarkistettava, täyttävätkö eläkelaitoksen vakavaraisuusrajan laskemisesta ja vastuuvelan kattamisesta annetun lain 19 §:ssä tarkoitettu kateluettelo ja siihen merkityt omaisuuserät mainitussa laissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä ja määräyksissä asetetut vaatimukset tämän lain 125 §:n mukaisen vastuuvelan kattamisesta.

Tilintarkastajan 1 ja 2 momentissa tarkoitettusta tarkastuksesta on annettava kertomus eläkelaitoksen hallitukselle.

Eläkelaitoksen hallituksen on vähintään kerran vuodessa kuultava kokouksessaan tilintarkastajaa eläkelaitoksen taloudellisesta asemasta ja sisäisestä valvonnasta sekä muista tilintarkastuksessa esille tulleista seikoista.

128 b § (29.12.2009/1232)

Finanssivalvonnan määräyksenantovaltuudet

Finanssivalvonta voi antaa tarkempia määräyksiä 128 a §:n 3 momentissa tarkoitettusta kertomuksesta.

129 § (29.12.2009/1232)

Tilintarkastajan määrääminen

Finanssivalvonnan on ilmoituksesta määrättävä Maatalousyrittäjien eläkelaitokselle kelpoisuusehdot täyttävä tilintarkastaja, jos tilintarkastajaa ei ole valittu tämän lain tai tilintarkastuslain mukaisesti tai tilintarkastajalla ei ole tilintarkastuslain 3 §:ssä tarkoitettua kelpoisuutta tai milloin tilintarkastaja ei ole tilintarkastuslain 24 §:ssä tarkoitettulla tavalla riippumaton tai hän on saman lain 25 §:ssä tarkoitettulla tavalla esteellinen.

Ilmoituksen saa 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa tehdä kuka tahansa. Eläkelaitoksen hallitus on velvollinen tekemään ilmoituksen, jollei valtuuskunta viivytyksettä valitse kelpoisuusehdot täyttävää tilintarkastajaa.

Finanssivalvonnan on pyydettävä Keskuskauppakamarin tilintarkastuslautakunnalta lausunto 1 momentissa tarkoitettussa riippumattomuutta koskevassa asiassa ennen sen ratkaisemista.

Ennen kuin 1 momentissa tarkoitettu määräys annetaan, on eläkelaitoksen hallitusta kuultava. Määräys on voimassa siihen asti, kun eläkelaitokselle on säädettyssä järjestyksessä valittu tilintarkastaja Finanssivalvonnan määräämän tilintarkastajan tilalle.

130 § (19.12.2008/912)

130 § on kumottu L:lla 19.12.2008/912.

131 §

Eläkelaitoksen toiminnasta annettavat selvitykset

Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen tulee vuosittain kahden viikon kuluessa tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen vahvistamisesta toimittaa jäljennös tilinpäätöksestä, toimintakertomuksesta ja tilintarkastajien lausunnosta Vakuutusvalvontavirastolle sekä kertomus toiminnastaan ja tilastaan:

- 1) tämän lain alaisen muun toimintansa kuin ryhmähenkivakuutuksen osalta Eläketurvakeskukselle;
- 2) maatalousyrittäjien luopumisetuuksia koskevien lakien alaisen toimintansa osalta maa- ja metsätalousministeriölle; sekä
- 3) koko toimintansa osalta Vakuutusvalvontavirastolle sen antamien ohjeiden mukaisesti.

Sosiaali- ja terveysministeriöllä ja valtiovarainministeriöllä on oikeus määräämässään kohtuullisessa ajassa saada muutakin kirjallista selvitystä eläkelaitoksen toiminnasta ja ne voivat muullakin tavalla tarkastaa eläkelaitoksen toimintaa. Sama oikeus on Eläketurvakeskuksella 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettujen eläkkeiden ja muiden etuuksien sekä niiden perusteena olevien tietojen osalta sekä maa- ja metsätalousministeriöllä ja Maaseutuvirastolla 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettujen toiminnan osalta. (19.12.2008/912)

132 §

Poikkeusoloihin varautuminen

Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen tulee varmistaa tehtäviensä mahdollisimman häiriötön hoitaminen myös poikkeusoloissa osallistumalla vakuutusalan valmiussuunnitteluun ja valmistelemalla etukäteen poikkeusoloissa tapahtuvaa toimintaa sekä muin toimenpitein.

Jos 1 momentista aiheutuvat tehtävät edellyttävät sellaisia toimenpiteitä, jotka selvästi poikkeavat tavanomaisena pidettävästä eläkelaitoksen toiminnasta ja joista aiheutuu olennaisia lisäkustannuksia, tällaiset kustannukset voidaan korvata huoltovarmuuden turvaamisesta annetussa laissa (1390/1992) tarkoitettusta huoltovarmuusrahastosta.

Vakuutusvalvontavirasto voi antaa ohjeita 1 momentin soveltamisesta.

133 §**Vahingonkorvausvelvollisuus**

Hallituksen ja valtuuskunnan jäsen, eläkelaitoksen toimitusjohtaja ja 119 §:n 2 momentissa mainittu hallitukseen kuulumaton henkilö on velvollinen korvaamaan vahingon, jonka hän on toimessaan tahallisesti tai tuottamuksesta aiheuttanut eläkelaitokselle. Sama koskee vahinkoa, joka tätä lakia, eläkelaitoksen ohjesääntöä, sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön tai Vakuutusvalvontaviraston määräyksiä tai vakuutusta koskevia perusteita rikkomalla on aiheutettu eläkelaitoksen toimintapiiriin kuuluvalla tai kuuluneella henkilöllä, eläkkeen tai muun etuuden saajalle tai muulle henkilölle. Vahingonkorvauksen sovittelusta sekä korvausvastuun jakautumisesta kahden tai useamman korvausvelvollisen kesken on voimassa, mitä vahingonkorvauslain (412/1974) 2 ja 6 luvussa säädetään. (7.12.2007/1170)

Työntekijän asemassa olevan vahingonkorvausvastuuseen on kuitenkin sovellettava vahingonkorvauslain 4 luvun ja työsopimuslain (55/2001) 12 luvun 1 §:n 3 momentin säännöksiä työntekijän korvausvastuusta.

134 § (29.12.2009/1232)**Vastuullinen vakuutusmatemaatikko**

Vakuutusmatemaatikkojen laskelmien ja selvitysten laatimista varten Maatalousyrittäjien eläkelaitoksella on oltava vastuullinen vakuutusmatemaatikko. Vakuutusmatemaatikon kelpoisuuden vahvistamiseen sovelletaan vakuutusyhtiölain 31 luvun 6 §:n 3 momenttia.

Vakuutusmatemaatikon tehtäviin ja kelpoisuusehtoihin sovelletaan vakuutusyhtiölain 31 luvun 5–9 §:ää.

Vakuutusmatemaatikon ottamisesta ja eroamisesta on Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen tehtävä ilmoitus Finanssivalvonnalle.

12 luku**Kustannusten jako****135 §****Eläkelaitoksen ja valtion vastuu eläkkeistä ja muista etuuksista**

Tämän lain mukaisten maatalousyrittäjien eläkkeiden, 136 §:n 1 momentin mukaisten palkattomilta ajoilta karttuneiden eläkkeiden osien sekä maatalousyrittäjien muiden etuuksien kustannuksista vastaavat Maatalousyrittäjien eläkelaitos ja valtio. Eläkelaitoksen kustannettava osuus muodostuu eläkelaitoksen saamista maatalousyrittäjien vakuutusmaksuista, joista on vähennetty eläkelaitoksen kohtuulliset hoitokulut, ja sijoitusten tuotoista. Valtio vastaa edellä tässä momentissa tarkoitetuista kustannuksista muilta osin. Ryhmähenkivakuutuksen korvausmenoista valtion vastuulla on kuitenkin yksi kolmannes. Vakuutusmaksuina ei oteta huomioon niitä maksamatta jääneitä vakuutusmaksuja, jotka on jätetty ulosottotoimin perittäviksi tai valvottu konkurssissa. Vakuutusmaksuina ei myöskään oteta huomioon sellaisia maksamatta olevia vakuutusmaksuja, jotka sisältyvät yrityksen saneerauksesta annetussa laissa (47/1993) tarkoitettuun saneerausohjelmaan tai yksityishenkilön velkajärjestelystä annetussa laissa (57/1993) tarkoitettuun maksuohjelmaan taikka sellaiseen vapaaehtoiseen velkajärjestelyyn, joka sisällöltään vastaa mainituissa laeissa säädettyjä periaatteita. (19.12.2008/990)

Tätä pykälää sovellettaessa ei oteta huomioon eläketurvaa, joka perustuu ennen 1 päivää tammikuuta 2001 voimassa olleeseen maatalousyrittäjien eläkelain (467/1969) 11 §:n 1 momenttiin. Edellä 1 momentissa tarkoitettuihin eläkkeisiin luetaan kuitenkin mainitun lainkohdan mukaisiin eläkkeisiin työntekijän eläkelain 98 §:n mukaisesti tulevat korotukset siltä osin kuin vastaavien sijoitusten tuotto ei niihin riitä.

Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö vahvistaa Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen hakemuksesta ne perusteet, joiden mukaan lasketaan 1 momentissa tarkoitettujen kohtuullisten hoitokulujen sekä 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen sijoitusten tuotto. (19.12.2008/990)

Valtion tulee suorittaa kunakin vuonna valtion osuuden ennakkona määrä, joka vastaa valtion 1 momentin mukaisena osuutena suoritettavaksi arvioitua määrää.

Valtion osuuden ja ennakon suorittamisesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Sen lisäksi, mitä edellä tässä pykälässä säädetään valtion osuudesta tämän lain mukaisten eläkkeiden ja muiden etuuksien kustannuksista, valtion tulee suorittaa eläkelaitokselle sellainen määrä varoja, että eläkelaitoksen maksuvalmius on kunakin ajankohtana riittävästi turvattu (*maksuvalmiussuoritus*).

135 a § (19.12.2008/990)

Eläkelaitoksen ja valtion vastuu apurahansaajien eläkkeistä ja muista etuuksista

Tämän lain mukaisten apurahansaajille myönnettyjen eläkkeiden, 136 §:n 1 momentin mukaisten palkattomilta ajoilta karttuneiden eläkkeiden osien sekä apurahansaajien muiden etuuksien kustannuksista vastaavat Maatalousyrittäjien eläkelaitos ja valtio. Eläkelaitoksen kustannettava osuus muodostuu eläkelaitoksen saamista apurahansaajien vakuutusmaksuista, joista on vähennetty eläkelaitoksen kohtuulliset hoitokulut, ja sijoitusten tuotoista. Valtio vastaa edellä tässä momentissa tarkoitetuista kustannuksista muilta osin. Apurahansaajien ryhmähenkivakuutuksen korvausmenoista valtion vastuulla on kuitenkin yksi kolmannes. Vakuutusmaksuina ei oteta huomioon niitä maksamatta jääneitä vakuutusmaksuja, jotka on jätetty ulosottoin perittäviksi tai valvottu konkurssissa. Apurahansaajien vakuutusmaksuina ei myöskään oteta huomioon sellaisia maksamatta olevia vakuutusmaksuja, jotka sisältyvät yksityishenkilön velkajärjestelystä annetussa laissa tarkoitettuun maksuohjelmaan taikka sellaiseen vapaaehtoiseen velkajärjestelyyn, joka sisällöltään vastaa mainitussa laissa säädettyjä periaatteita.

Sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen hakemuksesta ne perusteet, joiden mukaan lasketaan 1 momentissa tarkoitettut kohtuulliset hoitokulut sekä 1 momentissa tarkoitettu sijoitusten tuotto.

Valtion tulee suorittaa kunakin vuonna valtion osuuden ennakkona määrä, joka vastaa valtion 1 momentin mukaisena osuutena suoritettavaksi arvioitua määrää.

Valtion osuuden ja ennakon suorittamisesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

136 §

Eläkelaitoksen vastuu palkattomilta ajoilta karttuneesta eläkkeen osasta ja Eläketurvakeskuksen kustannuksista

Palkattomilta ajoilta karttuneesta eläkkeen osasta 2 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettut eläkelaitokset vastaavat siten kuin työntekijän eläkelain 178 §:ssä säädetään.

Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen vastuusta Eläketurvakeskuksen kustannuksista säädetään työntekijän eläkelain 180 §:ssä. (30.11.2007/1113)

137 §

Kustannusten selvittely ja päätös kustannusten jakamisesta

Eläketurvakeskus selvittää 136 §:ssä tarkoitettut kustannukset siten kuin työntekijän eläkelain 183 §:ssä säädetään. Kustannuksia selvittäessä ei kuitenkaan oteta huomioon työntekijän eläkelain 182 §:ssä tarkoitettua työttömyysvakuutusrahaston maksua.

Eläketurvakeskus antaa kustannusten jakamisesta päätöksen siten kuin työntekijän eläkelain 184 §:ssä säädetään.

V OSA

ERINÄISET SÄÄNNÖKSET

13 luku

Tietojen antaminen, saaminen ja salassapito

138 §

Sovellettavat säännökset

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999; *julkisuuslaki*) sovelletaan eläkelaitoksen ja Eläketurvakeskuksen asiakirjojen ja toiminnan julkisuuteen siltä osin kuin eläkelaitos ja Eläketurvakeskus käyttävät julkisuuslain 4 §:n 2 momentissa tarkoitettua julkista valtaa, jollei tässä tai muussa laissa toisin säädetä.

Myös silloin, kun kysymys ei ole julkisuuslain 4 §:n 2 momentissa tarkoitettun julkisen vallan käytöstä,

sovelletaan eläkelaitoksessa ja Eläketurvakeskuksessa tämän lain toimeenpanoon liittyvissä asioissa julkisuuslain:

- 1) asiakirjasalaisuutta;
- 2) vaitiolovelvollisuutta;
- 3) hyväksikäyttökieltoa;
- 4) salassa pidettäviä asiakirjoja koskevia 22–24 §:ää; ja
- 5) rangaistussäännöksiä sisältävää 35 §:ää.

Tietojen luovuttamisesta on tällöin voimassa, mitä salassapidosta poikkeamisesta ja sen lakkaamisesta säädetään julkisuuslain 7 luvussa.

Siltä osin kuin eläkelaitoksen toiminnassa ei ole kysymys eläketurvan toimeenpanosta, eläkelaitoksen toimintaan sovelletaan soveltuvien osin vakuutuslainsäädännön (1164/1992) 165 ja 165 a–165 c §:ää.

Tätä lakia toimeenpantaessa sovelletaan tässä luvussa säädetyn lisäksi, mitä:

- 1) työntekijän eläkelain 195 §:ssä säädetään työnantajan velvollisuudesta antaa tietoja;
- 2) työntekijän eläkelain 198 §:ssä säädetään oikeudesta saada tietoja asian ratkaisemiseksi ja lakisääteisten tehtävien toimeenpanemiseksi;
- 3) työntekijän eläkelain 200 §:ssä säädetään eläkelaitoksen oikeudesta saada tietoja valvontaa varten;
- 4) työntekijän eläkelain 202 §:ssä säädetään tietojen maksuttomuudesta;
- 5) työntekijän eläkelain 204 §:ssä säädetään tietojen antamisesta vapaaehtoista ryhmälisäeläketurvaa varten;
- 6) työntekijän eläkelain 205 §:ssä säädetään tietojen antamisesta rikosten ja väärinkäytösten selvittämiseksi;
- 7) työntekijän eläkelain 206 §:ssä säädetään tietojen antamisesta viranomaisille ja luottotietotoimintaa harjoittavalle rekisterinpitäjälle;
- 8) työntekijän eläkelain 208 §:ssä säädetään tietojen luovuttamisesta eteenpäin;
- 9) työntekijän eläkelain 209 §:ssä säädetään tietojen eteenpäin luovuttajan vastuusta; ja
- 10) työntekijän eläkelain 210 §:ssä säädetään tietojen antamisesta teknisen käyttöyhteyden avulla.

Työntekijän eläkelain 195 §:n ja 206 §:n 1 momentin 2 ja 3 kohdan säännöksiä sovellettaessa maatalousyrittäjä rinnastetaan mainitussa laissa tarkoitettuun työnantajaan.

139 §

Maatalousyrittäjän taloudellista asemaa koskevat tiedot

Sen lisäksi, mitä julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 20 kohdassa säädetään elinkeinonharjoittajaa koskevien tietojen salassa pitämisestä, myös sellaiset tämän lain toimeenpanoon perustuvat asiakirjat ja tiedot, jotka koskevat maatalousyrittäjän taloudellista asemaa, ovat salassa pidettäviä.

140 §

Maatalousyrittäjän ja eläkkeenhakijan oikeus saada tietoja

Eläkelaitoksen ja Eläketurvakeskuksen on annettava maatalousyrittäjälle tämän pyynnöstä hallussaan olevat maatalousyrittäjän eläkeoikeutta koskevat tiedot. Asianosaisen tiedonsaantioikeudesta, oikeudesta saada tieto itseään koskevasta asiakirjasta sekä oikeudesta tarkastaa itsestään rekisteriin talletetut tiedot on muuten voimassa, mitä julkisuuslaissa ja henkilötietolaissa (523/1999) säädetään.

Eläkelaitoksen on annettava eläkkeenhakijalle etukäteen eläkehakemuslomakkeella tai muulla vastaavalla tavalla tiedot siitä, mistä hänen tietojaan voidaan hankkia ja mihin niitä voidaan säännönmukaisesti luovuttaa.

141 §

Maatalousyrittäjän velvollisuus antaa tietoja

Maatalousyrittäjä on velvollinen viipymättä antamaan Maatalousyrittäjien eläkelaitokselle tiedot tämän lain mukaisen maatalousyrittäjätoimintansa alkamisesta sekä maatalousyrittäjätoimintansa laadussa, laajuudessa tai muodossa taikka maatalousyrittäjän työpanoksessa tapahtuvista olennaisista muutoksista. Niin ikään maatalousyrittäjä on velvollinen viipymättä ilmoittamaan eläkelaitokselle tässä laissa tarkoitetun maatalousyrittäjätoiminnan päättymisestä.

Maatalousyrittäjän 1 momentissa tarkoitetusta ilmoitusvelvollisuudesta riippumatta eläkelaitos voi vaatia maatalousyrittäjältä selvityksen 1 momentissa tarkoitetuista sekä muista vastaavista seikoista, jotka voivat vaikuttaa tämän lain mukaiseen vakuuttamisvelvollisuuteen, työeläkevakuutusmaksuun, vakuutuksen hoitoon ja työtuloon.

141 a § (19.12.2008/990)

Apurahansaajan velvollisuus antaa tietoja

Apurahansaaja on velvollinen viipymättä antamaan Maatalousyrittäjien eläkelaitokselle tiedot vähintään neljän kuukauden työskentelyajalle myönnetyn, vähintään 917,36 euron suuruisen apurahan turvin aloittamastaan työskentelystä ja tämän lain mukaisesti vakuutetun apurahalla työskentelyn päättymisestä.

Apurahansaajan 1 momentissa tarkoitetusta ilmoitusvelvollisuudesta riippumatta eläkelaitos voi vaatia apurahansaajalta selvityksen 1 momentissa tarkoitetuista sekä muista vastaavista seikoista, jotka voivat vaikuttaa apurahansaajan tämän lain mukaiseen vakuuttamisvelvollisuuteen, työeläkevakuutusmaksuun, vakuutuksen hoitoon ja työtuloon.

Jos kysymyksessä on apuraha, joka on myönnetty tieteellistä tutkimusta tekeväälle tai taiteellista toimintaa harjoittavalle henkilölle ja hänen työryhmälleen, apurahapäätöksessä mainittu henkilö on velvollinen ilmoittamaan Maatalousyrittäjien eläkelaitokselle hänen työryhmässään työskentelevien henkilöiden nimet ja yhteystiedot tämän lain mukaisen vakuuttamisvelvollisuuden selvittämistä varten.

141 b § (19.12.2008/990)

Apurahan myöntäjän velvollisuus antaa tietoja

Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen tämän lain 12 a §:ssä säädetyn valvontavelvollisuuden toteuttamiseksi 8 a §:ssä tarkoitetun apurahan myöntäjän on kirjallisesti ilmoitettava Maatalousyrittäjien eläkelaitokselle, kun se on myöntänyt 8 a §:ssä tarkoitetulle apurahansaajalle vähintään neljän kuukauden työskentelyajalle apurahan, joka on vähintään 917,36 euroa.

Edellä 1 momentissa tarkoitettussa ilmoituksessa on mainittava apurahansaajan nimi, henkilötunnus, myönnetyn apurahan määrä ja käyttötarkoitus sekä se, sisältyykö apurahaan myös 21 a §:n 2 momentissa tarkoitettuja kuluja. Jos apuraha on myönnetty tietylle työskentelyajalle, ilmoituksessa on lisäksi mainittava työskentelyaika, jolle apuraha on myönnetty. Ilmoitus on tehtävä viimeistään kolmen kuukauden kuluessa apurahan maksamisen alkamisesta. Tiedot voidaan luovuttaa Maatalousyrittäjien eläkelaitokselle myös sähköisessä muodossa noudattaen, mitä sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003) säädetään.

Maatalousyrittäjien eläkelaitoksella on myös oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä saada maksutta apurahan myöntäjältä käsiteltävänä olevan asian ratkaisemiseksi välttämättömät tiedot myönnetystä apurahasta sekä sen perusteena olevasta hakemuksesta.

142 §

Selvitys eläkkeensaajalta eläkkeen määrään sekä eläkeoikeuteen liittyvistä seikoista

Eläkelaitos voi eläkkeensaajan ilmoitusvelvollisuudesta riippumatta vaatia eläkkeensaajalta selvityksen eläkkeen määrään ja eläkeoikeuteen vaikuttavista seikoista, jos on aihetta epäillä, että näissä seikoissa on

tapahtunut muutoksia.

143 §

Eläkelaitoksen ja Eläketurvakeskuksen oikeus saada tietoja tässä laissa säädettyjen tehtävien toimeenpanemiseksi

Maatalousyrittäjien eläkelaitoksella ja Eläketurvakeskuksella on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä saada:

- 1) veroviranomaiselta ja maaseutuelinkeinorekisteristä annetussa laissa (1515/1994) tarkoitetulta rekisteriviranomaiselta tiedot, jotka ovat välttämättömiä tässä laissa säädettyjen tehtävien toimeenpanossa; ja
- 2) Euroopan yhteisön yhteisen kalastuspolitiikan täytäntöönpanosta annetussa laissa (1139/1994) tarkoitetulta viranomaiselta tiedot, jotka ovat välttämättömiä tässä laissa säädettyjen kalastusta koskevien tehtävien toimeenpanossa.

Eläketurvakeskuksella ja eläkelaitoksella on oikeus saada 1 momentissa tarkoitetut tiedot maksutta, jos ne on tarkoitettu käsiteltävänä olevan asian ratkaisemiseksi. Muussa tapauksessa tietojen pyytäjän on veroviranomaisen vaatimuksesta maksettava tietojen antamisesta aiheutuvat kohtuulliset kustannukset.

Maatalousyrittäjien eläkelaitoksella on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä saada paliskunnilta ja paliskuntain yhdistykseltä tiedot, jotka ovat välttämättömiä tässä laissa säädettyjen tehtävien toimeenpanossa. Nämä tiedot on annettava eläkelaitokselle vuosittain poronhoitovuoden päätyttyä siten kuin eläkelaitos tarkemmin määrää. Eläketurvakeskuksella ja eläkelaitoksella on oikeus tarvittaessa muulloinkin saada näitä tietoja paliskunnilta ja paliskuntain yhdistykseltä.

144 §

Maatalousyrittäjien työterveyshuollon tilakäyntirekisteri

Maatalousyrittäjien eläkelaitoksella on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä saada työterveyshuoltolain 7 §:ssä tarkoitetuilta työterveyshuollon palvelujen tuottajilta 115 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa säädettyjen tehtävien hoitamista varten seuraavat tiedot:

- 1) maatalousyrittäjän nimi ja henkilötunnus;
- 2) maatilan tuotantosuunta;
- 3) päivä, jolloin maatalousyrittäjä on liittynyt työterveyshuoltoon;
- 4) tieto suunnitellun tilakäynnin ajankohdasta ja tilakäynnille osallistuvista henkilöistä; ja
- 5) tieto tilakäynnin toteutumisesta ja tilakäynnille osallistuneista henkilöistä.

Maatalousyrittäjien eläkelaitoksella on oikeus 115 §:n 1 momentin 4 kohdassa mainitun tehtävän hoitamiseksi saada työterveyshuoltolain 7 §:ssä tarkoitetuilta työterveyshuollon palvelujen tuottajilta tieto tilakäynnillä havaituista keskeisistä työolojen terveysvaaroista ja toimenpide-ehdotuksista sekä niiden toteuttamisesta, jos maatalousyrittäjä, jonka tiedoista on kysymys, on antanut tietojen luovuttamiseen suostumuksensa. Tietoja voidaan maatalousyrittäjän suostumuksella käyttää myös selvitetessä maatalousyrittäjän tämän lain mukaista ammatillista kuntoutusta koskevaa asiaa.

Eläkelaitoksella on oikeus saada 1 ja 2 momentissa tarkoitetut tiedot maksutta.

Eläkelaitoksella on oikeus kerätä ja tallettaa 1 ja 2 momentissa tarkoitetut tiedot tilakäyntirekisteriin 115 §:ssä säädettyjen tehtävien hoitamista varten. Tilakäyntirekisteriin sovelletaan henkilötietolakia, jollei tässä laissa toisin säädetä. Tilakäyntirekisterin henkilötietolaissa tarkoitettuna rekisterinpitäjänä toimii eläkelaitos. Eläkelaitoksella ei ole oikeutta kerätä ja tallettaa tilakäyntirekisteriin henkilötietolain 11 §:ssä tarkoitettuja arkaluonteisia tietoja. Tietojen luovuttamista varten työterveyshuollon palvelujen tuottajille voidaan avata tekninen käyttöyhteys eläkelaitoksessa olevaan tilakäyntirekisteriin. Tilakäyntirekisteriin talletetut tiedot on hävitettävä kymmenen vuoden kuluessa siitä, kun tilakäynti on toteutettu.

Maatalousyrittäjien eläkelaitoksella ei ole oikeutta luovuttaa 115 §:ssä tarkoitettuun tilakäyntirekisteriin talletettuja tietoja, ellei siitä ole erikseen muualla laissa säädetty tai asianomainen, jonka tiedoista on kysymys, anna siihen suostumustaan. Tietoja voidaan luovuttaa tieteellistä tutkimusta varten siten kuin julkisuuslain 28 §:ssä säädetään.

145 §

Eläkelaitoksen oikeus käyttää muissa asioissa annettuja tietoja

Maatalousyrittäjien eläkelaitoksella on oikeus yksittäistapauksessa käyttää tämän lain mukaista asiaa käsitellessään muiden sille 114 §:ssä mainituissa laeissa säädettyjen tehtävien hoitamista varten saamia tietoja, jos on ilmeistä, että nämä tiedot vaikuttavat tämän lain mukaiseen etuuteen ja tiedot on lain mukaan otettava huomioon päätöksenteossa ja eläkelaitoksella olisi oikeus saada nämä tiedot muutenkin erikseen. Etuuden hakijalle tulee ilmoittaa etukäteen mahdollisesta tietojen käytöstä.

146 §

Eläkelaitoksen velvollisuus antaa tietoja

Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen on sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään eläkelaitoksen velvollisuudesta antaa tietoja, annettava tiedot:

- 1) Kansaneläkelaitokselle sairausvakuutuslaissa tarkoitettujen etuuksien laskemista varten;
- 2) verohallinnolle sairausvakuutuslaissa tarkoitettujen sairausvakuutusmaksun määrittämistä varten; ja
- 3) liikennevakuutuslain (279/1959) 19 §:ssä mainituille vakuutusyhtiöille sekä Liikennevakuutuskeskukselle ja Valtiokonttorille sen vuosityöansion määrittämistä varten, jota tarvitaan liikennevahingon korvausta laskettaessa.

Jos eläkelaitos suorittaa vajaavaltaiselle 66 §:ssä tarkoitettujen maatalousyrittäjien ryhmähenkivakuutuksen vakuutussumman, eläkelaitoksen tulee julkisuuslaissa säädetyn salassapitovelvollisuuden ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä ilmoittaa vakuutussummasta sille holhousviranomaiselle, jonka toimialueella vajaavaltaisella on kotikuntalaisia (201/1994) tarkoitettu kotikunta.

14 luku

Erinäisiä määräyksiä

147 §

Eläkelaitosten yhteistyö

Työntekijän eläkelain 2 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettujen eläkelaitosten on toimittava yhteistyössä tilastotietojen kokoamisessa ja muissa työeläkelakien toimeenpanoon ja kehittämiseen liittyvissä asioissa.

148 §

Korvaus erityisistä palveluista

Eläkelaitos voi periä maatalousyrittäjältä korvauksen maatalousyrittäjän pyynnöstä antamistaan erityisistä palveluista.

149 §

Päätös teoreettisen eläkkeen määrästä

Jos maatalousyrittäjä on työskennellyt kahdessa tai useammassa EU- tai ETA-maassa ja hän hakee kansaneläkettä, hänellä on oikeus pyynnöstä saada päätös siitä teoreettisen eläkkeen määrästä, jonka eläkelaitos ilmoittaa Kansaneläkelaitokselle hänen kansaneläkkeensä laskemista varten.

150 §

Eläkeoikeuden siirtäminen Euroopan yhteisöihin

Maatalousyrittäjällä on oikeus siirtää tässä laissa tarkoitettu eläkeoikeutensa Euroopan yhteisöihin siten kuin eläkeoikeuden siirtämisestä Suomen työeläkejärjestelmän ja Euroopan yhteisöjen eläkejärjestelmän välillä annetussa laissa (165/1999) säädetään.

Euroopan yhteisöihin siirtyvään ja sieltä palautettavaan eläkeoikeuteen sovelletaan eläkeoikeuden siirtämisestä Suomen työeläkejärjestelmän ja Euroopan yhteisöjen eläkejärjestelmän välillä annetun lain säännöksiä siltä osin kuin sanotussa laissa on tämän lain säännöksistä poikkeavia säännöksiä.

151 §

Virka-apu

Eläkelaitoksella ja Eläketurvakeskuksella on oikeus kuulusteluttaa todistajia käräjäoikeudessa omasta aloitteestaan tai asianosaisen pyynnöstä käsiteltävänä olevan asian selvittämistä varten.

152 §

Esteellisyys

Sen estämättä, mitä hallintolain (434/2003) 28 §:n 1 momentin 4 ja 5 kohdassa säädetään, eläkelaitoksen ja Eläketurvakeskuksen toimihenkilö ja hallituksen jäsen voivat käsitellä tämän lain täytäntöönpanoon kuuluvaa asiaa, joka koskee eläkelaitoksessa eläketurvan järjestänyttä maatalousyrittäjää.

153 §

Asiakirjojen säilyttäminen

Eläkelaitoksen ja Eläketurvakeskuksen on säilytettävä tämän lain mukaisen eläketurvan järjestämiseen sekä eläke- ja ryhmähenkivakuutusasiaan liittyvät asiakirjat siten kuin arkistolaissa (831/1994) ja työntekijän eläkelain 218 §:ssä säädetään.

154 §

Ajanjaksojen pituuksien laskeminen

Laskettaessa ajanjaksojen pituuksia kalenterikuukauteen katsotaan sisältyvän 30 päivää, kun:

- 1) arvioidaan, sovelletaanko maatalousyrittäjään tai apurahansajaan tätä lakia;
- 2) määrätään tämän lain 21 a §:n mukaista työtuloa;
- 3) määrätään tämän lain mukaista työeläkevakuutusmaksua;
- 4) lasketaan tämän lain mukaista eläkettä; ja
- 5) maksetaan kuntoutusrahaa.

(19.12.2008/990)

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin 1 momentissa tarkoitettujen ajanjaksojen laskemisesta.

155 §

Lain voimaantulo

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

HE 196/2006, StVM 42/2006, EV 201/2006

Muutossäädösten voimaantulo ja soveltaminen:

13.4.2007/443:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä toukokuuta 2007.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

HE 218/2006, MmVM 20/2006, EV 282/2006

30.11.2007/1113:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

HE 53/2007, StVM 13/2007, EV 69/2007

7.12.2007/1170:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008.

HE 95/2007, StVM 9/2007, EV 55/2007

28.3.2008/171:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä huhtikuuta 2008. Sitä sovelletaan kuitenkin jo 1 päivästä tammikuuta 2008.

HE 177/2007, StVM 2/2008, EV 9/2008

19.12.2008/912:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2009.

HE 66/2008, TaVM 20/2008, EV 109/2008

19.12.2008/990:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2009.

Lakia sovelletaan lain voimaantulon jälkeen myönnettyllä apurahalla työskentelyyn.

Apurahansaaja, jolle on ennen tämän lain voimaantuloa myönnetty apuraha, voi kuitenkin ottaa tämän lain 10 a §:ssä tarkoitetun eläkevakuutuksen Maatalousyrittäjien eläkelaitoksesta, jos hänen apurahalla työskentelynsä alkaa tai jatkuu lain voimaantulon jälkeen kestäen yhdenjaksoisesti vähintään neljä kuukautta ja apurahan määrä vuotuiseksi työtuloksi muutettuna on tämän lain voimaantulon jälkeiseltä työskentelyajalta vähintään 2 752,70 euroa ja apurahansaajan työskentely tämän lain voimaantulon jälkeen täyttää muutenkin tässä laissa säädetyt apurahansaajan vakuuttamisen edellytykset. Tällöin vakuutuksen voi ottaa kuuden kuukauden kuluessa lain voimaantulosta tai, jos apurahalla työskentely alkaa lain voimaantulon jälkeen, kuuden kuukauden kuluessa työskentelyn alkamisesta. Vakuutus voidaan vahvistaa aikaisintaan lain voimaantulosta lukien eikä sitä voida vahvistaa takautuvasti pidemmältä ajalta kuin edellä tarkoitetulta kuuden kuukauden ajalta. Jos apurahansaaja ottaa edellä tarkoitetun vakuutuksen edellä säädetyssä kuuden kuukauden määräajassa, apurahansaajan työskentelyyn sovelletaan tätä lakia, jollei edellä olevasta muuta johdu. Mitä lain 141 b §:ssä säädetään apurahan myöntäjän velvollisuudesta antaa tietoja, ei kuitenkaan koske ennen lain voimaantuloa myönnettyjä apurahoja. Tämän momentin perusteella vakuutuksen ottanutta apurahansaajaa on pidettävä tämän lain 10 a §:n mukaisena vakuuttamisvelvollisena apurahansaajana muuta sosiaaliturvalainsäädäntöä sovellettaessa.

Mitä 3 momentissa säädetään, ei kuitenkaan koske ennen lain voimaantuloa myönnettyllä taitelijaprofessorin viroista ja valtion taitelija-apurahoista annetun lain (734/1969) mukaisella viisivuotisella apurahalla työskentelyyn, johon liittyy mainitun lain 3 b–3 e §:n, sellaisina kuin ne ovat voimassa tämän lain voimaan tullessa, mukainen eläketurva. Mainittua 3 momenttia ei myöskään sovelleta ennen lain voimaantuloa myönnettyllä yli viisivuotisella valtion taitelija-apurahalla työskentelyyn.

Tämän lain 10 a §:n 4 momenttia sovelletaan siten, että vakuutus vahvistetaan takautuvasti, kuitenkin aikaisintaan 1 päivästä tammikuuta 2009.

Tässä laissa tarkoitetut rahamäärät ja rajamäärät vastaavat työntekijän eläkelain (395/2006) 96 §:ssä tarkoitetun palkkakertoimen arvoa yksi (1,000) vuonna 2004.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

HE 92/2008, StVM 22/2008, EV 132/2008

30.12.2008/1101:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2009.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

HE 171/2008, StVM 41/2008, EV 215/2008

14.8.2009/632:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2010. Lain 36 §:n 1 momentin johdantokappale, 67 §:n 1 momentin 3 kohta ja 72 § tulevat kuitenkin voimaan 1 päivänä tammikuuta 2011.

Lain 70 §:n 3 momenttia, 71 §:n 2 momenttia ja 78 §:ää sovelletaan vanhuuseläkkeisiin, jotka alkavat 1 päivänä tammikuuta 2010 tai sen jälkeen, ja työkyvyttömyyseläkkeisiin, joissa eläketapahtuma on 1 päivänä tammikuuta 2010 tai sen jälkeen.

Ennen vuotta 1953 syntyneen maatalousyrittäjän osa-aikaeläkeoikeuteen, eläkkeen karttumiseen osa-aikaeläkkeen ajalta sekä tulevan ajan ansioon sovelletaan, mitä tämän lain voimaan tullessa voimassa olleessa laissa säädetään.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

HE 68/2009, StVM 20/2009, EV 99/2009

14.8.2009/637:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2010.

Lain 48 ja 91 § sekä 101 §:n 3 momentti tulevat kuitenkin voimaan 1 päivänä tammikuuta 2012 ja niitä sovelletaan eläkeasiaan, joka tulee vireille mainittuna päivänä tai sen jälkeen. Edellä mainittujen lainkohtien sijasta sovelletaan kuitenkin ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleita vastaavia säännöksiä, jos maatalousyrittäjällä ei ole työeläkelakien mukaisia vakuutettuja työansioita vuoden 2004 jälkeen. Kumottavaa 2 §:n 1 momentin 2 kohtaa sovelletaan 31 päivään joulukuuta 2011.

Lain 91 §:n estämättä viimeisen eläkelaitoksen järjestelyä ei sovelleta, jos järjestelyn piiriin kuuluvista eläkelaitoksista toinen soveltaa ennen 1 päivää tammikuuta 2005 voimassa olleita työeläkelakien säännöksiä ja toinen soveltaa 1 päivänä tammikuuta 2005 tai sen jälkeen voimaan tulevia työeläkelakien säännöksiä, eivätkä nämä eläkelaitokset sovi viimeisen eläkelaitoksen järjestelyn noudattamisesta. Sama koskee tilannetta, jossa yksityisten alojen eläkelaitos olisi viimeinen eläkelaitos ja maatalousyrittäjä hakee työkyvyttömyyseläkettä, joka myönnetään 58 §:n 4 kohdan perusteella työkyvyttömyyseläkkeen sijaan vähentämättömänä vanhuuseläkkeenä. Näissä tilanteissa tämän lain mukaisen eläkeoikeuden ja eläkkeen määrän ratkaisee työntekijän eläkelain 106 §:n mukainen yksityisten alojen ratkaiseva eläkelaitos.

Tämän lain 48 §:ssä mainittu rahamäärä vastaa työntekijän eläkelain 96 §:ssä tarkoitetun palkkakertoimen arvoa yksi (1,000) vuonna 2004.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

HE 73/2009, StVM 17/2009, EV 75/2009

4.12.2009/1004:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2010.

HE 154/2009, StVM 39/2009, EV 175/2009

29.12.2009/1232:

Tämä laki tulee voimaan 30 päivänä joulukuuta 2009.

Tällä lailla kumotaan Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen ohjesäännöstä 28 päivänä joulukuuta 2006 annetun valtioneuvoston asetuksen (1404/2006) 3 §.

Tämän lain tilintarkastusta koskevia säännöksiä sovelletaan tilikauden 2011 alusta lukien.

HE 181/2009, TaVM 26/2009, EV 237/2009

22.12.2009/1266:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2010.

HE 221/2009, StVM 45/2009, EV 209/2009

14.5.2010/357:

Tämä laki tulee voimaan 19 päivänä toukokuuta 2010.

Tilanteissa, joissa henkilöön sovelletaan EU:n sosiaaliturvan perusasetuksen 90 artiklan mukaan sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammattinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä annettua neuvoston asetusta (ETY) N:o 1408/71, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

HE 34/2010, StVM 8/2010, EV 68/2010

29.10.2010/915:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2011.

Eläkehakemuksiin, jotka ovat tulleet vireille ennen 1 päivää tammikuuta 2011, sovelletaan lain 33 §:n 1 momenttia sellaisena kuin se oli voimassa 31 päivänä joulukuuta 2010.

HE 91/2010, StVM 19/2010, EV 126/2010

21.12.2010/1191:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2011.

Jos 5 §:n 1 momentin perusteella tulee vakuutettavaksi henkilön ennen lain voimaantuloa alkanut työskentely, joka ei kuulunut tämän lain voimaan tullessa työntekijän eläkelain (395/2006) 3 §:ssä mainittujen työeläkelakien soveltamisalaan, hän on velvollinen ottamaan tämän lain mukaisen vakuutuksen kuuden kuukauden kuluessa lain voimaantulosta. Tällöin vakuutus alkaa 1 päivänä tammikuuta 2011.

Jos 5 §:n 1 momentissa tarkoitettu johtavassa asemassa työskentelevä osakeyhtiön osakas tai muussa yhteisössä johtavassa asemassa työskentelevä henkilö on tämän lain voimaan tullessa vakuutettu saman työskentelyn perusteella työntekijän eläkelaisa tarkoitettuna työntekijään rinnastettuna henkilönä ja tämä työskentely jatkuu edelleen, hän on velvollinen ottamaan tämän lain mukaisen vakuutuksen siten, että vakuutus alkaa 1 päivänä tammikuuta 2014 edellyttäen, että tämän lain mukaiset vakuuttamisvelvollisuuden edellytykset täyttyvät.

Jos 3 momentissa tarkoitettuna, osakeyhtiössä tai muussa yhteisössä johtavassa asemassa työskentelevän henkilön työntekijän eläkelain mukainen vakuutus päättyy ennen 31 päivää joulukuuta 2013 ja hänen työskentelynsä perusteella tämän lain mukaiset vakuuttamisvelvollisuuden edellytykset täyttyvät, hän on velvollinen ottamaan tämän lain mukaisen vakuutuksen siten, että vakuutus alkaa työntekijän eläkelain mukaisen vakuutuksen päättymistä seuraavan kalenterikuukauden alusta.

Jos 3 momentissa tarkoitettuna, osakeyhtiössä tai muussa yhteisössä johtavassa asemassa työskentelevän

henkilön oma omistusosuus tai määräämisvalta yksistään taikka hänen ja hänen tämän lain 5 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettujen perheenjäsentensä omistusosuus tai määräämisvalta yhteensä nousee tämän lain voimaantulon jälkeen, mutta ennen 1 päivää tammikuuta 2014, yli 50 prosenttiin osakeyhtiössä tai muussa yhteisössä ja hänen työskentelynsä perusteella tämän lain mukaiset vakuuttamisvelvollisuuden edellytykset muutenkin täyttyvät, hän on velvollinen ottamaan tämän lain mukaisen vakuutuksen siten, että vakuutus alkaa edellä tarkoitettun prosenttimäärän ylittämistä seuraavan kalenterikuukauden alusta.

HE 135/2010, StVM 38/2010, EV 232/2010

21.12.2010/1251:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2011.

HE 198/2010, StVM 34/2010, EV 224/2010